

VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS 2016 – 2022 METŲ STRATEGIJA

Finansuojama
iš Europos socialinio fondo
(SFMIS Nr. 08.6.1-ESFA-T-909-01-0039)
Projekto vykdytojas:
Vilniaus miesto šiaurinės tikslinės teritorijos vietos
veiklos grupė, asociacija

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

VILNIUS 2016

TURINYS

ĮVADAS.....	3
1. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS IR JOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLINIŲ GRUPIŲ APIBRĖŽTIS.....	10
2. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS ANALIZĖ.....	13
2.1. VILNIAUS ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS GYVENTOJŲ SOCIALINĖS ATSKIRTIES ANALIZĖ.....	14
2.2. NEAKTYVIŲ DARBINGŲ GYVENTOJŲ IR PRADEDANČIŲ DARBO VEIKLĄ ASMENŲ PADĖTIES VILNIAUS ŠIAURINĖJE TIKSLINĖJE TERITORIJOJE ANALIZĖ.....	31
2.3. VERSLUMO DIDINIMO, SIEKIAMT PAGERINTI VILNIAUS ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS GYVENTOJŲ PADĖTĮ DARBO RINKOJE GALIMYBIŲ ANALIZĖ.....	35
3. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS.....	42
3.1. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLŲ, UŽDAVINIŲ IR VEIKLŲ APIBRĖŽTIES REIKALAVIMAI BEI JŲ SUSIEJIMAS SU VILNIAUS ITV PROGRAMA.....	42
3.2. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI.....	44
4. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS GYVENTOJŲ, VIETOS BENDRUOMENIŲ IR KITŲ NVO, ĮMONIŲ IR ASOCIJUOTŲ VERSLO STRUKTŪRŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANIZACIJŲ DALYVAVIMAS RENGIAMT VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ.....	76
5. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VEIKSMŲ PLANAS.....	77
5.1. STRATEGIJOS VEIKLOS, GALIMI PAREIŠKĖJAI IR FINANSAVIMO SĄLYGOS	77
5.2. STRATEGIJOS VEIKLŲ TIKSLINĖS GRUPĖS IR ĮGYVENDINIMO RODIKLIAI.....	82
6. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKA.....	91
7. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS.....	100
1 PRIEDAS. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMŲ IR KITŲ ASMENŲ APKLAUSOS PROGRAMA IR REZULTATŲ ANALIZĖ	112
2 PRIEDAS. 2014–2020 M. EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS 8 PRIORITETO 6 INVESTICINIO PRIORITETO 1 UŽDAVINIO STEBĖSENOS RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO APRAŠAI.....	120

IVADAS

Vilniaus miesto Šiaurinės tikslinės teritorijos (toliau – Vilniaus Šiaurinė teritorija arba Šiaurinė teritorija) vietos plėtros strategija (toliau – Strategija) skirta papildyti vietos valdžios inicijuojamas priemones ir jų įgyvendinimo projektus bendruomenės inicijuojamomis vietos plėtros (toliau - BIVP) priemonėmis ir projektais. Pagal ES veikslių programą (toliau – ES VP) numatyta, kad BIVP privalo prisidėti prie integruotų teritorijų plėtros (4 skirsnis „Integruotos teritorijos plėtros aprašymas“) 7 ir 8 prioritetų „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje“ bei „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo. Įgyvendinant nurodytą ES reikalavimą Strategijoje bus identifikuotos Vilniaus miesto Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje veikiančių bendruomenių reikmės dalyvauti įgyvendinant Vilniaus miesto savivaldybės tarybos patvirtintą 2014-2020 metų integruotų teritorijų vystymo programą (Tarybos sprendimas 2015-01-21 Nr. 1-2210 "Dėl pritarimo patikslintam 2014-2020 Vilniaus miesto integruotų teritorijų vystymo programos projektui") ir Vidaus reikalų ministerijos patvirtintą programą "Vilniaus miesto integruota teritorijos vystymo programa" (patvirtinta ministro įsakymu 2015-06-19 Nr. 1V-513) (toliau – Vilniaus ITV programa). Vilniaus ITV programoje numatyta, kad dauguma priemonių bus skirtos 7.1.1 ES VP prioritetui įgyvendinti. Po to pagal reikšmingumą seka 9.1.3, 4.5.1, 5.6.1, 5.1.1, 5.4.1, 8.1.1 ir 8.4.1 ES VP uždaviniai (būtent tokia tvarka uždaviniai pateikiami 1-1 priede). Vilniaus ITV programoje numatyta, kad pati BIVP turi būti nukreipta įgyvendinti Lietuvos Respublikos partnerystės sutarties su ES (patvirtinta Europos Komisijos 2014-06-20 sprendimu Nr. 2014LT16M8PA001) 2014-2020 metų veikslių programoje numatyto 8.6 investicinio prioriteto "Bendruomenės inicijuojamų vietos plėtros strategijų įgyvendinimas" 8.6.1 konkretų uždavinį "Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius". Įgyvendinant šį uždavinį Strategijoje bus siekiama, kad BIVP būtų kuo labiau nukreipta į inovacinius projektus socialinės ekonomikos ir socialinio verslo srityse, kad būtų perimama ir taikoma geroji užsienio šalių patirtis. Į Strategijos rengimą bus įtrauktos Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje veikiančios gyventojų bendruomenės, verslo bendruomenė, Vilniaus miesto savivaldybė, valstybės institucijos ir organizacijos, socialinės atskirties grupės (ilgalaikiai bedarbiai, asmenys su negalia, priklausomybės ligomis sergantys asmenys ir kt.). Bus vykdomos visų išvardintų tikslinių grupių poreikių tyrimo studijos, organizuojami Strategijos aptarimo renginiai, naudojamos kitos informavimo ir viešinimo priemonės. Pagal Strategiją bendruomenių inicijuojama vietos plėtra: kels ir įgyvendins vietos bendruomenių socialines ir kultūrinės iniciatyvas socialinei integracijai didinti; skatins jaunimo bei socialinio verslumo iniciatyvas, inicijuos stažuočių, pameistrystės bei verslo akseleravimo projektus; sieks sukurti vietines informavimo apie neformalaus ugdymo metu įgytas kompetencijas ir paslaugų paskirstymo sistemas, skatinančias jaunimo užimtumą, įdarbinimą ir verslumą; sieks sukurti socialinius verslus ir jų klasterius, projektų idėjų pateikimo ir įgyvendinimo platformas; sieks praplėsti (sukurti naujas) inovatyvias socialines ir švietimo paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, siekiant mažinti šią atskirtį; sieks plėtoti kūryba paremtas partnerystes ir iniciatyvas, skatinančias profesionalių menininkų dalyvavimą kūrybinėse partnerystėse, skirtose

atskirtį patiriančių grupių įtraukimui į visuomenės gyvenimą, išvardintose srityse kels kitas iniciatyvas ir inicijuos jų įgyvendinimo projektus ir kt. projektus.

Strategijoje numatoma BIVP pagrindžianti Vilniaus miesto Šiaurinės teritorijos situacijos „stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių“ (SSGG) analize, pateikiami BIVP vystymo tikslai, uždaviniai ir priemonės, Strategijos veiksmų planas ir finansavimo planas.

Rengiant Strategija vadovaujamosi šių Vilniaus ITV programos įgyvendinimo teritorijai taikomų planavimo ir teritorijų planavimo dokumentų ir teisės aktų nuostatomis, Vilniaus ITV programa, Strategijos rengimo ir įgyvendinimo teisės aktų nuostatomis:

- Lietuvos Respublikos partnerystės sutarties, patvirtintos 2014 m. birželio 20 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2014) 4234 (toliau – Partnerystės sutartis) 1.1 dalies „Teritorinė plėtra ir regioninė politika“, 3.1 dalies „Integruotas teritorinės plėtros požiūris“, 3.1.2 dalies „Integruotos teritorinės investicijos (ITI)“ nuostatomis;

- 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014) 6397 (toliau – Veiksmų programa), 4 skirsnio „Integruotos teritorinės plėtros aprašymas“, 7 ir 8 prioritetų „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“ bei „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ nuostatomis;

- 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“, nuostatomis;

- 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. vasario 19 d. nutarimu Nr. 172 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“, nuostatomis: tikslu „didinti teritorinę sanglaudą regionuose“; uždaviniu „spręsti tikslinėms teritorijoms (gyvenamosioms vietovėms) būdingas problemas, didinant konkurencingumą ir gyvenamosios vietos patrauklumą, skatinant ekonomikos augimą“;

- Integruotų teritorijų vystymo programų rengimo ir įgyvendinimo gairėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2014 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 1V-480 „Dėl Integruotų teritorijų vystymo programų rengimo ir įgyvendinimo gairių patvirtinimo“ (toliau – Integruotų teritorijų vystymo programų rengimo ir įgyvendinimo gairės);

- Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendruoju planu, patvirtintu Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2007 m. vasario 14 d. sprendimu Nr. 1-1519 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano iki 2015 metų ir jo sprendinių tvirtinimo“ (toliau – Vilniaus miesto bendrasis planas);

- Vilniaus miesto 2010–2020 m. strateginiu plėtros planu, patvirtintu Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2010 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. 1-1778 „Dėl Vilniaus miesto 2010–2020 metų strateginio plano ir Vilniaus miesto 2010–2020 metų strateginio plano valdymo ir stebėsenos sistemos tvirtinimo“ (toliau – Vilniaus miesto strateginis planas);

- Vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36 "Dėl vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių patvirtinimo" patvirtintos strategijų rengimo taisyklės ir reikalavimai vietos veiklos grupių įsteigimui;

- 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtrauktiems didinimas ir kova su skurdu“ 08.6.1-ESFA-T-909 priemonės „Vietos plėtros strategijų rengimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Vidaus reikalų ministro 2015 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. IV-402;

- Vilniaus miesto integruota vystymo programa, patvirtinta Vidaus reikalų ministro 2015 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. IV- 513;
- Vidaus reikalų ministro 2015 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr.1V-992 „Dėl vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos strategijų atrankos, projektų atrankos strategijai įgyvendinti ir finansavimo gavimo taisyklės.

STRATEGIJOS RENGIMO PROCESAS

1. 2013 m. liepos mėn. 10 d. Vilniaus miesto savivaldybės taryba, sprendimu Nr. 1-1310, patvirtino tikslinių teritorijų ribas.
2. 2014 m. liepos mėn. 9 d. Vilniaus miesto savivaldybės taryba, sprendimu Nr. 1-1921, pritarė 2014-2020 m. Vilniaus miesto integruotų teritorijų vystymo programos projektui ir Vilniaus miesto tikslinių „Šiaurinės“ ir „Pietinės“ teritorijų ribų pakeitimui. Šiuo sprendimu patvirtino tikslinių teritorijų ribų schemą (žr. 1 priedą).
3. 2015 m. kovo mėn. 3 d. susikūrusi Vilniaus pietinės teritorijos iniciatyvinė grupė raštu kreipėsi į Vilniaus miesto savivaldybę dėl VVG steigimo.
4. 2015 m. liepos mėn. 10 d. Vilniaus miesto savivaldybės taryba, sprendimu Nr. 1-72 "Dėl dalyvavimo Vilniaus miesto vietos veiklos grupių (asociacijų) veikloje" pritarė dalyvavimui steigiant Vilniaus Šiaurinę VVG.
5. 2015 m. liepos mėn. 31 d. įsisteigta Vilniaus Šiaurinė VVG ir prasidėjo strategijos rengimo darbai - susitikimai, konsultacijos, apklausos;
6. 2015 m. rugpjūčio 27 d. pateikta paraiška Europos socialinio fondo agentūrai projektui „Vilniaus miesto Šiaurinės tikslinės teritorijos vietos plėtros strategijos parengimas“ finansuoti.
7. 2015 m. lapkričio 24 d. pasirašyta sutartis su Europos socialinio fondo agentūra projektui „Vilniaus miesto Šiaurinės tikslinės teritorijos vietos plėtros strategijos parengimas“ finansuoti.
8. 2016 m. sausio 26 – 27 d. Strategijos svarstymas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos Socialinių reikalų, Kultūros, švietimo ir sporto, Savivaldos plėtojimo komitetuose. Visuose šiuose komitetuose buvo patvirtinta, kad Strategija atitinka Vilniaus ITV programą.
9. 2016 m. vasario 8 d. Strategija patvirtinta Vilniaus miesto Šiaurinės tikslinės teritorijos vietos veiklos grupės visuotiniame narių susirinkime.
10. 2016 m. vasario 10 d. Strategija patvirtinta dėl savo atitikimo Vilniaus ITV programai Vilniaus miesto savivaldybės taryboje.
11. 2016 m. vasario 10 d. Strategija patvirtinta dėl savo atitikimo Vilniaus regiono plėtros planui Vilniaus regiono plėtros taryboje.
12. 2016 m. vasario 15 d. Strategija pateikta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai.

STRATEGIJOS RENGIMO ORGANIZAVIMAS IR RENGĖJAI

Strategijos parengimo išlaidoms kompensuoti buvo pateikta paraišką (toliau – Paraiška) pagal 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto

„Socialinės įtrauktiems didinimas ir kova su skurdu“ 08.6.1-ESFA–T-909 priemonės „Vietos plėtros strategijų rengimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Vidaus reikalų ministro 2015 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. IV- 402. Pagal šią priemonę buvo numatyta paramos suma ne daugiau 4000 EUR. Strategijos rengimo finansavimo sutartis 3857 EUR ir įsipareigojimu prisidėti 400 EUR nuosavu indėliu netiesioginėms Projekto išlaidoms viešinimui bei administravimui apmokėti buvo pasirašyta tik 2015-11-24. Pagal sutartį Strategiją rengė 6 ekspertai, įdarbinant juo 0,3 – 0,25 etatu maždaug 2,5 mėnesio laikotarpiui. Atsižvelgiant į labai kulią sumą, kvalifikuotus Ekspertus, galima sakyti, dirbsiančius savanorystės pagrindais pavyko rasti ir įdarbinti 2015-11-23. Atsižvelgiant į Strategijos pagrindines gyventojų tikslines grupes, dėl kvalifikuotų ekspertų delegavimo buvo kreiptasi į tokias didelę patirtį socialiniame darbe turinčias organizacija, kaip Vilniaus arkivyskupijos Caritas, Lietuvos samariečių bendrijos Vilniaus skyrių, Maltos ordino pagalbos tarnybą (asociacija) ir kitas. Taip pat buvo prašoma ekspertų iš kelėtos mokslo ir mokymo įstaigų, VVG narių ir VVG valdybos narių. Strategijos atskiroms dalims parengti buvo pasirinkti 6 ekspertai.

Strategijos 1 tikslo turinį parengė Tomas Kurapkaitis, Rima Žagelinė ir Genoefa Baltrušaitienė. T. Kurapkaitis, socialinio darbo magistras, Vilniaus universiteto Socialinio darbo dėstytojas, VšĮ „Pal. Matulaičio socialinio centro vienas iš steigėjų ir ilgametis direktorius, VšĮ DUKU įstaigos vadovas, VA Caritas ir kitų socialines paslaugas teikiančių organizacijų bei projektų narys ir dalyvis, turintis didelę socialinių paslaugų teikimo organizavimo patirtį, taip pat ir tarptautinę. Rima Žagelinė, išsilavinimas aukštasis, socialines paslaugas teikiančios Lietuvos samariečių bendrijos Vilniaus skyriaus Projektų vadovė, ES projektų administratorė, ilgametė Lietuvos darbo rinkos tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbuotoja, pedagoginio darbo patirtis mokyklose. Turi strateginio planavimo patirtį socialinių paslaugų ir užimtumo dindimo srityse. Genoefa Baltrušaitienė, išsilavinimas aukštasis, profesionali finansininkė, ilgametė Lietuvos samariečių bendrijos savanorė, įvairių teikiančių socialines paslaugas organizacijų darbuotoja.

Strategijos 2 tikslo turinį rengė Jurgita Kuprytė ir Arūnas Pocius. J.Kuprytė, visuomenės ir politikos mokslų magistras, filosofijos bakalauras, jau 10 metų vadovauja kartu su kitais partneriais įsteigta socialinio įdarbinimo įmonei, kuri per pastaruosius metus, suteikė pagalbos įsidarbinant paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims. Be didžiulio praktinio darbo patirties, turi didelę darbo patirtį susijusiose su socialinės atskirties asmenimis ES programose, projektuose. A. Pocius, socialinių mokslų daktaras, ilgametis Darbo ir socialinių santykių instituto mokslinis bendradarbis, daugiau kaip 180 mokslinių straipsnių autorius, kelių dešimčių socialinių tyrimų dalyvis, socialinių projektų vadovas. Viena iš pagrindinių mokslinių tyrimų tematikų – gyventojų užimtumo didinimas, nedarbo statistika, darbo rinkos analizė, darbo biržos vykdomų aktyvių darbo rinkos politikos priemonių ekonominio efektyvumo vertinimas.

Strategijos įvadinę dalį, 3 tikslo turinį, Strategijos įgyvendinimo finansinį planą, valdymo aprašą parengė Remigijus Samuilevičius. Projekte R. Samuilevičius taip pat buvo atsakingas už visų kitų ekspertų medžiagos rengimo koordinavimą ir jos apjungimą į bendrą Strategijos turinį. Remigijus Samuilevičius, socialinių mokslų daktaras, turintis ilgametę patirtį mokslinio darbo, verslo organizavimo ir konsultavimo, valstybinių strateginių ir investicinių planų rengimo srityse.

Projektui neatlygintinai vadovavo Vilniaus Šiaurinės VVG pirmininkas Martynas Stanislovas Demšė. M.S.Demšė, teisės mokslų bakalauras, turi ilgametę administravimo ir vadovavimo patirtį

Vidaus reikalų ministerijos policijos komisariatų veikloje, yra ilgametis bendruomenių organizacijų narys ir vadovas, turi sukaupęs didelę patirtį rengiant bendruomenių inicijuotus vietos plėtros projektus.

Papildant šiuos aiškiai nepakankamus Ekspertų pajėgumus numatyta, kad jiems padės Strategiją rengti į darbo grupes susibūrę savanoriai atskirų sričių specialistai. Savanorių darbo organizacija ir išlaidų kompensavimo sąlygos apibrėžtos savanoriškos veiklos organizavimo bei apmokėjimo VVG reglamentuose. Svarbu pažymėti, kad tokia sukurtos savanoriškais pagrindais veikiančios darbo grupės funkcionuos ne tik Strategijos rengimo etape, bet ir įgyvendinant Strategiją, ją koreguojant.

STRATEGIJOJE VARTOJAMOS SĄVOKOS

Bedarbis – nedirbantis darbingo amžiaus (t. y., nuo 16 metų iki Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyto senatvės pensijos amžiaus) darbingas asmuo, kuris nesimoko pagal bendrojo ugdymo programą ar pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba nestudijuoja aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas ir yra įstatymų nustatyta tvarka įsiregistravęs teritorinėje darbo biržoje (šaltinis: Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymas). Bedarbiu taip pat laikomas asmuo, esantis nėštumo ir gimdymo arba tėvystės atostogose (kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos darbo kodekse), jei jis yra registruotas kaip bedarbis.

Darbingas asmuo – fizinis asmuo, kuris yra ne jaunesnis kaip 16 metų amžiaus ir nėra Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka pripažintas nedarbingu.

Gyventojas - vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje gyvenantis fizinis asmuo, esantis Lietuvos Respublikos piliečiu, užsienio valstybės piliečiu ar asmeniu be pilietybės (įskaitant pabėgėlius).

Įmonė - labai maža ar maža įmonė, atitinkanti Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 4 straipsnio 2, 3 ir 11 punktuose nustatytas sąlygas.

Įranga ir įrenginiai – kilnojamasis materialus turtas, naudojamas projekto veiklai vykdyti (pvz., kilnojami ar stacionarūs daiktai, darbui reikalingi įrankiai, mechanizmai, aparatūra ar prietaisų komplektas), jei tenkinamos visos šios sąlygos: 1) naudojant pagal paskirtį, jo naudingo tarnavimo laikas, įskaitant priežiūros ir techninės priežiūros laiką, yra ilgesnis nei vieneri metai (išskyrus trumpalaikį turtą); 2) naudojamas jis išlaiko savo pradinę formą ir išvaizdą; 3) jį sugadinus, pametus kai kurias dalis ar joms susidėvėjus, jį tikslingiau taisyti, nei keisti visiškai nauju; 4) jis nepraranda savo tapatumo (galimybės atlikti funkcijas) net ir sujungtas į sudėtingesnę vienetą.

Namų ūkis – vienas gyvenantis asmuo ar grupė viename būste gyvenančių asmenų, kurie dalijasi išlaidas ir bendrai apsirūpina gyventi būtinomis priemonėmis.

Namų ūkio skurdo rizikos riba nustatoma pagal Statistikos departamento Oficialiame statistikos portale <http://osp.stat.gov.lt/> paskutinius paskelbtus statistinius duomenis apie skurdo rizikos ribą vieno gyvenančio asmens ir skurdo rizikos ribą namų ūkio, kuris susideda iš dviejų suaugusių asmenų ir dviejų vaikų iki 14 metų. Kitos sudėties namų ūkio skurdo rizikos riba nustatoma taikant formulę: $N\bar{U}_{SRR} = (N\bar{U}_{4SRR} - VGA_{SRR}) / 3 \times (X_{N\bar{U}} - 1) + VGA_{SRR}$; kur:

„ $N\bar{U}_{SRR}$ “ – namų ūkio skurdo rizikos riba (eur);

„ $N\bar{U}_{4SRR}$ “ - Statistikos departamento Oficialiame statistikos portale <http://osp.stat.gov.lt/> paskutiniai paskelbti statistiniai duomenys apie skurdo rizikos ribą namų ūkio, kuris susideda iš dviejų suaugusių asmenų ir dviejų vaikų iki 14 metų (eur);

„ VGA_{SRR} “ - Statistikos departamento Oficialiame statistikos portale <http://osp.stat.gov.lt/> paskutiniai paskelbti statistiniai duomenis apie skurdo rizikos ribą vieno gyvenančio asmens (eur);

„ $X_{N\bar{U}-1}$ “ - asmenų, kurie sudaro namų ūkį, skaičius.

Neaktyvus asmuo – nedirbantis ir niešškantis darbo asmuo, kurio negalima priskirti nei prie užimtų asmenų, nei prie bedarbių (šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas: <http://zodynas.stat.gov.lt/index/detail.aspx?id=176>). Jei asmuo įstatymų nustatyta tvarka yra įsiregistravęs teritorinėje darbo biržoje, tačiau mokosi pagal bendrojo ugdymo programą ar pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba studijuoja aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas, jis laikomas neaktyviu asmeniu. Neaktyviu asmeniu taip pat laikomas asmuo, esantis atostogose vaikui prižiūrėti (iki vaikui sukaks treji metai), jei jis nėra registruotas kaip bedarbis. Atostogos vaikui prižiūrėti apibrėžtos Lietuvos Respublikos darbo kodekse. Strategijoje prie šios asmenų kategorijos taip pat priskiriamas nedirbantis, nesimokantis, mokymuose nedalyvaujantis jaunimas.

Neformalios iniciatyvos – iniciatyvos (veiklos), kurias, kaip projekto vykdytojas, įgyvendina valstybės ir savivaldybių institucijų nekontroliuojami juridiniai asmenys. Laikoma, kad juridinio asmens valstybė ir (ar) savivaldybė (-ės) nekontroliuoja, jei valstybė ar savivaldybė nėra subjekto savininkė arba jei valstybei ir (ar) savivaldybei priklauso mažiau kaip 50 procentų balsų visuotiniame akcininkų susirinkime (uždarųjų akcinių bendrovių ar akcinių bendrovių atveju), arba 50 procentų balsų dalininkų susirinkime (viešųjų įstaigų atveju), arba 50 procentų balsų visuotiniame narių susirinkime (asociacijų atveju).

Neformalus profesinis mokymas - profesinis mokymas, kurį vykdo profesinio mokymo teikėjas pagal neformaliojo profesinio mokymo programas, atitinkančias visus šiuos reikalavimus: 1) neformaliojo profesinio mokymo programos aprašyme nurodoma, ką sužinos ir gebės šią programą baigęs asmuo, bei galimybės tai panaudoti būsimoje darbinėje veikloje, mokymo trukmė (savaitėmis ir valandomis), trumpas mokymo planas, įgyjamos kompetencijos (-ų) įvardijimas, reikalingas išsilavinimas, reikalavimai darbo stažui, specialūs reikalavimai ir (ar) apribojimai, baigiamojo tikrinimo forma ir vieta, programos teikėjas ir (ar) vykdytojas; 2) neformaliojo profesinio mokymo programa yra suderinta su atitinkamai veiklos sričiai atstovaujančia organizacija (šakine asociacija, sąjunga, rūmais ir pan.); 3) neformaliojo profesinio mokymo programa yra įregistruota Kvalifikacijos tobulinimo programų ir renginių registre. Pasibaigus neformaliam profesiniam mokymui profesinio mokymo teikėjas turi išduoti įgytą kvalifikaciją liudijantį dokumentą ar mokymosi pasiekimų dokumentą, kuriuose būtų nurodyta faktiškai įvykdytų mokymų trukmė (savaitėmis ir valandomis).

Neformalus švietimas - švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas (šaltinis – Švietimo įstatymas).

Praktinių darbo įgūdžių ugdymas darbo vietoje – darbingo asmens trūkstantų darbo įgūdžių įgijimas dirbant tiesiogiai darbo vietoje pagal asmens ir darbo įgūdžių įgyti padedančio darbdavio sudarytą darbo įgūdžių įgijimo sutartį, laikantis Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo 26¹ straipsnio 2-4 punktų reikalavimų. Darbo įgūdžių įgijimo sutartyje turi būti aptartos Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo 26¹ straipsnio 1 punkto 2-8 papunkčiuose nurodytos sąlygos.

Profesinis mokymas (taip pat mokykline ar pameistrystės forma organizuojamas profesinis mokymas) suprantamas taip, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme.

Profesinis orientavimas – pagalba asmenims sąmoningai rinktis jiems tinkamas švietimo ir užimtumo galimybes, sudaryti sąlygas įgyti karjeros kompetencijų, aktyviai kurti savo karjerą (t. y. visą gyvenimą trunkančią asmeniui ir visuomenei reikšmingų asmens mokymosi, saviraiškos ir darbo patirčių seką), teikiant jiems ugdymo karjerai, profesinio informavimo ir profesinio konsultavimo paslaugas.

Projekto veiklų dalyvis - tiesioginėse iš Europos socialinio fondo (toliau – ESF) lėšų bendrai finansuojamo projekto veiklose dalyvaujantis, bet tuo pačiu metu jų neadministruojantis ir nevykdantis, tiesioginę naudą iš projekto gaunantis fizinis asmuo, kurio dalyvavimo projekto

veiklose išlaidos yra numatytos projekto biudžete ir kurį projekto vykdytojas gali įvardyti ir paprašyti jį pateikti asmens duomenis, reikalingus informacijai apie projekto įgyvendinimą surinkti.

Projekto veiklų vykdytojas (projekto veiklas vykdomasis asmuo) - pagal savanorystės ar darbo sutartį projekto vykdytojo ar partnerio organizacijoje dirbęs ir tiesioginių iš Europos socialinio fondo (toliau – ESF) lėšų bendrai finansuojamo projekto veiklų vykdyme ar šių projektų administravime dalyvavęs asmuo.

Savanoriška praktika – asmens, kurio amžius yra nuo 16 iki 29 metų, įmonėje, įstaigoje, organizacijoje ar kitoje organizacinėje struktūroje pagal savanoriškos praktikos sutartį atliekama praktika, laikantis Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo 34¹ straipsnio ir Savanoriškos praktikos atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. sausio 13 d. įsakymu Nr. A1-13 „Dėl Savanoriškos praktikos atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ reikalavimų.

Savarankiškas darbas - fizinio asmens pagal individualios veiklos pažymą ar verslo liudijimą vykdoma individuali veikla.

Savanoriška veikla – savanorio neatlyginamai atliekama visuomenei naudinga veikla, kurios sąlygos nustatytos savanorio, atitinkančio Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo 5 straipsnio reikalavimus, ir savanoriškos veiklos organizatoriaus, atitinkančio Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo 6 straipsnio reikalavimus, sudarytoje rašytinėje savanoriškos veiklos sutartyje.

Socialinė atskirtis – situacija, kurioje esantis asmuo dėl trūkstamų materialinių išteklių, išsilavinimo, negalios, patiriamos diskriminacijos ar kitų priežasčių negali palaikyti visuomenėje įprastų socialinių ryšių.

Socialinės paslaugos – paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai), dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime (šaltinis: Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas). Socialinės paslaugos pagal Priemonę apima bendrąsias socialines paslaugas ir specialiąsias socialinės priežiūros paslaugas. Bendrosios ir specialiosios socialinės priežiūros paslaugos Priemonės aprašyme suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme ir Socialinių paslaugų kataloge, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93 „Dėl socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo“.

Šeimos nariai – kartu gyvenantys fiziniai asmenys, susiję santuokos, giminytės ar svainystės ryšiais.

Trumpalaikis turtas - prekės (turtas), kurios sunaudojamos per vienerius metus arba per vieną organizacijos veiklos ciklą.

Verslininkas – fizinis asmuo, kuris įstatymų nustatyta tvarka verčiasi ūkine komercine veikla (įskaitant tą, kuria verčiamasi turint verslo liudijimą), atitinkantis Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 4 straipsnyje nustatytas sąlygas.

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija – vietos plėtros strategijoje apibrėžta vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija.

Vietos bendruomenė - Vadovaujantis LR vietos savivaldos įstatymo (Žin., 2008, Nr. 113-4290) 3 straipsnio 12 dalimi, gyvenamosios vietovės bendruomenė - tai savivaldybės gyvenamosios vietovės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai, susieti bendrais gyvenimo kaimynystėje poreikiais ir interesais ir tenkindami šiuos poreikius ir interesus veikiančiais įvairiomis tiesioginio dalyvavimo formomis (susirinkimas, viešas svarstymas, apklausa, veikla per savo atstovus, bendruomeninės organizacijos ir kt.). Vadovaujantis to paties įstatymo 3 str. 12 dalimi, bendruomeninė organizacija – tai asociacija, kurios steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurios paskirtis – per iniciatyvas

įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje. Viešųjų interesų, susijusių su gyvenimu kaimynystėje, sampratai visų pirma taikomas teritorinis principas, t.y. tam tikrame kaime, miestelyje gyvena žmonės, turi bendrų poreikių ir siekia juos įgyvendinti įsteigdami bendruomeninę organizaciją, kurios teisinė forma (vadovaujantis įstatymu) yra asociacija, ir kurios steigimo dokumentuose nurodytas jos pamatinis steigimo tikslas – bendruomenės poreikių įgyvendinimas, bendruomenės narių ir jų interesų atstovavimas ar pan.

Strategijoje ir jos prieduose naudojami šie sutrumpinimai:

VVG – Vietos veiklos grupė;

VRM – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija;

SADM – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija;

Vilniaus ITV programoje ir jos prieduose vartojami šie sutrumpinimai:

AM – Aplinkos ministerija;

AIE – atsinaujinančių išteklių energetika;

BIVP – bendruomenės inicijuota vietos plėtra;

BVP – bendrasis vidaus produktas;

ERPF – Europos regioninės plėtros fondas;

ES – Europos Sąjunga;

EVRK 2 red. – Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius, patvirtintas Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“;

GIS – geografinės informacinės sistemos;

ITI – integruotos teritorinės investicijos;

KM – Kultūros ministerija;

SADM – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija;

SĮ – savivaldybės įmonė;

SM – Susisiekimo ministerija;

ŠMM – Švietimo ir mokslo ministerija;

UAB – uždaroji akcinė bendrovė;

VRM – Vidaus reikalų ministerija;

VŠĮ – viešoji įstaiga;

VVG – vietos veiklos grupė.

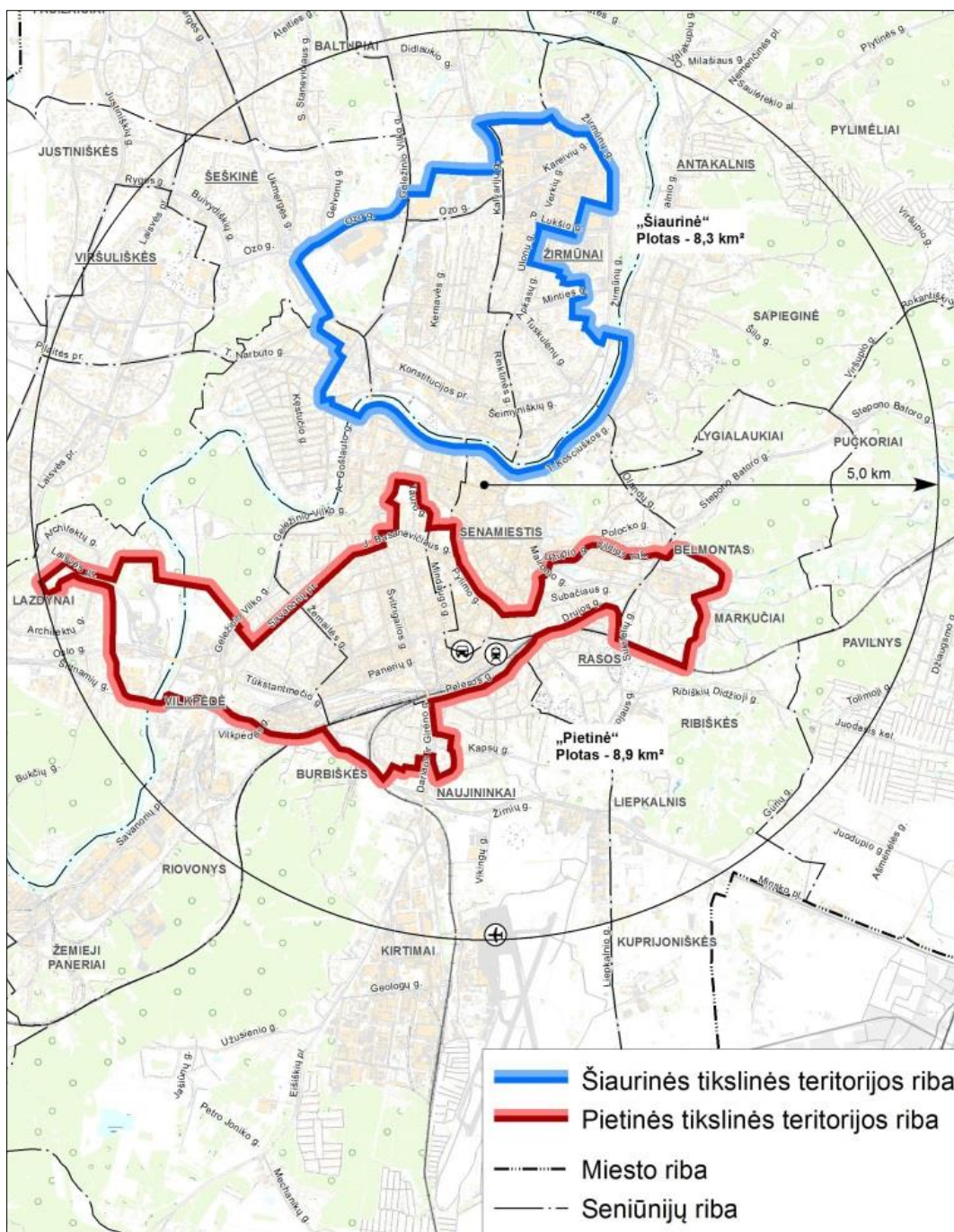
1. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS IR JOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLINIŲ GRUPIŲ APIBRĖŽTIS

Vilniaus Šiaurinės VVG įstatuose nurodyta, kad VVG veikia Vilniaus ITV programoje apibrėžtoje Vilniaus miesto kompleksinės plėtros teritorijoje, pavadintoje „Šiaurinė“ bei likusioje Žirmūnų seniūnijos teritorijoje, kurios neapima Vilniaus tikslinė teritorija „Šiaurinė“. Abi kartu nurodytos teritorijos vadinamos Vilniaus Šiaurinės VVG veiklos teritorija. VVG vykdoma veikla susietose su Vilniaus tiksline teritorija „Šiaurinė“ teritorijose, kaip kad jos yra apibrėžiamos Vilniaus ITV programoje bus vykdoma tik kaip sudėtinė dalis vykdomos nurodytoje tikslinėje teritorijoje veiklos. Vilniaus ITV programoje išskirtų tikslinių „Šiaurinė“ ir „Pietinė“ teritorijų žemėlapis pateikiamas 1 pav. Su tikslinėmis teritorijomis tiesiogiai ir administraciniais ryšiais susietos teritorijos pateikiamos 2 pav.

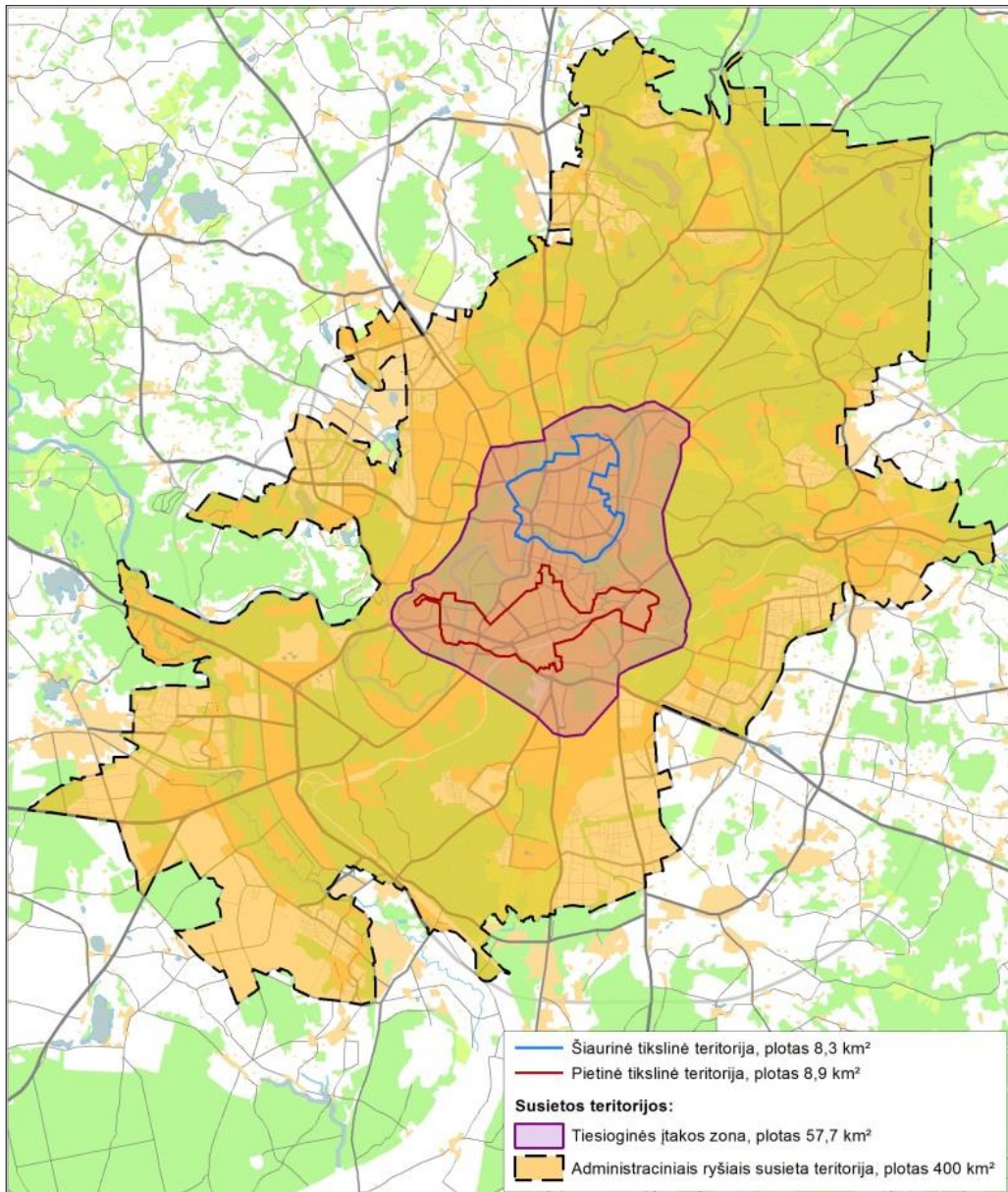
Šiaurinė tikslinė teritorija, kuri apima Šnipiškių seniūniją, vakarinę Žirmūnų seniūnijos pusę ir nedideles pietines Šeškinės, Žvėryno bei Verkių seniūnijų dalis. Tai 8,3 km² ploto teritorija, kurioje gyvena 39,0 tūkstančiai gyventojų. Joje išsidėsčiusi didelį augimo potencialą turinti naujojo daugiafunkcio Vilniaus centro dalis, kurioje yra didelės teritorijų konversijos, gyvenamųjų rajonų renovacijos, pramogų, sporto ir poilsio kompleksų formavimo ir gamtinės aplinkos pritaikymo aktyviam poilsiui galimybės. Teritorijoje aktualus Neries upės pakrančių ir Neries senvagės teritorijų pritaikymas aktyviam poilsiui, rekreacijai, dviratininkų ir pėsčiųjų reikmėms. Kita vertus, šiai teritorijai būdingos aplinkos, oro ir grunto užterštumo problemos, želdynų, socialinės infrastruktūros stoka, socialinių patologijų židinyje Šnipiškėse.

Tiesiogine, kompleksine įtaka susieta teritorija – tai tikslines Šiaurinę ir Pietinę teritorijas į bendrą miesto branduolį jungianti zona, kurioje stipri tiesioginė kompleksinė tarpusavio įgyvendinamų priemonių įtaka ir joje būdingas tos pačios viešosios infrastruktūros naudojimas. Tai teritorija, apimanti 57 km², turinti beveik 240 tūkst. gyventojų. Administraciniais ryšiais susieta teritorija – tai teritorija Vilniaus miesto savivaldybės administracinėse ribose, apibrėžiama visų pirma žemėvaldos ir žemėnaudos, susisiekimo, kitų savivaldybės viešųjų paslaugų administravimo funkciniais ryšiais. Tai teritorija, apimanti 400 km² ir turinti beveik 540 tūkst. gyventojų. Investicijas į socialinę ir techninę infrastruktūrą šiose teritorijose planuojama derinti tarpusavyje pagal temas ir teritorijų ryšį. Didelį šios teritorijos plotą lemia viena aštriausių Vilniaus miesto problemų – nuo centro nutolusių gyvenamųjų teritorijų susisiekimo organizavimas.

1 pav. Tikslinių teritorijų ribų žemėlapis

2 pav. Su „Šiaurine“ ir „Pietine“ tikslinėmis teritorijomis susietos teritorijos

2. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS ANALIZĖ

2.1. VILNIAUS ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS GYVENTOJŲ SOCIALINĖS ATSKIRTIES ANALIZĖ

Vilniaus miesto Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje (toliau – Šiaurinė tikslinė teritorija arba Tikslinė teritorija) socialinės atskirties analizė:

- 1) remsis Vilniaus ITV programos SSGG analizėje pateiktomis stiprybėmis ir galimybėmis, stiprins nurodytas silpnybes ir padės išvengti nurodytų grėsmių;
- 2) bus susietos su Vilniaus ITV programos uždaviniais ir jų įgyvendinimo produktais;
- 3) bus susietos su atitinkamomis Vilniaus miesto savivaldybės programomis;
- 4) atsižvelgs į Šiaurinėje teritorijoje esamas ar susidarysiančias dėl Vilniaus ITV programos įgyvendinimo stiprybes ir galimybes, silpnybes ir grėsmes.

Socialinės atskirties analizė atliekama remiantis šioje srityje veikiančių NVO duomenimis, taip pat remiantis Tikslinės teritorijos gyventojų apklausa. Apklausa buvo vykdoma tiesioginėje apklausos/interviu būdu, pateikus klausimyną laikraštyje „Žirmūnų balsas“, platinant klausimyną internetu Vilniaus Šiaurinės VVG Facebook paskiroje. Apklausos programa ir rezultatai pateikiami Strategijos 1 priede.

Savadoriška veikla teikiant socialines paslaugas (pagal SSGG analizę priskiriama stiprybei)

Vilniaus Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje yra didelis potencialas teikti socialines paslaugas savanorystės pagrindais. Yra geros galimybės siekti, kad Vilniaus Šiaurinės VVG teritorijoje kuo daugiau asmenų būtų įtraukti į savanorišką veiklą ir liktų kuo mažiau gyventojų, kurie būtų negavę pasiūlymo savanoriauti mažinant teritorijos socialiai pažeidžiamiausių grupių atskirtį. Savo VVG teritorijoje norime stiprinti organizacijų gebėjimus mokyti ir palaikyti savanorius, dirbančius mažinant socialinę atskirtį. VVG teritorijoje veikiančiose organizacijose norime skatinti mokymais, palaikymu ir konsultavimu vystyti tas savanorių kompetencijas, kuriomis jie galėtų praturtinti pažeidžiamiausias socialines grupes.

Vilniaus 2015-2017 metų socialinių paslaugų plėtros plane¹ konstatuojama, jog norima „kurti tokią socialinių paslaugų sistemą šeimoms ir vaikams“, kurioje socialinės rizikos šeimos gautų „individualaus socialinio darbo<...>, teikiant bendrąsias socialines paslaugas“. Daugelį iš bendrųjų socialinių paslaugų gali socialinio darbo įstaigose teikti ir savanoriai². 2011 m. atliktas tyrimas³ konstatavo, kad Lietuvoje savanoriškoje veikloje dalyvauja kas trečias asmuo (34 proc. respondentų). Dar net 23 proc. piliečių, nedalyvaujančių, bet norinčių dalyvauti savanoriškoje veikloje nurodė šias priežastis dėl nedalyvavimo savanoriškoje veikloje:

- niekas nepasiūlė (34 proc.);
- per senas, silpna sveikata (30 proc.);
- neturiu laiko (20 proc.);
- nemanau, kad galiu būti kuo nors naudingas (12 proc.).

¹ Vilniaus socialinių paslaugų planas 2015 (PATVIRTINTA Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 17 d. sprendimu Nr. 1-82)

² N. Kurapkaitienė. Darbo su savanoriais pagrindai, Mykolo Romerio Univeristetas, 2013 (137-144 psl)

³ *Europoje vyraujančių savanorystės modelių analizė*. Tyrimo ataskaita. Nevyriausybinų organizacijų informacijos ir paramos centras ir Vilmorus. Vilnius, 2011

Pagal 2011 m. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos užsakymu atliktame NVO sektoriaus tyrime⁴ buvo pastebėta, kad „kalbant apie savanoriškos veiklos vystymą yra būtina kurti sistemą, kuri palaikytų savanorystę kaip procesą“, būtina sukurti struktūrą, kuri padėtų ne tik skleisti ir skatinti savanorystę, bet ir išlaikyti savanorius organizacijoje, motyvuoti juos, reflektuoti, skatinti NVO organizacijų savanorių koordinavimo įgūdžių tobulėjimą.

Pagal ES šalių tyrimą⁵ išryškintas neatitikimas tarp to, ką savanoriai gali pasiūlyti savanoriškai veiklai, ir to, kam kviečiami savanoriai ir kokius darbus atlikti jie yra labiausiai reikalingi.

Organizacijų realybė yra tokia, kad vienas socialinis darbuotojas neretai turi dirbti su 15–20 ar dar daugiau tikslinės grupės atstovų. Esant tokiam intensyvumui, ne visada užtenka jėgų komunikacijos intensyvumui užtikrinti. Todėl neretai socialiniai darbuotojai elgiasi taip, kad jų aptarnaujami asmenys nekeltų didesnių nepatogumų aplinkiniams. Šią situaciją galėtų pagerinti savanoriai. Nes savanoris yra daug lankstesnis dėl keliamų rezultato, administravimo, darbo laiko ar kitų reikalavimų. Jis gali skirti pakankamai dėmesio ir laiko vienam klientui ir būti procese su kitu asmeniu tokiu tempu, kokio reikia tam žmogui. Maža to, kadangi savanoriui santykis su klientu nėra rutina ir kasdienybė, jam neretai pasiseka lengviau sukurti santykį, kurį žydų filosofas M. Buberis apibrėžia kaip AŠ ir TU santykį (dviejų subjektų santykis), priešpriešindamas jį AŠ ir TAI santykiui (subjekto ir objekto santykis).

Savanorio įsitraukimas į darbo su atveju etapus (anamnezę, diagnozę, intervenciją ir tolesnį palydėjimą). Faktas, kad savanoris užmezga su klientu nuoširdų santykį, neretai lemia svarbų tolesnį savanorio vaidmenį keliose pagalbos proceso dalyse. Pirmiausia socialinės anamnezės (situacijos tyrimo) ir diagnozės (esminių iššūkių identifikavimo ir darbo krypties nustatymo) atlikime. Savanoris neretai dėl komunikacijos dažnio su klientu stiprumo gali padėti socialiniam darbuotojui geriau atpažinti esminius laukus ar kryptis, kuriose šiuo gyvenimo laikotarpiu žmogui būtų svarbiausia gauti paramą, kad iš esmės spręstųsi jo situacija. Bendradarbiavimas su savanoriu pagalbos procesą padaro ne tik trumpesnį, bet ir leidžia pasiūlyti mažiau į žmogaus gyvenimą besikišančią ir kartu mažiau klientą žalojančią intervenciją.

Pastebėtina, kad darbo su atveju intervencijos etape savanoris gali prisidėti išplečiant įstaigos teikiamų paslaugų įvairovę. Analizuojant socialinio darbo organizacijas, kurios įtraukia į pagalbos procesą savanorius, buvo pastebėta, jog intervencijos etapo paslaugų įvairovė jose kasmet iš dalies, priklausomai nuo ateinančių savanorių gabumų, keičiasi. Vienais metais jose daugiau teikiamos kūrybiškumą skatinančios paslaugos, kitais savanorių dėka pasiseka suorganizuoti daugiau sportinių veiklų, renginių ar kelionių.

Maža to, savanoriai intervencijos etape neretai tampa nepakeičiamais ištekliais, didinančiais kliento „laisvos energijos“ kiekį. Dažnai socialinio darbo klientai būna tiek gyvenimo iššūkių sugniuždyti, kad neturi vidinių jėgų vykdyti kokius nors pokyčius savo gyvenime. Tuo tikslu socialiniame darbe dažnai taikoma palaikomoji terapija, kurioje savanoriai su savo iniciatyvomis gali būti labai naudingi.

Pabrėžtina ir tai, kad į pagalbos procesą konkrečiam asmeniui įsitraukęs savanoris ilgainiui tampa dideliu ištekliumi paslaugos gavėjui. Savanoris tampa artimu palydėtoju ir, kai kliento situacija vėl pasunkėja ar atsiranda tikimybė, jog asmuo gali vėl „atkristi“, savanoris suteikia paramą, ir padeda vėl imtis priemonių iš sunkumo „išbristi“.

Darbo su savanoriais situacija tikslinėje Vilniaus miesto Šiaurinės VVG teritorijoje

Ilgalaikius (t.y. neįtraukiami įvairių akcijų trumpalaikiai savanoriai) savanorius sistemiskai

⁴ <http://www.socmin.lt/index.php?-667876083>

⁵ Decker, P. *Voluntary associations, volunteering and the ideals of civil society*. Tilburg, 2009. prieiga internetu: http://www.grupcies.com/boletin/images/stories/PDFBoletin/ArticuloI_Edic_59.pdf

tikslinėje teritorijoje renka, ruošia, „įdarbina“ bei palaiko šios organizacijos:

Tikslinė grupė savanoriauti	Organizacijos	Savanorių skaičiai
Socialinės rizikos grupės vaikai (vaikų dienos centrai)	VšĮ Pal.J. Matulaičio šeimos pagalbos centras; VšĮ Sotas; Maltos Ordino Pagalbos Tarnyba; VA Caritas Vilties Angelas.	Kiekviename iš šių VDC ne trumpesnės nei 6 mėn savanoriškas veiklas atlieka po 15-20 savanorių (p.s. sąmoningai praktikantų nepriskiriame prie savanorių)
Su skurstančiais suaugusiais asmenimis	Maisto bankas VA Caritas Betanijos Valgykla LPF „Vilties centras“ Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija (Šalpos skyrius A.Juozapavičiaus 10A,Vilnius) Lietuvos Samariečių bendrija Vilniaus skyrius	Kiekvienoje iš šių organizacijų tęstinai (daugiau nei 6 mėn. per metus) savanoriauja bent po 10-20 tikslinės teritorijos gyventojų p.s. čia neįtraukiami įvairių akcijų trumpalaikiai savanoriai, kurių galėtų būti keli šimtai
Pagalbos namuose savanoriai	Raudonojo Kryžiaus Draugija Maltos ordino Pagalbos tarnyba Va Caritas „Artumo“ programa Lietuvos Samariečių bendrija Vilniaus skyrius	Kiekvienoje iš šių organizacijų tęstinai (daugiau nei 6 mėn. per metus) savanoriauja bent po 20-30 tikslinės teritorijos gyventojų p.s. čia neįtraukiami įvairių akcijų trumpalaikiai savanoriai, kurių galėtų būti keli šimtai
Pagalba per atstumą (telefonu)	VšĮ "Vaikų linija" ir Paramos fondas „Jaunimo linija“	Tikėtina, kad kiekvienoje iš šių organizacijų tęstinai savanoriauja bent po 10-20 tikslinės teritorijos gyventojų per metus
Specifinių programų savanoriai	Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija (slaugos programa) VšĮ Socialinis veiksmas („Jaunimo socialinių metų savanoriai“) VšĮ „Paramos vaikams centras“ (Big brother, Big sister programa) VšĮ „Vilties Akimirka“ (su neįgaliaisiais)	Kiekvienoje iš šių organizacijų tęstinai (daugiau nei 6 mėn. per metus) savanoriauja bent po 15-20 savanorių

Tikslinė grupė savanoriauti	Organizacijos	Savanorių skaičiai
	Tikėjimo ir Šviesos bendruomenė (su proto negalios asmenimis)	
Europos Savanorių Tarnybos Savanoriai	Tai programos Erasmus + rėmuose įvairiose socialinę atskirtį mažinančiose organizacijose pilnu darbo krūviu savanoriaujantys jauni ES ir kaimyninių šalių asmenys	Apie 10

Dauguma šių organizacijų turi atsakingus už savanorius asmenis, bet mokymo ir palaikymo paslaugų savanoriams intensyvumas labai priklauso nuo banguojančio projektinio finansavimo. Reguliaraus finansavimo trūkumas sąlygoja pakankamai didelį savanorių „nubyrėjimą“ metų eigoje, kas lemia mažesnę savanorių darbo valandų skaičių su socialinėje atskirtyje esančiais gyventojais.

Rekomendacijos remti šioje veikloje tokias iniciatyvas, kurios:

- Įtraukia savanorius į su tikslinės teritorijos gyventojais dirbančias soc. įstaigas (Vaikų dienos centrus, Pagalbos namuose tarnybas ir kt.)
- Savanorius įtraukia ilgalaikiai savanorystei (ne mažesniai kaip 6 mėn. bent po 2-4 val. savaitėje savanorystei)
- Savanorius lydi pagal pa(si)ruošta tęstinę programą ir turi asmenį, atsakingą už savanorius
- Apsirašę savanoriams siūlomą „darbo vietą“
- Pasiūlo savanoriams savanorystės priemones
- Siūlo palaikymo-mokymo savanoriams veiklas:
- Paruošimo ir vidurio veiklos įvertinimo seminarus
- Ne mažiau kaip kartą per mėnesį grupinius susitikimus-supervizijas
- Siūlo individualių konsultacijų su darbuotoju galimybes reflektuoti patirtims

Investicijų į socialinę atskirties mažinimo žmogiškuosius išteklius stoka (pagal SSGG analizę priskiriama silpnybei)

Kiekybiniame NVO tyrime konstatuojama⁶, kad NVO atstovai, antroje vietoje pagal svarbumą (po finansų pritraukimo įgūdžių tobulinimo), nurodo, jog investicijos į organizacijų žmogiškuosius išteklius labiausiai padėtų padidinti NVO veiksmingumą ir plėtros galimybes.

Šiaurinė Vilniaus VVG siekia atsiliepti į šį tyrimais pagrįstą poreikį ir pasiūlyti teritorijoje veikiančioms organizacijoms socialinių darbuotojų mokymus. Tokiu būdu socialinės atskirties mažinimo srityje dirbančios organizacijos gaus papildomas investicijas į žmogiškųjų išteklių darbui plėtrą.

Nepakankama teikiamų nestacionarių socialinių paslaugų pažeidžiamiems asmenims kiekybė (pagal SSGG analizę priskiriama silpnybei)

⁶ Kiekybinis NVO tyrimas, VŠĮ SEPC 2009m., 2010 m.

Teikiant socialines paslaugas, svarbiausia yra santykis su pagalbos gavėju. Sistemų teoretikai pabrėžia, kad nuo sukurto komunikacijos tankumo tarp paslaugos teikėjo ir jos gavėjo priklauso intervencijos poveikis. Kuo socialiai pažeidžiamas asmuo jaučiasi daugiau susijęs su jam paslaugas teikiančia sistema, tuo didesnė pokyčio ar pagalbos poveikio tikimybė. Analizuojant tikslinės teritorijos nevyriausybinės organizacijas pastebėta, kad jose dirba profesionalūs socialiniai ar kitų specialybių darbuotojai, gebantys tiek teikti paslaugas, tiek įjungti savanorius į pagalbos procesą. Tačiau nestacionarių socialinių paslaugų tikslinėje teritorijoje gyvenantiems socialinėje atskirtyje vis dar trūksta ir skatintume tiek kiekybinę, tiek kokybinę jų plėtrą.

Nepakankamas dėmesys socialinės rizikos grupės bei socialinių įgūdžių stokojančioms šeimoms (pagal SSGG analizę priskiriama silpnybei)

Nuo pat LR nepriklausomybės pradžios įvairiuose socialines paslaugas apibrėžiančiuose dokumentuose buvo nurodoma, kad prioritetas yra teikti socialines paslaugas kiek galima arčiau gyventojų gyvenamosios vietos ir kiek galima mažiau institucionalizuojant pagalbos teikimą. Tačiau realybėje vis tiek socialiniame sektoriuje dominavo stacionarios paslaugos, teikiamos sovietinio tipo didelėse institucijose. SADM socialinių paslaugų skyriaus vedėja Daiva *Buivydytė-Garbštienė* 2014 metų gegužės 14 d. pristatinėdama 2014-2020 socialinių paslaugų deinstitucionalizavimo valstybinę programą („Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014-2020 metų veiksmų planas“) Seime vykusioje konferencijoje teigė, kad iki šiol stacionarių, (dauguma nuo sovietmečio likusios institucijos) socialinių įstaigų išlaikymui ir paslaugų jose teikimui skiriama virš 80 proc. visoms LR socialinėms paslaugoms skiriamų lėšų. Siekdami keisti šią proporciją Vilniaus Šiaurinė VVG sieks stiprinti nestacionarias, vietinėje bendruomenėje teikiamas specialiąsias socialines paslaugas.

b) 2014-2015 metais, po kelių rezonansinių bylų vaikų namuose bei neįgaliųjų pensionatuose, iniciatyvą stipriai remiant LR prezidentei, SADM pradėjo realią didžiųjų globos įstaigų pertvarkos į mažesnes įstaigas 2014-2020 metų programą. 2015-08-26 nutarimu Nr 1-153 „Dėl pritarimo vaikų globos sistemos pertvarkos 2015-2020 metų veiksmų planui“ Vilniaus miesto taryba ėmėsi savivaldybės lygmenyje įgyvendinti turimų kelių didelių vaikų globos namų pertvarką. Pabrėžtina, kad vieni iš šių pertvarkomų globos namų – „Vilniaus Minties vaikų socialinės globos namai“ yra Vilniaus Šiaurinės VVG teritorijoje. Pastebėtina, kad šiame veiksmų plane, kalbant apie kryptis „Prioritetas bus teikiamas vaikų institucinės globos prevencijai, o netekus tėvų globos – vaiko globai šeimoje“.

Vilniaus Šiaurinė VVG teritorijoje sieks prisidėti prie šios programos sėkmės vystant nestacionarių socialinių ir bendruomeninių paslaugų teikimą ir savalaikę socialinę paramą socialinėje atskirtyje esantiems asmenims, kad jiems ilgainiui neprireiktų keltis į stacionarias įstaigas. Žvelgiant į šį prioritetą Vilniaus Šiaurinė VVG sieks stiprinti ir remti su tikslinėje teritorijoje gyvenančiomis socialinės rizikos grupės šeimomis ir jų vaikais dirbančius vaikų dienos centrų antrinės socialinės atskirties prevencijos (tarp institucinio darbo su atveju ir intensyvios tikslinės intervencijos) paslaugas.

c) Pastebėtina, kad NVO Vaikų Dienos centrai nuo 2001 metų yra remiami pagal specialią LR valstybės programą. Tačiau reikėtų paminėti, kad iki šiol ši programa pagal skiriamas lėšas vienam VDC (bei soc. rizikos grupės vaikui) užtikrina tik pirminės socialinės atskirties prevencijos lygmens

paslaugas ir iki šiol rūpinasi daugiau kiekybine VDC plėtra Lietuvoje. Vilniaus Šiaurinė VVG, sieks žengti kokybinį žingsnį ir remti antrinės socialinės atskirties pasiūlymus su tikslinės teritorijos gyventojais dirbančiuose VDC. Tokiu būdu tikimės iki minimumo sumažinti vaikų netekusių tėvų globos skaičių.

d) Analizuojant Tikslinę teritoriją identifikuota, kad su Vilniaus Šiaurinės VVG teritorijos socialinės rizikos grupės šeimomis ir jų vaikais dirba sekantys vaikų dienos centrai (toliau VDC): VšĮ SOTAS (Socialinės tarnystės savanoriai) VDC, VšĮ Pal.J. Matulaičio šeimos pagalbos centro Šeškinės VDC, VšĮ Nevalstybinis vaikų darželis „Nendrė“, VA Caritas Vaikų dienos centras „Vilties Angelas“; Maltos Ordino Pagalbos Tarnybos Vilniaus VDC; Lietuvos samariečių bendrijos Vilniaus skyrius, Šnipiškių bendruomenė):

Socialinės rizikos grupės šeimos⁷:

Seniūnija	Socialinės rizikos šeimų: 2014 (Pagal 2015 Vilniaus socialinių paslaugų palno duomenis)	NVO Organizacijos, kurios tęstinai dirbo su šia tiksline grupe	Organizacija dirbo su sekančiu vaikų skaičiumi
Verkiai	77	VšĮ Sotas	5
Žirmūnai	64	VšĮ Sotas	15
Šnipiškės	42	Nendrė	15
		VDC Vilties Angelas	15
Šeškinė	38	VšĮ Pal.J. Matulaičio šeimos pagalbos centras	15
Žvėrynas	10	Maltos Ordino Pagalbos Tarnyba	5

Socialinės rizikos grupės vaikai⁸:

Seniūnija	Soc. rizikos šeimose augančių vaikų skaičius 2014	NVO Organizacijos, kurios tęstinai dirbo su šia tiksline grupe	NVO Organizacijos dirbo su sekančiu vaikų skaičiumi

⁷ Duomenys paimti iš 2015 metų Vilniaus miesto socialinių paslaugų plano, bei apklausiant organizacijas

⁸ Duomenys paimti iš 2015 metų Vilniaus miesto socialinių paslaugų plano, bei apklausiant organizacijas

	(Pagal 2015 Vilniaus socialinių paslaugų plano duomenis)		
Verkiai	137	VšĮ Sotas	8
Žirmūnai	104	VšĮ Sotas	17
Šnipiškės	85	Nendrė	25
		VDC Vilties Angelas	25
	20	Lietuvos samariečių bendrijos Vilniaus skyrius	
Šeškinė	49	VšĮ Pal.J. Matulaičio šeimos pagalbos centras	25
Žvėrynas	18	Maltos Ordino Pagalbos Tarnybos Vaikų dienos centras	10
		VšĮ „Paramos vaikams centras“	5

e) 2015 metais atliktu „Vaikų dienos centrų veiklos, juose teikiamų socialinių paslaugų įvertinimo ir plėtojimo galimybių tyrimu“ (Užsakovas Socialinės Apsaugos ir Darbos Ministerija 2015) nustatyta, kad „vaikų dienos centrų paslaugomis naudojasi daugiausiai socialiai pažeidžiami, žemų pajamų ir žemo išsilavinimo, dažnu atveju vieni vaikus auginantys tėvai. Jų nurodytos disponuojamos pajamos atskleidžia, kad apie 73 proc. vaikų dienos centrų paslaugomis besinaudojančių asmenų gyvena žemiau skurdo ribos. Daugiausiai vaikų dienos centro paslaugomis naudojasi 7-15 amžiaus vaikai, kurie sudaro apie 83 proc. apklaustų tėvų vaikų“. Ši reprezentatyviu tyrimu nustatyta situacija skatina ir Vilniaus Šiaurinę VVG prisidėti prie pagalbos skurdžiausioms ir stokojantiems įvairių gebėjimų tikslinės teritorijos šeimoms.

f) Pastebėtina, kad siekiant užtikrinti, jog socialinės rizikos grupės ar soc. įgūdžių stokojančių šeimų vaikai nepatektų į stacionarias įstaigas svarbu, kad vaikams/jaunuoliams paslaugos VDC būtų kiek įmanoma labiau individualizuojamos. Tuo tikslu vertėtų:

- VDC veikloje teikti skirtingas paslaugas skirtingų amžiaus tarpsnių socialinės rizikos grupės vaikams:
 - VDC pasiūlymai iki mokyklinio amžiaus vaikams;
 - VDC atskiros grupės jaunesnio mokyklinio amžiaus vaikams
 - VDC su jaunimo neformalaus ugdymo principais paremtomis veiklomis,- vyresnio mokyklinio amžiaus jaunuoliams
- Inicijuoti daugiau socialinio darbo pasiūlymų 13-18 metų soc. rizikos ar soc. įgūdžių stokojančių šeimų jaunuoliams, kurie:
 - Būtų kiek įmanoma žemesnio prieinamumo slenksčio (pvz. gatvės darbas, atviros erdvės prie VDC, specializuoti grupiniai užsiėmimai jaunuoliams patogiu laiku ir priimtoje erdvėje...);
 - Vadovautųsi darbo su jaunimu veiklos principais;

- Naudotų sąmoningai įsivardintą darbo metodiką.
- Didelę reikšmę teiktų funkcionaliam jaunuolių konsultavimui.⁹
- Įsivardinti skirtingo intensyvumo ir keliamų kokybinių tikslų paslaugų tipus VDC:
 - Pirminės prevencijos paslaugos VDC (daugiau užimtumo ir pagalbos pamokų ruošoje tipo bendruomeninės paslaugos, didžia dalimi organizuojamos savanorių)
 - Antrinės prevencijos paslaugos VDC (tarpinstitucinio darbo su atveju, darbo su šeima ir terapinių intervencijų paslaugos, siekiant užkirsti kelią galimam vaiko paėmimui iš šeimos).

Darbo su socialinės rizikos grupės bei socialinių įgūdžių stokojančių šeimų tėvais pagrindimas ir detalizavimas

Vilniaus miesto Šiaurinėje VVG teritorijoje suprantame, kad nedirbant su šeima, mūsų remiamo darbo su soc. atskirtyje esančiais vaikais poveikis turės savo ribas. Tačiau iš kitos pusės, realistiškai vertiname VDC darbuotojų darbo krūvius ir siekiame darbu su socialinės rizikos grupės tėvais inicijuoti atskirus projektus su specializuotomis tęstinėmis programomis nukreiptomis į suaugusius. Šios programos galėtų apimti šiuos pagalbos elementus:

- Pagalba sprendžiant priklausomybių situacijas
- Pagalba įsidarbinant
- Specifinių įgūdžių (CV, mot. laiško rašymo ir pan.) ugdymas ieškant darbo⁴
- Pagalba ugdant darbinius įgūdžius
- Pagalba ugdantis pozityvios tėvystės įgūdžius
- Tarpininkavimas sprendžiant krizines situacijas šeimoje
- Mokymai stiprinanti pasitikėjimą savimi, socialinius įgūdžius ir kitus Emocinio intelekto aspektus

a) Jų poreikį pagrindžia tikslinėje teritorijoje Pal. J. Matulaičio šeimos pagalbos centro atlikto tyrimo rezultatai¹⁰ Tyrime buvo atskleista, jog Vilniaus miesto šiaurinėje dalyje gyvenančių socialinės rizikos šeimų darbo neturintys žmonės mažiau nei kiti bedarbiai tiki savo galimybėmis ateityje susirasti darbą (53,5 % iš jų mano, kad galimybės vidutinės, 34,6 % - kad jos mažos ar labai mažos), taip pat pamatyta, jog daugiau nei trečdalis (34,6 %) iš šių žmonių paskutinėje darbovietėje išdirbo tik pusę metų ar net trumpiau, kas rodo jų žemą savęs vertinimą, negebėjimą ne tik rasti darbą, bet ir išsilaikyti darbo rinkoje. Atlikto tyrimo rezultatai taip pat atskleidžia, jog socialinės rizikos šeimoms priskiriami darbo neturintys žmonės turi žemesnį už kitus bedarbius išsilavinimą (tik 3,7 % iš jų turi aukštąjį ar aukštesnįjį išsilavinimą), kas taip pat siejasi su jų žema saviverte, manymu, jog jie negebės susirasti darbo, išmoktų įveikti bejėgiškumą, sumažėjusią motyvaciją kažką naujo mokytis ar ieškoti darbo.

b) Pastebėtina, kad didelė silpnybė yra ta, kad Lietuvoje nėra nuoseklus darbo su socialinės rizikos grupės šeimomis rėmimo ir dėl to yra siauras paslaugų tinklas šiai tikslinei grupei, kas neretai sąlygoja tėvų teisių apribojimą ar atėmimą bei vaikų patalpinimą į stacionarias globos įstaigas.

⁹ Socialinio darbo metodai / **Birutė Švedaitė**, Lijana Gvaldaitė. - Vilnius : Spauda, 2005

(Tai kryptinga nedokumentuojama veikla, kuri vyksta nestructūruotoje erdvėje, socialiniam darbuotojui ką nors kartu veikiant su klientu. Konsultavimas, vykstantis nebūtinai kabinete, jaunimui sukuria saugią atmosferą, kurioje lengviau dalintis jiems skaudžiais ir aktualiais dalykais, kuriuose jiems reikalinga parama čia ir dabar bandant įsitvirtinti visuomenėje bei darbo rinkoje. Svarbu ir tai, kad konsultavimo procesas dažniausiai būna nukreiptas ne į praeities analizę ar problemų priežasčių paiešką, bet paremtas sprendimų/išeičių iš dabartinės situacijos paieškos principu.)

¹⁰ Eitminavičiūtė A. Vilniaus miesto Šiaurinės dalies socialinės rizikos šeimų nedarbo situacija, poreikių analizė, nedarbo trukmės sąsajos su kitais veiksniais. Vilnius, 2011

Vienintelė nacionalinė programa yra „Nevyriausybinių organizacijų, dirbančių šeimos gerovės srityje“ projektų rėmimo programa. Tačiau realybėje dėl įvairių administracinių keblumų ji remia tik projektus vykdomus iki kiekvienų metų pabaigos. Be to, dažniausiai projektai patvirtinami tik antroje metų pusėje, kas sąlygoje, jog gali būti finansuojamos tik III ir IV metų ketvirčio veiklos. Dalis organizacijų šį vakumą bando kompensuoti prisitraukdami ES struktūrinių fondų integracijos į darbo rinką projektų finansus, bet ir pastarieji iki 2017 metų NVO sektoriui nėra numatomi.

c) Savivaldybinio sektoriaus socialinių darbuotojų paslaugos šioje srityje dėl didelių soc. rizikos grupės šeimų skaičiaus bei menkų darbo sąlygų, yra daugiau fragmentinio pobūdžio. Tiesa, Vilniaus miesto savivaldybė 2014-2015 metais, konkurso būdu, buvo įgyvendinusi pilotinį projektą - darbą su soc. rizikos grupės šeimomis konkrečiame mikrorajone (Vilkpėdėje) perduodama NVO (konkrečiai SOS vaikų kaimų draugijai), kuri valdė ir vaikų dienos centrą. Pasitvirtinus eksperimentui, 2016 metais numatoma dar kelių mikrorajonų darbą su soc. rizikos grupės šeimomis perduoti nuosekliai šioje srityje dirbančioms nevyriausybiniams organizacijoms.

d) Pažymėtina, jog tikslinėje Vilniaus Šiaurinės VVG teritorijoje šalia Vilniaus miesto savivaldybės teikiamų paslaugų šeimoms bei Vaikų Dienos Centrų fragmentinio darbo su soc. rizikos grupės šeimomis, identifikuoti žemiau įvardijami nuosekliai su šeimomis dirbantys paslaugų teikėjai:

Organizacija	Vykdomos paramos šeimai programos
VšĮ Paramos vaikams centras	Pozityvios tėvystės programa
VšĮ Pal.J. Matulaičio šeimos pagalbos centras	Kompleksinis darbas su socialinėje atskirtyje esančiomis šeimomis bei Šeimų klubo Darna veiklos
Va Caritas Vilties Angelas	Šeimos Užuovėjos programa
VšĮ Sotas	Darbo su tėvais/globėjais programa bei Pagalbos bedarbėms moterims programa
VšĮ Vilties Akimirka (paslaugų šeimai tarnyba)	Paramos šeimoms, auginančioms neįgalius vaikus programa

Pabrėžtina, kad šie paslaugų tiekėjai pasižymi tuo, jog su soc. rizikos ir soc. įgūdžių stokojančiais suaugusiais dirba:

- pagal paruoštas programas ir aprašytus tikslinius metodus,
- su šeimomis dirba tęstinai ir nuosekliai, pagal pasiruoštą pagalbos planą,
- išskiria darbą su šeima kaip atskirą struktūrinę organizacijų veiklos sritį,
- turi specialistą (-us), kurių pagrindinė veikla, teikti paslaugas tikslinių šeimų tėvams (t.y. su šia tiksline grupe dirba pilnu darbo krūviu),
- turi šeimų konsultavimui pritaikytas erdves (t.y. patalpas, kurių pagrindinė paskirtis- erdvė darbui su suaugusiais).

Aukščiau įvardintų elementų stokoja dauguma nenuosekliai su socialinės rizikos grupės šeimomis dirbančių socialinių darbuotojų. Todėl remiant darbo su socialinę atskirtį patiriančiomis šeimomis projektus, matome šiuos elementus kaip svarbius, paslaugos kokybę užtikrinančius, aspektus ir juos norisi skatinti.

Globėjų/itėvių ruošimo pagrindimas ir detalizavimas (pagal SSGG analizę priskiriama stiprybei)

a) 2014 metais, kaip ir 2013 metų pabaigoje, 709 Vilniaus miesto likę be tėvų globos vaikai buvo globojami (rūpinami) šeimose. 2013 m. 125 vaikų globėjais (rūpintojais) paskirti nesusiję giminystės ryšiais asmenys, o likusiųjų vaikų globėjais (rūpintojais) paskirti senelis/senelė, sesuo/brolis, teta/dėdė. 2014 m. 131 vaiką globojo giminystės ryšiais nesusiję asmenys, o likusius globojo artimieji giminaičiai. Per 2013 metus 15 likusių be tėvų globos vaikų, apgyvendintų socialinės globos įstaigoje, persikėlė gyventi į šeimą, per 2014 m. – 9 vaikai.

b) Verta paminėti, jog palyginus su 2012 m. ir 2013 m., 2014 m. pabaigoje stebimas tiek giminaičių, tiek giminystės ryšiais su globotiniu nesusijusių globėjų šeimų sumažėjimas. Per paskutinius trejus metus giminaičius vaikus globojančių šeimų sumažėjo 3,85 %, o giminystės ryšiais su globotiniu nesusijusių šeimų – 9 %. Siekiant, jog kuo mažiau vaikų augtų globos institucijose, yra svarbu užsiimti švietėjiška veikla, kurios dėka galima tikėtis augančio globėjų šeimų skaičiaus ir mažėjančio vaikų skaičiaus globos namuose.

c) Pastaraisiais metais Lietuvoje vaikų globos srityje stebimas neigiamas veiksnys – vaikų gražinimas į globos instituciją. Taip nutinka dėl to, jog globėjai turi sunkumų bendraujant su globotiniais, jiems trūksta įgūdžių ir žinių. Tam didelę įtaką turi ir paslaugų sistemos, kuri galėtų suteikti pagalbą globėjui ir jo šeimai, trūkumas. Daugeliu atveju gražinimą sąlygoja iškilusios vaiko elgesio problemos, paaštrinę vaiko elgesio, emociniai sutrikimai, ypač paauglystės laikotarpiu, su kuriomis globėjai vieni nėra pajėgūs susitvarkyti. Reikia pažymėti, jog didžioji dalis globojamų vaikų yra vyresni nei 10 metų amžiaus (71,32 %). 2014 m. globa šeimoje į globą institucijoje buvo pakeista 93 vaikams, o tai yra 5 vaikais daugiau nei 2013 m. Vilniuje iš globėjų šeimų 2013 m. vaikų globos įstaigose apgyvendinta 6 vaikai, 2014 m. – 11 vaikų. Globėjai, globodami vaikus, pasigenda įvairios specialistų pagalbos. Pagrindiniai sunkumai, su kuriais susiduria globėjai: pedagoginių ir psichologinių žinių, reikalingų vaikų auklėjimui, stygius, globojamo vaiko psichologinės ir elgesio problemos. Globėjams stinga paramos, individualių specialistų konsultacijų globos metu. Vienas iš labiausiai pasiteisinusių pagalbos būdų globėjams – savi pagalbos grupės. Nors Lietuvoje savitarpio pagalba nėra suvokiama kaip socialinės pagalbos dalis ir dėl to jos menkai organizuojamos, Vilniaus miesto Šiaurinė VVG mato akivaizdžią metodo naudą ir siekia ją plėtoti

d) Tiek ši statistika rodo, tiek vaikų socialinės globos sistemos pertvarkymo Vilniaus mieste plane svarbi rolė suteikiama globėjų/įtėvių instituto stiprinimui. Štai minėto plano veiksmų kryptyse konstatuojama: „Bus stiprinamas Savivaldybės ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimas siekiant tobulinti socialinių darbuotojų ir kitų specialistų, tiesiogiai dirbančių su šeima, kvalifikaciją bei dalintis pažangiais darbo metodais, užtikrinančiais veiksmingesnes socialines paslaugas šeimai. Bus kuriama vaikų globėjų/įtėvių paieškos sistema. Bus plėtojama socialinė ir psichologinė pagalba globėjams/įtėviams.“

Vilniaus miesto Šiaurinės teritorijos VVG mato didelę prasmę prisidėti prie įtėvių/globėjų paslaugų plėtros – jų paieškos, atrankos, mokymų, palydėjimo. Pažymėtina, kad šioje srityje jau tikslinėje teritorijoje aktyviai dirba viena iš šio paslaugų tipo pradininkių Lietuvoje - VšĮ „Sotas“.

Darbas su pabėgėliais ir prieglobsčio prašytojais (pagal SSSG analizę priskiriama stiprybei)

a) Ši tikslinė grupė yra pakankamai nauja tiek tikslinei teritorijai, tiek bendrai Lietuvos socialinių paslaugų teikimo praktikai. Tačiau artimiausiu metu, LR vyriausybės pritarimu, Lietuvą pasieks mažiausiai virš 1000 pabėgėlių iš Sirijos bei turėsime spręsti minimos tikslinės grupės integracijos į visuomenę iššūkius (p.s. tikėtina, kad šis skaičius dar išaugs, nes karas Sirijoje dar nesibaigia, o ir pabėgėlių srautai per Viduržemio jūrą nemažėja).

b) Analizuojant tikslinės teritorijos situaciją pastebėta, kad joje veikia dvi stipriausios šioje srityje organizacijos Lietuvoje: Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Draugija ir Vilniaus arkivyskupijos Caritas. Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija turi dienos centrą, kuris reguliariai teikia paslaugas apie 40 pabėgėlių, o nuo 2016 metų pradžios adresu Kalvarijų 39, Vilnius VA Caritas pabėgėlių programa atidaro Užsieniečių integracijos centrą, kuriame planuoja 2016-2020 padėti integruotis į visuomenę ne mažiau nei 400 pabėgėlių ar prieglobsčio prašytojų.

Tikėtina, kad aukščiau įvardinti faktai sąlygos iššūkius ir vietiniams gyventojams, nes jų kaimynystėje pradės gyventi vis daugiau kitų kultūrų asmenų. Todėl, Vilniaus Šiaurinė VVG mato poreikį remti NVO ar kitų institucijų inicijuotus projektus skirtus pagalbai pabėgėliams bei prieglobsčio prašytojams integruotis į vietinę bendruomenę (taip pat ir mokyklas, darželius, gydymo įstaigas, darbo kolektyvus...)

Nepakankama pagyvenusių asmenų socialinė įtrauktis (pagal SSSG analizę priskiriama silpnai)

Europos visuomenė sensta. Lietuva nėra išimtis. Statistikos departamento prognozės sako, kad Lietuvoje 2030 metais beveik trečdalis gyventojų bus vyresni nei 60 metų. Asmenų virš 80 metų skaičius Lietuvoje iki 2030-ųjų padidės 156 procentais – nuo 100 000 iki 156 000. (Statistikos departamento duomenimis Vilniaus apskrityje 2008 m. 70 – 74 m. gyventojų buvo 33 143, o 2009 m. – 33 826; 80 – 84 m. gyventojų 2008 m. gyveno 16 351, o 2009 m. jau 17 241). Todėl tiek bendrą šalies gyvenimo lygį, tiek mūsų gyvenamos aplinkos mikroklimatą, pagaliau visuomenės stabilumą smarkiai paveiks šios visuomenės grupės gerovė.

Tarp visų problemų, su kuriomis šiandien tenka susidurti pagyvenusiems žmonėms, yra viena, kuri turbūt labiau nei kitos žeidžia žmogaus orumą, – marginalizacija (žmogaus palikimas visuomenės paraštėje). Šiam reiškiniiui rutuliotis palankios sąlygos atsirado visuomenėje, kurioje iškeliamas materialinė sėkmė ir apgaulingos amžinos jaunystės įvaizdis bei bandoma visiškai atstumti tuos, kurie nebeatitinka šių kriterijų. Yra nemažai veiksnių, kurie daugybę pagyvenusių žmonių stumia į visuomenės ir pilietinio gyvenimo paribį. Tai institucinio lygmens atsakomybės netekimas ir iš to kylantis socialinis nepilnavertiškumas, skurdas arba pajamų bei finansinių išteklių sumažėjimas, kai nėra padorių gyvenimo sąlygų ir tinkamos slaugos garantijų, taip pat daugiau ar mažiau plintantis pagyvenusių žmonių išstūmimas iš savo šeimos ir socialinės aplinkos. Tačiau pats skausmingiausias marginalizacijos matmuo yra žmogiškųjų santykių trūkumas. Pagyvenusius žmones kankina ne tik atskyrimas, bet ir apleidimas, vienvė bei izoliacija. Siaurėjant asmeniniams ir socialiniams ryšiams, jų gyvenimas nuskurdinamas; atitinkamai stinga informacijos, stimulų, kultūros priemonių. Neturėdami galimybių dalyvauti priimant sprendimus, liečiančius juos kaip asmenis ir kaip piliečius, ir todėl negalėdami pakeisti savo situacijos, pagyvenę žmonės išgyvena bejėgiškumo jausmą ir, nors yra visuomenės nariai, nebesijaučia jai priklausą.

c) Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Vilniaus miesto savivaldybėje 2014 m. gyveno arti 104 tūkst. pensinio amžiaus asmenų – tai sudaro penktadalį visų Savivaldybės gyventojų. Iš jų 80-84 m. amžiaus asmenų buvo 12232, 85 metų amžiaus ir vyresnių – 9134. Senyvo amžiaus asmenų socialinę grupę veikia įvairūs amžiaus sąlygoti faktoriai: pasitraukimas iš darbinės veiklos, mažos pajamos, sumažėję gebėjimai savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime, sveikatos problemos, negalia, našlystė, dezorientacija greitai besikeičiančioje aplinkoje. Dėl

didėjančio vyresnio amžiaus žmonių skaičiaus ir mažėjančio jų fizinio aktyvumo, būtina ieškoti būdų sudaryti sąlygas šiems žmonėms gyventi pilnavertį gyvenimą.

d) Tam, kad būtų užtikrinta vyresnio amžiaus, neįgalių asmenų priežiūra ir jiems teikiamų paslaugų kokybė 2012-07-18 Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-707 buvo patvirtinta Vyresnio amžiaus asmenų priežiūros 2012–2020 m. strategija. Pagrindiniai Strategijos tikslai ir uždaviniai: užtikrinti slaugos ir socialinės globos paslaugų prieinamumą ir kokybę Vilniaus mieste; didinti paslaugų gavėjų skaičių ir slaugos bei globos modelių įvairovę; plėsti paliatyviosios slaugos paslaugas ir gerinti jų kokybę. Strategijai įgyvendinti sudarytas veiksmų planas, pagal kurį numatyta plėsti dienos socialinės globos paslaugų įvairovę, prieinamumą bei kokybę Vilniaus mieste, plėtoti slaugos paslaugas į namus ir jų apimtis, plėsti paslaugų teikėjų namuose ratą ir mastą.

e) Teikiant pagalbos į namus paslaugas suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims (šeimoms), dėl ligos ar kitų priežasčių netekusiems savarankiškumo, padedama tvarkytis buityje bei dalyvauti visuomenės gyvenime. Paslaugos Vilniuje kasmet teikiamos vidutiniškai 1400 asmenų (2012 m. – 1403, 2013 m. – 1399, 2014 m. – 1403). Pagalbą į namus iš Vilniaus miesto savivaldybės 2014 gavo: 208 Žirmūnų gyventojai; 88 Šeškinės gyventojai; 45 Verkių gyventojai; 44 Žvėryno gyventojai; 42 Šnipiškių gyventojai

f) Labai aktuali yra neįgalių, senyvo amžiaus asmenų mobilumo problema. Neįgaliesiems, kad būtų išlaikytas kiek įmanoma savarankiškesnis mobilumas, skiriamos mobilumą palengvinančios priemonės, įrenginiai, pagalbinės technologijos. Vilniaus miesto socialinės paramos centras, Maltos ordino pagalbos Tarnyba bei VšĮ Nacionalinis socialinės integracijos institutas organizuoja transporto paslaugų teikimą asmenims, kurie dėl amžiaus, negalios ar ligos turi judėjimo sutrikimų ir negali naudotis viešuoju, individualiu transportu bei kurių suaugę vaikai, globėjas (rūpintojas) ar kiti šeimos nariai dėl objektyvių priežasčių negali jiems suteikti transporto paslaugų. 2014 m. paslaugos teiktos 296 asmenims, 2013 m. – 272 asmenims.

g) Analizuojant tikslinės teritorijos veikėjus pastebėta, kad namie senyvo amžiaus ar neįgaliems žmonėms tikslinėje teritorijoje paslaugas teikia:

Organizacijos pavadinimas	Reguliariai teikia paslaugas Tikslinėje teritorijoje tokiam asmenų skaičiui:
Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija (socialinės paramos ir slaugos skyrius)	Apie 30
Lietuvos samariečių bendrija Vilniaus skyrius	Apie 10 asmenų
VA Caritas ("Artumo" programa ir parapijų karitatyvinės iniciatyvos)	Apie 60 asmenų
Maltos ordino pagalbos tarnyba	Apie 40 asmenų
Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Vilniaus Viltis“	Apie 30 asmenų

Maitinimo ar aprūpinimo maisto produktais paslaugas nepasiturintiems Tikslinės teritorijos gyventojams teikia Maisto Bankas, Maltos ordino pagalbos tarnyba (maistas ant ratų), Va Caritas

Betanijos valgykla, LPF „Vilties centras“ valgykla, Lietuvos Samariečių bendrijos Vilniaus skyrius bendradarbiaudami su Šnipiškių bendruomenės centru.

Vilniaus Šiaurinė VVG analizuodama situaciją pastebėjo, kad savivaldybės specialistai ir veikiančios NVO nespėja patenkinti viso pagalbos namuose poreikio ir dirba daugiausia su kritinėse situacijose esančiais senyvo amžiaus asmenimis. Be to, pastebėjome, kad dėl laiko stokos darbuotojai užtikrina tik bazinių poreikių patenkinimą, bet nespėja patenkinti bendravimo poreikių ir sumažinti asmenų socialinės izoliacijos (vieništumo). Tuo tikslu, per remtinus projektus, matome dideles galimybes įtraukti tikslinėje teritorijos gyventojus-savanorius, sprendžiant aukščiau įvardintus iššūkius.

Nepakankamas darbas bendruomenėje su Probacijos tarnybos įskaitoje esančiais asmenimis (pagal SSGG analizę priskiriama grėsmei)

a) Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2013 m. iš laisvės atėmimo įstaigų buvo paleisti 5150 nuteistieji, 2014 m. tokių asmenų buvo 5367. Nors tikslios statistikos apie iš įkalinimo įstaigų į Vilniaus miestą grįžtančių asmenų skaičių nėra, visgi suvokiama, kad Vilnius dėl geresnių perspektyvų ieškantis darbo ir kt. priežasčių yra patraukliausias Lietuvos miestas šiems asmenims. Panašiai ši problematika yra aprašyta 2015 metų Vilniaus miesto savivaldybės Socialinių paslaugų plane: „Pastebima tendencija, kad asmenų, grįžusių iš laisvės atėmimo vietų <...> traukos centru vis dažniau tampa Vilniaus miestas, kur lengviau bent minimaliai tenkinti pagrindinius žmogiškuosius poreikius, o didesnis socialinių bei sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas sudaro sąlygas išgyventi kritiniais gyvenimo atvejais“.

b) Dažnai paleistas iš įkalinimo įstaigos asmuo patenka į nežinomą, o bandymai savarankiškai ieškoti išsigelbėjimo ir nuolatinis susidūrimas su tuo, kad niekas nenori padėti, buvusiam kaliniui suteikia moralinę teisę vėl nusikalsti ir neretai baigiasi grįžimu atgal į įkalinimo įstaigą. Nacionaliniu mastu 2013 m. buvo fiksuoti 2586 asmenys, įtariami (kaltinami) padarę nusikalstamas veikas pakartotinai, 2014 m. tokių buvo 2444. Lyginant pakartotinai nusikaltusių asmenų skaičių su iš įkalinimo įstaigų per metus paleidžiamų asmenų skaičiumi, matyti, jog pusė asmenų nusikalsta vėl.

c) 2015 metų Vilniaus miesto savivaldybės Socialinių paslaugų plane, kalbant apie socialinės rizikos asmenis, aiškiai įvardinta, kokios grėsmės laukia asmenų išėjusių iš laisvės atėmimo vietų: „Grįžę iš laisvės atėmimo vietų jie susiduria su tokiais neigiamais padariniais kaip prarasta šeima, gyvenamasis būstas, darbinė veikla, socialinis statusas, o tai gali pastūmėti į elgetavimą, vaktavimą, kartotinį nusikalstamumą“. Visgi, įvardijus šias grėsmes nenumatytos priemonės kaip su jomis kovoti, tikrai didesnis dėmesys atkreipiamas į benamystės problemą. Tiesa, didelis skaičius su benamyste susidūrusių asmenų yra buvę kaliniai, tačiau benamystė - tai jau vos ne paskutinė pasekmė, į kurią patenka ir dažnai „užstringa“ žmogus, jeigu neteikiama kryptinga ir savalaikė pagalba.

d) Vilniaus mieste labai minimaliai dėmesio skiriama nuteistųjų integracijos problemoms spręsti, apsiribojama vienkartinė pinigine išmoka (1 BSI) ir bendros informacijos apie socialinę paramą teikimu¹¹.

¹¹ **Teikiama parama Vilniaus mieste:**

Vilniaus miesto savivaldybė teikia bazinę pagalbą nuteistiesiems:

- **Asmeniui, atlikusiam ne trumpesnę kaip 6 mėnesių bausmę laisvės atėmimo įstaigoje**, gali būti skiriama 1 BSI (38 Eur) dydžio pašalpa. Šie pinigai geriausiai atveju ji išmokama po 2 savaitių. Kaip išgyventi šį laikotarpį?

e) Kartais yra teikiama informacija apie įstaigas organizuojančias pagalbą (pasibaigus iš ES struktūrinių fondų finansuojamiems projektams tokių įstaigų beveik neliko), tačiau tarpininkavimas ir pagalbos koordinavimas nėra užtikrinamas. Savivaldybė neturi išsamios informacijos apie šios tikslinės grupės skaičių bei realius poreikius.

f) Reikia suprasti, kad dėmesio nekreipimas į buvusius kalinius yra ne vien dar viena jiems skirta bausmė už blogus darbus, bet tuo pačiu grėsmė tikslinės teritorijos gyventojams. Vilniaus miesto 2010-2020 metų strateginiam plane, patvirtintam Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2010 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. [1-1778](#), aiškiai išskirtas tikslas - užtikrinti saugumą mieste, kurio vienas iš uždavinių: „Įgyvendinti nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencines priemones“.

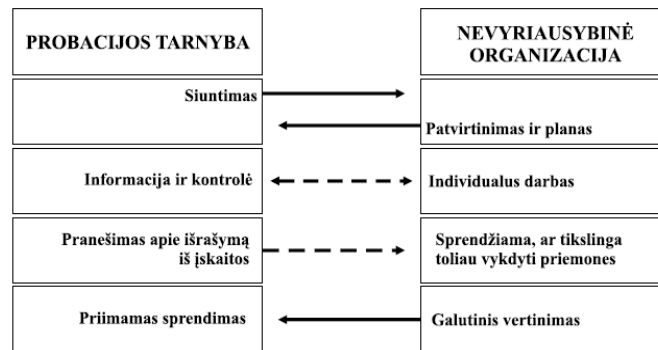
i) Vilniaus miesto Šiaurinėje Teritorijoje veikiančios iniciatyvos teikiančios paslaugas išėjusiems iš įkalinimo įstaigos asmenims

Bazinių poreikių (pvz. maitinimo, apgyvendinimo, paramos rūbais ir kt.) lygmenyje su šia tiksline grupe dirba LPF „Maisto bankas“, VA Caritas Betanijos valgykla, VA Caritas ir Vilniaus miesto savivaldybės nakvynės namai, Lietuvos Samariečių bendrijos Vilniaus skyrius, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija,. Pagalba įsidarbinant teikia Darbo birža, perkvalifikavimo paslaugas teikia Vilniaus Žirmūnų darbo rinkos mokymo centras.

Kompleksinės pagalbos lygmenyje tikslinėje teritorijoje dirba Lietuvoje viena inovatyviausių bei pažangiausių iniciatyvų dėl probacijos esančių asmenų -Vilniaus arkivyskupijos „Caritas“ Nuteistųjų konsultavimo centras Vilniaus apygardos probacijos tarnybos patalpose. Keletą metų veikiantis darbo modelis, kurio pagrindas – komunikacija ir grįžtamasis ryšys, leidžia sėkmingai dirbti su asmeniu, išvengiant didesnių manipuliacijų. Socialiniai darbuotojai ir savanoriai teikia Vilniaus apygardos probacijos tarnybos priežiūroje esantiems asmenims individualią socialinę pagalbą pagal schemoje pavaizduotą modelį:

Asmenys turi teisę bendra tvarka kreiptis:

- Socialinės pašalpos, 102 Eur/mėn. geriausiai atveju išmokama po mėnesio.
- Gali kreiptis dėl asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos - teikiama išduodant iš dalies mokamus talonus į pirtį, esančią Skydo g. 43;
- Gali gauti nemokamą maitinimą Vilniaus mieste teikia Vilniaus Arkivyskupijos CARITO labdaros valgykla „Betanija“ (M. Paco g. 4, 12.30-14.00 val.) valgykla „Harė Krišna maistas kūnui ir sielai“ (Architektų g. 152, 10.00-11.00 val.) ir valgykla „Ekklesia“ (Liepkalnio g. 26A, 13.00-15.00 val.);
- Gali kreiptis į Vilniaus miesto Nakvynės namus, kur pirmąsias 30 kalendorinių dienų yra nakvynė yra nemokama. Pradedant antruoju socialinės priežiūros paslaugų teikimo mėnesiu, suaugusiam asmeniui mokėjimo dydis per mėnesį yra 20 % VRP: – 20,40 EUR.

11 pav. Probacijos tarnybos ir nevyriausybinės organizacijos komunikacijos schema (kai sudaromas individualus planas)

.Lentelėje pateikiama paskutinių metų darbo rezultatų su Vilniaus apygardos probacijos tarnyboje esančiais asmenimis statistika:

	2013 m.	2014 m.	2015 m. pirmas pusmetis
Į VA Caritas atsiųstų asmenų skaičius	273	338	152
Į VA Caritas atsiųstų lygtinai paleistų asmenų skaičius	161	187	76
Įsidarbino	59	74	29
Pradėjo mokytis	17	18	8
Susitvarkė dokumentus	16	18	-
Surasta gyvenamoji vieta	17	9	4
Susitvarkė pašalpas	90	35	22
Susitarė su antstoliais	23	54	43
Gavo teisininko konsultacijas	6	21	24
Gavo psichologo konsultacijas	3	4	2
Nukreipti gydytis priklausomybių	9	7	2
Kita (suteikta parama maistu, drabužiais)	51	71	35

Siūlymai dėl nuteistųjų reintegracijos Vilniaus Šiaurinėje VVG teritorijoje

1. Svarbu dirbant su iš įkalinimo įstaigų grįžusiais ugdyti užtikrinti, kad benamystės situacija būtų tik laikina. Tuo tikslu svarbu plėsti kompleksinių nestacionarių socialinių paslaugų apimtį šiai tikslinei grupei
2. Perimti ir paremti ES struktūrinių fondų finansuotais projektais užaugintų iniciatyvų finansavimą tikslinėje teritorijoje

3. Siūlytina inicijuoti nuteistųjų, esančių pataisos namuose, rengimą grįžimui į Vilnių. Tame tarpe kuriant sistemą, kurioje įkalinimo įstaigos iš anksto teiktų informaciją Vilniaus m. savivaldybei apie visus paleidžiamus į laisvę ir planuojančius grįžti į sostinę asmenis.

4. Rengti Vilniaus bendruomenes pasitikti nuteistuosius.

Darbas su neturinčių nuolatinės gyvenamosios vietos asmenimis (pagal SSGG analizę priskiriama galimybėms)

a) 2011 m. pabaigoje pradėta kurti Benamių ir elgetaujančių asmenų Vilniaus mieste apskaitos informacinė sistema, kurią administruoja Vilniaus miesto socialinės paramos centras. Šioje sistemoje registruojami duomenys apie benamius ir elgetaujančius asmenis, jiems teikiamas socialines paslaugas ir piniginę paramą. 2014 m. buvo registruoti net 1596 asmenys, neturintys nuolatinės gyvenamosios vietos, 2013 m. – 1294 asmenys, 2012 m. – 809 asmenys. Duomenis šiai duomenų bazei, be Socialinės paramos centro, teikia Vilniaus miesto nakvynės namų, Vilniaus Arkivyskupijos „Caritas“ Nakvynės namų darbuotojai.

b) Siekiant plėtoti vieningą benamių ir elgetaujančiųjų asmenų integracijos bei socialinės pagalbos sistemą, gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę ir socialinės pagalbos tikslumą, 2013-07-24 Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. A1-1390 patvirtinta Socialinės rizikos asmenų, neturinčių nuolatinės gyvenamosios vietos ir elgetaujančių 2013-2018 m. integracijos ir socialinės pagalbos programa. Jos priemonėmis siekiama užtikrinti socialinių paslaugų teikimą vadovaujantis benamių ir elgetaujančių asmenų poreikiais: „žemo slenksčio“ paslaugos – nemotyvuotiems keisti gyvenimo būdą ir socialinių paslaugų tęstinumas – dalyvaujantiems socialinės integracijos programose. Programoje išskirti tokie uždaviniai: skirti didesnius žmogiškuosius ir techninius išteklius socialiniam darbui gatvėje su benamiais ir elgetaujančiais asmenimis; optimizuoti maitinimo paslaugų teikimą ir užtikrinti šių paslaugų gavėjų apskaitą; sukurti asmens higienos paslaugų tinklą, užtikrinantį jų prieinamumą; plėsti paslaugų teikimą dienos metu, siekiant ugdyti asmenų socialiai priimtinius, savarankiškam gyvenimui reikalingus ir darbinius įgūdžius; formuoti objektyvų visuomenės požiūrį į socialinės rizikos asmenis; skatinti ir gerinti tarp institucijų Savivaldybės ir nevyriausybinų organizacijų, dirbančių su socialinės rizikos asmenimis, bendradarbiavimą.

c) Maitinimo ar aprūpinimo maisto produktais paslaugas šiai tikslinei grupei Tikslinėje teritorijoje teikia LPF Maisto Bankas, VA Caritas Betanijos valgykla, LPF „Vilties centras“ valgykla.

Analizuodami situaciją tikslinėje teritorijoje matome, kad tikslinga šiai tikslinei grupei organizuoti bazinių poreikių patenkinimo bei dienos užimtumo iniciatyvas.

Siūlytinų remti Vilniaus Šiaurinės VVG teritorijos Socialinės atskirties mažinimo iniciatyvų apibendrinimas:

Teikimas specialiųjų socialinės priežiūros paslaugų socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams (pagalba namuose tvarkant buitį, savipagalbos grupių steigimas):

- Siekia teikti paslaugas namuose tikslinėje teritorijoje gyvenantiems senjorams ar neįgaliesiems bei organizuoja šių gyventojų ar jų šeimos narių savipagalbos grupes bei konsultavimą;
- Bent 60 proc. pagalbą namuose organizuoja savanorių pagalba ir užtikrina savanoriams

pagalbą: reguliarius bent kas mėnesinius grupinius užsiėmimus; individualų palaikymą ir patirties refleksijas; ugdomuosius seminarus; šalia buitės tvarkymo, teikia globos, slaugos, sociopsichologines bei materialinės paramos (maistu, rūbais ar kt.) paslaugas; pagalbos namuose paslaugas kombinuoja su savipagalbos grupių veikla

- Pagalbos namuose paslaugas kombinuoja su šeimos narių konsultavimu krizinėse situacijose; reikalingų slaugos/globos įgūdžių mokymu; organizuoja senjorų ar neįgaliųjų iš tikslinės teritorijos savipagalbos grupes vykstančias ne rečiau kaip 1 kartą per savaitę.

Teikimas maitinimo, transporto, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų:

- Siekia teikti paslaugas tikslinėje teritorijoje gyvenantiems senjorams, neturintiems nuolatinės gyvenamosios vietos, išėjusiems iš įkalinimo įstaigų, gyvenusiems globos įstaigose ar neįgaliesiems asmenims;
- Reguliariai ir tęstinai (ne rečiau kaip du kartus per savaitę) konkrečiam asmeniui teikia aukščiau įvardinamas paslaugas,
- Šalia 1.2.2. veikloje įvardijamų paslaugų siūlo kitas psichosocialines paslaugas (pvz. dienos centro, kūrybinių dirbtuvių, individualaus ar grupinio konsultavimo, funkcionalaus konsultavimo bei kt. paslaugas).

Teikimas psichosocialinės ir intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugų:

- Siekia teikti nestacionarias paslaugas tikslinėje teritorijoje gyvenantiems asmenims, išėjusiems iš įkalinimo įstaigų, neturintiems pastovios gyvenamosios vietos, gyvenusiems globos įstaigose;
- Teikia individualaus ir grupinio konsultavimo paslaugas;
- Tarpininkavimo paslaugas;
- Į paslaugų teikimą įtraukia savanorius;
- Inicijuojama ir teikiama kompleksiška pagalba;
- Pagalba koordinuojama su kitomis institucijomis.

Teikimas socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugų:

- Siekia teikti paslaugas a) socialinės rizikos ar soc. įgūdžių stokojančioms tikslinės teritorijos šeimoms bei jų vaikams b) globėjams/įtėviams pasiryžusiems globoti/įsivaikinti tėvų globos netekusius vaikus;
- Tęstinai dirba su atvejais;
- Teikia antrinės prevencijos (tarp institucinis darbas su atveju ir intensyvios intervencijos) paslaugas;
- Pirminės prevencijos paslaugoms organizuoti įtraukia savanorius;
- Turi struktūruotus (pagal paruoštas nuoseklias programas) pagalbos šeimai pasiūlymus, kurie vykdomi ne VDC darbuotojų;
- Pasiūlymus vaikams specifikuoja ir teikia pagal skirtingas amžiaus grupes;
- Yra identifikavę ir apsirašę metodus, kuriais siekia tikslinės grupės situacijos pokyčio.

Teikimas sociokultūrinių paslaugų socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams teikimas:

- Siekia teikti paslaugas tikslinėje teritorijoje įsikūrusioje institucijoje;

Įtraukia į veiklą inicijavimą ir organizavimą savanorius;

- Kombinuoja sociokultūrinės paslaugas su kitomis socialinėmis paslaugomis;
- Skatina savipagalbos grupių kūrimąsi ir palaikymą.

2.2. NEAKTYVIŲ DARBINGŲ GYVENTOJŲ IR PRADEDANČIŲ DARBO VEIKLĄ ASMENŲ PADĖTIES VILNIAUS ŠIAURINĖJE TIKSLINĖJE TERITORIJOJE ANALIZĖ

Vilniaus miesto Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje (toliau – Šiaurinė tikslinė teritorija arba Tikslinė teritorija) neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų padėties gerinimo analizė:

- 1) remsis Vilniaus ITV programos SSGG analizėje pateiktomis stiprybėmis ir galimybėmis, stiprins nurodytas silpnybes ir padės išvengti nurodytų grėsmių;
- 2) bus susietos su Vilniaus ITV programos uždaviniais ir jų įgyvendinimo produktais;
- 3) bus susietos su atitinkamomis Vilniaus miesto savivaldybės programomis;
- 4) atsižvelgs į Šiaurinėje teritorijoje esamas ar susidarysiančias dėl Vilniaus ITV programos įgyvendinimo stiprybes ir galimybes, silpnybes ir grėsmes.

Tiriant tikslinių grupių asmenų padėtį darbo rinkoje dėl statistinių duomenų stokos remiamės prielaida, kad Vilniaus miesto šiaurinėje tikslinėje teritorijoje vykstančios darbo rinkos tendencijos ir socialiniai pokyčiai atitinka Vilniaus mieste (jos savivaldybėje) vykstančius pasikeitimus (stebimų pokyčių kryptis sutampa). Pastaroji grindžiama tuo, jog Vilniaus m. Šiaurinė tikslinė teritorija yra pakankamai žymi jo dalis. Be to, šios teritorijos raida iš esmės turėtų atitikti, tiek Vilniaus miesto, tiek kitų didžiųjų šalies miestų stebimus pokyčius. Analogiška prielaida išplečiama ir naudojant atskirus aktualius statistinius duomenis ir tyrimų rezultatus šalies mastu. Be išvardintų bendrinių prielaidų taikymo, papildomai dar buvo atlikta Tikslinės teritorijos gyventojų apklausa. Apklausa buvo vykdoma tiesioginės apklausos/interviu būdu, pateikus klausimyną laikraštyje „Žirmūnų balsas“, platinant klausimyną internetu Vilniaus Šiaurinės VVG Facebook paskyroje. Apklausos programa ir rezultatai pateikiami Strategijos 1 priede.

Toliau pateikiamos SSGG analizės metodu įvertintos neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų padėties gerinimo stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės.

Dėl gyventojų skaičiaus padidėjimo Vilniaus mieste augs įdarbinimo bei socialinės integracijos paslaugų poreikis atskiroms tikslinėms grupėms (pagal SSGG analizę priskiriama silpnybei)

Naujausias Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacijos (LNTPA) 2015 m. atliktas demografinis tyrimas rodo, kad Vilniaus m. regionas išsiskiria geromis vystymosi perspektyvomis. Vilnius yra vienintelis šalies didmiestis, kur 2011-2014 m. gyventojų skaičius padidėjo. Nors šalies demografinė situacija išliks komplikauta, Vilniaus miesto savivaldybės gyventojų skaičius 2015-2030 m. turėtų padidėti (9 proc.)¹². Vilnius vienintelis Lietuvos didmiestis, kur natūralus gyventojų prieaugis išlieka teigiamas. Statistikos departamento duomenimis natūralus gyventojų prieaugio koeficientas Vilniaus m. buvo teigiamas nuo 2008 m. ir 2014 m. tūkstančiui gyventojų

¹² „2030-ieji Lietuvoje: dirbančių 26% mažiau, pensininkų – 23% daugiau“, „Verslo žinios“, 2015 12 10, prieiga internete: <http://vz.lt/verslo-aplinka/ekonomika/2015/12/10/2030-ieji-lietuvoje-dirbanciu-26-maziau-pensininku--23-daugiau#ixzz3ukRkLDvt>

siekė 1,7 promiles. Be natūralus prieaugio dabar ir perspektyvoje reikėtų įvertinti ir apie tokius teigiamus regiono gyventojų skaičiaus papildymo veiksnius kaip išvykusių iš į užsienį mūsų piliečių reemigracija bei vidinė gyventojų imigracija iš kitų šalies teritorijų. Palankios demografinės tendencijos sąlygoja tai, kad tiek Vilniaus regione, tiek Šiaurinėje jo tikslinėje teritorijoje dėl gyventojų skaičiaus padidėjimo turėtų potencialiai išaugti įdarbinimo bei socialinės integracijos paslaugų poreikis atskiroms tikslinėms grupėms.

Pagalbos ugdant įsidarbinimo įgūdžius ir įsitvirtinimo darbo vietoje poreikį pagrindžia ir Šiaurinės tikslinės teritorijos socialiai pažeidžiamų ir kitų asmenų apklausa (Priedas Nr. 1) – net 43 proc. respondentų pažymi pagalbos įsidarbinant paslaugų poreikį, daugiau kaip trečdalis (38 proc.) – darbinių įgūdžių ugdymo darbo vietoje poreikį.

Mažesnės vyresnio amžiaus darbingų gyventojų užimtumo galimybės. Gyventojų senėjimas padidins savivaldybės išlaidas socialinėms reikmėms (pagal SSGG analizę priskiriama silpnybei)

Statistikos departamento duomenimis vyresnių kaip 60 metų gyventojų skaičius nuo 2001 m. iki 2015 m. išaugo nuo 91 iki 114 tūkstančių. Miesto teritorijoje susidarė netolygi gyventojų amžiaus struktūra. Vidurinėje miesto struktūros zonoje lieka senstantys gyventojai, kurių amžiaus vidurkis – per 50 metų. Gyventojų senėjimas ir netolygi amžiaus struktūra miesto centrinėje dalyje ir periferijoje yra nurodyta ir Vilniaus miesto integruotos teritorijų vystymo programoje (aktualumo vertinimas – 4). Apie vyresnio amžiaus žmonių gausėjimą liudija žymus 65 m. ir vyresnio amžiaus gyventojų skaičiaus pokyčio padidėjimas Vilniaus m. sav. 2001 - 2014 m. laikotarpiu (36 proc.) (Statistikos departamento duomenys). Nors nuo 2011 iki 2015 m. Vilniaus mieste registruoto nedarbo santykinis rodiklis darbo biržos duomenimis sumažėjo nuo 10,8 proc. iki 6,9 proc., vis dar aktualia išlieka pagyvenusių žmonių integracijos problema. 2014 m. Vilniaus mieste bedarbiai nuo 50 m. sudarė net 32,8 proc. visų registruotų bedarbių (palyginimui – jaunimas iki 29 m. – tik 20,8 proc.)¹³.

Didėjant dirbančiųjų amžiui, mažėja vyresnio amžiaus gyventojų užimtumo galimybės. Jeigu Statistikos departamento duomenimis 2014 m. pagyvenusių (55-64 metų) žmonių užimtumas Lietuvoje siekė 56,2 proc., tai vidutinio amžiaus (25-64 metų) gyventojų užimtumas buvo 80,8 proc. Ypač žemas yra 65+ gyventojų užimtumas (5,7 proc.).

Pagrindine vyresnio amžiaus asmenų nepritapimo darbo rinkoje priežastimi laikomi kultūriniai skirtumai, padidinantys ir komplikuojantys kartų atotrūkį, neigiamą visuomenės požiūrį formuojanti viešoji nuomonė, socialinė, kultūrinė bei informacinė vyresnio amžiaus asmenų atskirtis.¹⁴

Didėjanti socialinė nelygybė, besiformuojantys nusikalstamumo židiniai (Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodyta silpnybė)

¹³ Darbo rinka skaičiai 2014“, Lietuvos darbo biržos leidinys. Prieiga internete: <http://www.ldb.lt/Informacija/Veikla/Documents/2014%20leidinys%20skaiciais.pdf>

¹⁴ Vyresnio amžiaus asmenų ir savanoriškos veiklos skatinimo 2016-2020 m. veiksmų planas

Be to, kas nurodyta Vilniaus ITV programos SSGG analizėje, reikia pasakyti, kad sisteminio **skurdo problemos Lietuvoje** tyrimo duomenimis (LSTC DRTI¹⁵ Carito užsakytas tyrimas)¹⁶ Vilniaus mieste esminės priežastys, lemiančios skurdą namų ūkiuose, yra šios: žemas darbo užmokestis (tai paminėjo 32 proc. apklaustųjų), mažas socialinės pašalpos dydis (29 proc.), dirba tik vienas iš suaugusiųjų (18 proc.), niekas nedirba (13 proc.). Didėjanti socialinė nelygybė, besiformuojantys nusikalstamumo židiniai yra įvardinta kaip miesto silpnybė ir ITV programoje (aktualumas – 4). Vilniuje (Šiaurinėje teritorijoje) koncentruojasi daugiau marginalių (ar marginalizuojamų) visuomenės grupių, tokių kaip benamiai, buvę kaliniai, prostitutės, priklausomybės ligomis sergantys asmenys, romai, apie kurių buvimą dažnai galima spręsti iš netiesioginių duomenų (pvz. nusikalstamumo statistikos). Šių grupių atžvilgiu tradicinės socialinės politikos priemonės yra mažiau veiksmingos, todėl miestas susiduria su gilėjančio skurdo problema.

Trūksta efektyvesnių integracijos į darbo rinką priemonių, padedančių aktyvinti atskirties rizikoje esančių asmenų dalyvavimą darbo rinkoje (pagal SSGG analizę priskiriama silpnai)

Mažėjant nedarbiui ir didėjant laisvų darbo vietų pasiūlai, be darbo lieka tik labiausiai pažeidžiami ir su didžiausiais integracijos sunkumais susiduriantys asmenys. Darbo biržos paslaugos (didžioji dalis aktyvių darbo rinkos politikos priemonių) yra trumpalaikė parama darbdaviams darbo užmokesčio subsidijų pavidalu; trūksta bedarbių motyvavimo ir aktyvinimo paslaugų (išskyrus jaunimą iki 29 m.). Nepaisant bendro situacijos darbo rinkoje pagerėjimo šalies mastu, Vilniaus m. savivaldybėje 2013-2014 m. sumažėjo pagal neterminuotą darbo sutartį įdarbintų bedarbių skaičius (nuo 33,6 iki 30,2 tūkst.), pagal terminuotą atitinkamai (nuo 3,3 iki 2,3 tūkst.) Per darbo biržą įdarbintų asmenų skaičiaus mažėjimas oficialaus nedarbo mažėjimo sąlygomis reškia, kad santykinai didelė dalis ieškančių darbo įsidarbina savarankiškai (ne su darbo biržos pagalba). Be to, dalis nutraukusių darbo biržoje registraciją asmenų patenka tarp ekonomiškai neaktyvių gyventojų, kurie apskritai neieško darbo. Įsidarbinus kvalifikuotesniems ir geresnę darbo motyvaciją turintiems asmenims, tarp nedirbančiųjų lieka būtent problematiškesnis neturinčių darbo žmonių kontingentas, kuriems integruotis į darbo rinką gerokai sudėtingiau. Pastarieji patenka tarp programoje išskirtų socialiai pažeidžiamų asmenų tikslinių grupių.

2013-2014 m. Vilniaus m. buvo stebimas pakankamai žymus aktyvių darbo rinkos priemonių dalyvių skaičiaus sumažėjimas (nuo 5,8 iki 5,2 tūkst.).¹⁷

Tyrimų rezultatai rodo, kad po ekonominės krizės Lietuvoje sumažėjo vyresnio amžiaus (50+) bedarbių dalyvavimas aktyviose darbo rinkos politikos priemonėse (DRPP). 2008 m. 50+ bedarbiai tarp ADRPP dalyvių sudarė 32 proc., kai 2012 m. – tik 26 proc. Vyresnio amžiaus bedarbių sumažėjo visose priemonių grupėse, tačiau labiausiai profesinio mokymo (nuo 13 proc. 2008 m. iki 7 proc. 2012 m.) bei įsidarbinimas subsidijuojant (nuo 49 proc. iki 26 proc.). Tai rodo, kad taikomų ADRPP struktūros pokyčiai toli gražu nebuvo palankūs tikslinėms bedarbių grupėms. Net viešųjų darbų programose, kurios yra labiausiai prieinamos vyresnio amžiaus bedarbiams,

¹⁵ LSTC DRTI – Lietuvos socialinių tyrimų centro Darbo rinkos tyrimų institutas

¹⁶ Zabarauskaitė, Rasa; Gruževskis, Boguslavas. Sisteminis skurdo problemos tyrimas Lietuvoje : Pagal Lietuvos „Carito“ užsakyto tyrimo rezultatus. Lietuvos socialinių tyrimų centras, Darbo rinkos tyrimų institutas. – Kaunas : Lietuvos „Caritas“, 2015..

¹⁷ Darbo rinka skaičiais 2014. LDB ataskaita.

pastarųjų dalis sumažėjo nuo 46 proc. iki 35 proc. (*LSTC DRTI, 2014*)¹⁸

Karjeros ir konsultavimo paslaugų šalyje sistemą reikėtų labiau priderinti prie iššūkių, kuriuos lemia darbo išteklių senėjimo tendencija. Statistikos departamento duomenimis 55-64 m. darbo jėgos skaičius Lietuvoje vien tik 2010 -2014 m. padidėjo nuo 195 iki 220 tūkst. Šalies mastu auga vyresnių bedarbių, kurie tikrai negali pasigirti geresnėmis darbo paieškos galimybėmis skaičius (2007-2014 m. padidėjo net 3,6 karto – nuo 7 iki 25 tūkst.)

Savivaldybės lygmenyje teikiamos socialinės paslaugos koncentruojasi į didžiausios rizikos asmenis (soc. rizikos šeimos, senyvo amžiaus ir neįgalūs asmenys, socialinės rizikos asmenys).¹⁹ Trūksta prevencinių priemonių tokioms grupėms kaip: nedirbantis ir nesimokantis jaunimas, vyresnio amžiaus darbingi asmenys (54+), ilgalaikiai bedarbiai, romai, sugrįžusieji iš įkalinimo įstaigų, priklausomybėmis sergantys asmenys, socialinės paramos gavėjai ir pan. Visiškai nėra numatomos motyvavimo, įtraukimo į darbo rinką paslaugos šioms grupėms.

Nedarbo mažėjimas nulems didesnę laisvų darbo vietų pasiūlą ir lankstesnes darbo sąlygas (pagal SSGG analizę priskiriama galimybei)

Nuo 2011 iki 2015 m. Vilniaus mieste registruotas santykinis nedarbas²⁰ sumažėjo nuo 10,8 proc. iki 6,9 proc. Prieš ekonominę krizę (2006 m.) registruotas nedarbas Vilniaus m. sav. buvo pasiekęs gerokai mažesnę lygį (net iki 2,4 proc.). Tai liudija apie potencialias tolesnes nedarbo sumažėjimo galimybes regione. Be to, pastoviu ekonomikos augimu grindžiamos darbo rinkos prognozės rodo, kad metinis nedarbo lygio rodiklis šalies mastu 2015-2017 m. turėtų sumažėti nuo 9,9 iki 8,1 proc.²¹

Didėjantis darbo užmokestis ir kryptingai vykdoma socialinė politikos integracijos problemos turinčius žmones labiau turėtų motyvuoti dirbti, o ne gyventi iš pašalpų (pagal SSGG analizę priskiriama galimybei)

Vilniaus miesto savivaldybėje mokamas vidutinis bruto darbo užmokestis yra didžiausias šalyje. 2015 II ketv. šis rodiklis Statistikos departamento duomenimis Vilniaus m. išaugo iki 788 euro ir buvo 10 proc. didesnis nei vidutiniškai šalyje. Apie tolimesnį darbo užmokesčio augimą šalyje liudija Finansų ministerijos prognozės. Didėjant darbo išteklių poreikiui, toliau augs metinis teigiamas vidutinio darbo užmokesčio pokytis (2015-2017 m. –nuo 4,8 iki 5,7 proc., 2012 m. buvo -3,8 proc.), kuris prognozuojamu laikotarpiu viršys metinio BVP augimą). (www.vkontrole.lt/bp/ismvada.aspx?id=3316). Tarp priemonių, kurios skurstantiems žmonėms išbristi iš nepritekliaus ir tuo pačiu paskatintų aktyviau ieškoti darbo reikėtų paminėti MMA (minimalios mėnesinės algos didinimą. Net 44 proc. Vilniaus m. apklaustųjų nurodė būtinumą

¹⁸ Gruževskis B., Pocius A. Rend in the development of employment and unemployment according to gender and age of the population in Lithuania and the evaluation of integration into the labour market. **Building the socially responsible employment policy in the Baltic States**, (Editors: [Baltic Sea Academy](#), [Max Hogeferster](#)). 2014, Germany, Hamburg, p. 80-114 (ISBN 978-3735790484).

¹⁹ Vilniaus miesto socialinių paslaugų planas 2015 m.

²⁰ Darbo biržoje registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių procentinis santykis.

²¹ Finansų ministerijos prognozės, prieiga internete: www.vkontrole.lt/bp/ismvada.aspx?id=3316

didinti MMA²² Žemas MMA mažai teskatina žemesnę kvalifikaciją turinčių asmenų integraciją į darbo rinką. Todėl didesnis šio rodiklio padidėjimas suteikia didesnes paskatas dirbti socialiai pažeidžiamiesiems asmenims.

Tikėtina, jog gilės skurdžiausiai gyvenančių asmenų socialinė atskirtis, išliks didelis atotrūkis tarp skurdžiausiai gyvenančių asmenų ir kitų regiono bendruomenės narių, kurie turi nuolatinį darbą bei aukštesnes pajamas (pagal SSGG analizę priskiriama grėsmei)

Apie skurdžiausiai gyvenančių asmenų socialinės atskirties gilėjimo grėsmę Vilniaus m. liudija 2015 m. atlikto **Sisteminio skurdo problemos Lietuvoje** tyrimo duomenys. Ši apklausa liudija, jog Vilniaus m. skurstantys žmonės prioritetą žymiai labiau teikė socialinės pašalpos didinimo priemonei, nei pagalbai įsidarbinant. Šiuos atsakymus pasirinko atitinkamai (32 ir 20 proc. regiono apklaustųjų). Tyrimas parodė, jog didesne orientacija į gyvenimą iš pašalpų nei motyvacija dirbti pasižymėjo būtent Vilniaus m. skurstantieji. Tačiau Lietuvos mastu šiame tyrime dalyvavę apklaustieji kiek labiau teikė prioritetą tokiai skurdo mažinimo priemonei kaip pagalba įsidarbinant, o ne pašalpų didinimui. Apklausa rodo, kad daugiau pastangų ir suteikti pagalbą integruotis į darbo rinką reikia būtent labiau socialiai pažeidžiamų žmonių kontingentui, kuriam priskirtini asmenys turi menkesnę motyvaciją dirbti (juos reintegruojant –gražinant į darbo rinką bei suteikiant socialinę pagalbą). Tarp priemonių, kurios labiausiai padėtų Vilniaus m, šeimoms išbristi iš skurdo net 42 proc. apklaustųjų nurodė būtinumą didinti pagalbą šeimoms su vaikais²³.

Didelė nevyriausybinių organizacijų koncentracija ir potencialas Vilniaus mieste (pagal SSGG analizę priskiriama stiprybei)

Statistiniai duomenys rodo, jog Vilniaus m. turi itin didelį NVO potencialą. NVO duomenų bazės duomenimis, Vilniaus m. 2015 m. gruodžio mėn. buvo 731 NVO. Tai sudarė net 45 proc. visų šalies NVO, kurios yra užsiregistravusios duomenų bazėje²⁴. Didelė NVO koncentracija Vilniuje yra dar ir dėl to, kad sostinėje registruojasi ir nacionalinės nevyriausybines organizacijos. Socialinėje srityje veikiančios nevyriausybines organizacijos turi potencialą ir patirtį aktyvinant ir įtraukiant į darbo rinką socialiai pažeidžiamus asmenis. Nevyriausybines organizacijos yra ne tik „arčiau žmogaus“, išmano įvairių tikslinių grupių poreikius ir specifiką, bet ir sugeba efektyviai ir su mažesnėmis sąnaudomis dirbti bei pasiekti gerų rezultatų.

2.3. VERSLUMO DIDINIMO, SIEKIANT PAGERINTI VILNIAUS ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS GYVENTOJŲ PADĖTĮ DARBO RINKOJE GALIMYBIŲ ANALIZĖ

²² Zabarauskaitė, Rasa; Gruževskis, Boguslavas. Sisteminis skurdo problemos tyrimas Lietuvoje : Pagal Lietuvos „Carito“ užsakyto tyrimo rezultatus.Lietuvos socialinių tyrimų centras, Darbo rinkos tyrimų institutas . – Kaunas : Lietuvos „Caritas“, 2015.

²³ Zabarauskaitė, Rasa; Gruževskis, Boguslavas. Sisteminis skurdo problemos tyrimas Lietuvoje : Pagal Lietuvos „Carito“ užsakyto tyrimo rezultatus.Lietuvos socialinių tyrimų centras, Darbo rinkos tyrimų institutas . – Kaunas : Lietuvos „Caritas“, 2015.

²⁴ <http://www.3sektorius.lt>

Vilniaus Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje verslumo didinimo, siekiant pagerinti Tikslinės teritorijos gyventojų padėtį darbo rinkoje galimybių analizė:

- 1) remsis Vilniaus ITV programos SSGG analizėje pateiktomis stiprybėmis ir galimybėmis, stiprins nurodytas silpnybes ir padės išvengti nurodytų grėsmių;
- 2) bus susietos su Vilniaus ITV programos uždaviniais ir jų įgyvendinimo produktais;
- 3) bus susietos su atitinkamomis Vilniaus miesto savivaldybės programomis;
- 4) atsižvelgs į sukauptą verslo plėtros patirtį ir potencialą Vilniaus mieste;

Strategijoje numatomas verslumo didinimas, siekiant pagerinti darbingų Tikslinės ir susijusių teritorijų gyventojų padėtį darbo rinkoje (toliau bus naudojamas sutrumpinimas – „verslumo didinimas“) grindžiamas **Vilniaus ITV programoje SSGG analizėje nurodytomis stiprybėmis**. Išskirtų SSGG stiprybių kontekste bus vertinamas ir panaudojimas verslumo didinimui SSGG analizėje pateiktų galimybių bei kaip verslumo didinimas sustiprins SSGG analizėje nurodytas silpnybes ar sumažins grėsmes. Iš Vilniaus ITV programoje SSGG analizėje nurodytų stiprybių, kuriomis galima bus pasinaudoti didinant gyventojų verslumą Vilniaus Šiaurinėje tikslinėje ir susietose teritorijose galima išskirti šias stiprybes, kartu įvardijant ir susijusias su šiomis stiprybėmis silpnybes, galimybes ir grėsmes:

1. Visų pirma – tai, kad, Vilnius yra didžiausias Lietuvoje investicijų ir darbo jėgos traukos centras (1 iš nurodytų stiprybių su aktualumo įvertinimu 5). Tai įrodo, kad Vilnius yra svarbus užsienio investicijų traukos centras. 2013 m. Vilniuje buvo atlikta 8,3 mlrd. eurų tiesioginių užsienio investicijų, arba 65,6 procento visų šalies tiesioginių užsienio investicijų. Tiesioginių užsienio investicijų augimas Vilniuje 2013 metais siekė 11 procentų. Būtina bus vesti derybas su užsienio investuotojais, kad juos pritraukti investuoti į darbo vietas Tikslinėje teritorijoje, taip pat kad prisidėtų ir perteiktų savo žinias neformaliajame ir formaliajame švietime. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas aukštą pridėtinę vertę kuriančioms darbo vietoms.
2. Kita stiprybė, tai „Teigiami demografiniai pokyčiai“ (2 iš nurodytų stiprybių su aktualumo įvertinimu 4). 2012–2014 m. pasiektas vidutinis 3,2 tūkstančių (0,6 procento) gyventojų skaičiaus padidėjimas kasmet. Vilniaus miestas buvo vienintelis iš 5 didžiausių šalies miestų, kuriuose gyventojų skaičius 2012–2014 m. didėjo. Tai leis Vilniaus Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje į VVG verslumą didinančias veikas įtraukti vis daugiau jaunimo. O tai, savo ruožtu, sąlygotų sukurtų verslų ir darbo vietų išlaikymą ilgalaikėje perspektyvoje. Tokiu būdu Vilniaus Šiaurinė VVG stiprins Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodytą silpnybę – „Gyventojų senėjimas ir netolygi amžiaus struktūra miesto centrinėje dalyje ir periferijoje“ (1 iš nurodytų silpnybių su aktualumo įvertinimu 4). Šią silpnybę suformavo tendencija, kad kaip ir visoje Lietuvoje, Vilniuje vyko spartus gyventojų senėjimas – didėjo vidutinis jų amžius. Vyresnių kaip 60 metų gyventojų skaičius nuo 2006 m. iki 2013 m. išaugo nuo 96 iki 111 tūkstančių. Netolygi gyventojų amžiaus struktūra susidarė miesto teritorijoje. Vidurinėje miesto struktūros zonoje lieka senstantys gyventojai (amžiaus vidurkis – per 50 metų). Kartu su pritraukimu į Vilniaus Šiaurinę teritoriją jaunesnio amžiaus asmenų plėtoti aukštos pridėtinės vertės verslų ir darbo vietų, Vilniaus Šiaurinė VVG skatins šiuose versluose panaudoti didelį žinių ir patirties bagažą turinčius bei dar pajėgius našiai dirbti vyresnio amžiaus asmenis. Ypač daug intelekto ir aukštos, tik su metais įgyjamos kvalifikacijos reikalaujančiose veiklose. Iš jų galima paminėti modernių sveikatinimo ir medicininių paslaugų teikimą, naudojant dabar šalyje baigiamą diegti e. sveikatos platformą. Išvardinti Vilniaus Šiaurinės VVG verslo ir darbo

vietų plėtros prioritetai padės sumažinti Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodytą grėsmę – „Mažės atvykstančiųjų gyventi, dirbti ar studijuoti į Vilnių jaunų gyventojų srautai, blogėjant šalies demografinėi struktūrai“ (3 iš SSGG analizėje nurodytų grėsmių su aktualumo įvertinimu 4). Grindžiama ši grėsmė tuo, kad Lietuvoje susidariusi amžiaus struktūra lems tai, kad toliau didės pensinio amžiaus gyventojų dalis lyginant su darbingo amžiaus gyventojais, o mažės – vaikų ir jaunimo. Mažės ir atvykstančiųjų gyventi, dirbti ar studijuoti į Vilnių jaunų gyventojų srautai. Sudarius sąlygas dinamiškam ir aukštos pridėtinės vertės verslam bei darbo vietoms vystytis Vilniaus Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje ši teritorija pasidarys patrauklia vieta įsikurti jaunesnio amžiaus asmenims ir kurti čia šeimas. Gaunamos didesnės pajamos sudarys galimybę pirktis ir aukštesnės kokybės būstą, gauti aukštesnės kokybės komunalines paslaugas. Tai apribos įsikurdinimą chaotiškai į Vilnių besikeliančius iš Vilniaus regiono mažas pajamas turinčius asmenis. Tokių asmenų atsikėlimas gyventi į Vilnių kaip grėsmė yra įvardijama Vilniaus ITV programos SSGG analizėje – „Vilniaus apskrities periferinėje dalyje ir kituose regionuose lėčiau negu Vilniuje augs užimtumas ir gyventojų pajamos, tai lems skurdo riziką patiriančių asmenų persikėlimą į Vilnių“ (4 iš SSGG analizėje nurodytų grėsmių su aktualumo įvertinimu 3). Grėsmės pagrindime rašoma, kad „Tikėtina, kad persikeliantys į Vilnių mažesnes pajamas gaunantys asmenys apsigyvens vidurinėje miesto struktūros zonoje, kur dėl mažesnio gyvenamosios aplinkos patrauklumo būsto kainos yra mažesnės“. Kad išvengti tokių asmenų antplūdžio į Vilniaus Šiaurinę tikslinę teritoriją, Vilniaus Šiaurinė VVG sieks įgyvendinti tokią priežastingumo seką: aukštesnės pridėtosios vertės verslai ir darbo vietos – didesnės nei vidutinės šalyje pajamos – geresnės kokybės ir brangesni būstai šias pajamas gaunančių asmenų – mažesnės galimybės įsigyti būstą mažas pajamas gaunantiems ir, kaip taisyklė, menką išsilavinimą turintiems ir nenorintiems šviestis asmenims – nedaug tokių asmenų apsigyvens Tikslinėje teritorijoje. Tačiau kartu bus atliekama ir socialinė misija, kad motyvuotiems mokytis, šviestis ir tobulinti darbo įgūdžius asmenims padėti integruotis į aukštesnes pajamas turintį socialinį sluoksnį. Dar viena Strategijos kryptis – skatinti aktyvius ir turinčius gebėjimų kurti aukštesnę pridėdamąją vertę asmenis, ypač jaunimą plėtoti socialines inovacijas. Kad organizacinėmis ir techninėmis inovacijomis būtų sprendžiami socialinės atskirties mažinimo, paslaugų socialinę atskirtį patiriančių asmenims prieinamumo ir kokybės didinimo bei kiti socialiniai uždaviniai, kurių sprendimas tradicinėmis priemonėmis nėra efektyvus.

3. Dar viena Vilniaus ITV programos SSGG analizėje paminėta stiprybė – tai „Aukšta gyventojų perkamoji galia“ (3 iš nurodytų stiprybių su aktualumo įvertinimu 4). Vilniaus miesto savivaldybėje vidutinis bruto darbo užmokestis yra didžiausias šalyje, 2013 m. jis siekė 759,7 eurų (buvo 113,4 euro, arba 17,5 procento aukštesnis nei vidutiniškai šalyje). Tokios darbo užmokesčio tendencijos rodo, kad Vilniuje sukuriama pridėdamoji vertė yra aukštesnė negu vidutinė šalyje. Vilniaus Šiaurinės VVG siekis Tikslinėje teritorijoje skatinti kurtis aukštesnės pridėtosios vertės verslus darbo vietas prisidės ir prie tolesnio darbo užmokesčio lygio didinimo Vilniaus mieste. Prie vidutinio darbo užmokesčio kilimo Vilniuje prisidės ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų įdarbinimas verslus ir darbo vietas, kurios aptarnaus aukštesnę pridėdamąją vertę kuriančius verslus ir darbo vietas. Kuriant aukštesnės pridėtosios vertės verslus ir darbo vietas, bus pasinaudota Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodyta galimybė, nurodančią, kad „Pasaulinėje rinkoje augs kūrybinių industrijų pramonės ir paslaugų paklausa“ (1 iš SSGG analizėje nurodytų galimybių su aktualumo įvertinimu 5). 2010 m. Europos Komisijos konkurencingumo ataskaitoje konstatuota, kad kūrybinės industrijos sudaro 3,3% ES BVP, įdarbina 3% darbo jėgos ir yra dinamiškiausias sektorius ES.

4. Viena iš Vilniaus stiprybių – tai „Augantis miesto konkurencingumas tarptautiniu lygiu turizmo, tarptautinių renginių rinkose“ (4 iš nurodytų stiprybių su aktualumo įvertinimu 4). Vilniuje 2013 metais surengti 424 tarptautiniai renginiai, kuriuose dalyvavo 75 tūkstančiai dalyvių (dvigubai daugiau nei 2012 m.). Šis paslaugų sektorius Vilniaus miesto savivaldybės strateginiuose planuose ir jų įgyvendinimo programose užima išskirtinę vietą. Vilniaus Šiaurinė VVG taip pat numato skatinti verslų ir darbo vietų kūrimą turizmo ir renginių organizavimo veiklose. Prioritetas bus teikiamas moderniomis priemonėmis ir technologijomis grįstomis turizmo ir renginių organizavimo veikloms (pvz., taikant internetu palaikomas nuotolinio komunikavimo priemones, sumaniojo miesto technologijas, aplinką tausojančias priemones, kūrybines industrijas ir pan.). Būtent tokių technologijų taikymas padės turizmo ir renginių organizavimo veiklose sukurti didesnę pridėjamąją vertę. Tokiu būdu Vilniaus Šiaurinė VVG prisidės prie stiprinimo Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodytos silpnybės – „Neišnaudotas aukštos kokybės kūrybinių, meninių paslaugų ir pramogų organizavimo potencialas“ (3 iš SSGG analizėje nurodytų silpnųjų su aktualumo įvertinimu 4). Vilniaus Šiaurinė VVG teiks aukštą prioritetą šios Vilniaus silpnybės pagrindimo išvadoje nurodytoms veikloms. Šiame pagrindime rašoma, kad įvertinus ūkio subjektų skaičių bei darbo našumą, pastebima, kad didžiausią neišnaudotą potencialą turi švietimo, žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo, taip pat meninės, pramoginės ir poilsio organizavimo veiklos sektoriai. Tokią veiklą vykdančioms ūkio subjektams palengvinus plėtros galimybes, gali būti pasiektas bendrosios ekonomikoje generuojamos pridėtinės vertės padidėjimas, o kartu ir aukštesnės mažiau uždirbančių šių sektorių darbuotojų pajamos.

5. Vilniuje yra „Didelė paslaugas teikiančių įmonių koncentracija ir įvairovė“ (5 iš SSGG analizėje nurodytų stiprybių su aktualumo įvertinimu 4). Vilniaus mieste 2013 m. veikiančiose paslaugų įmonėse dirbo 135 tūkstančiai darbuotojų arba 90 procentų visų Vilniaus regiono paslaugų įmonių darbuotojų. Tai sudaro geras prielaidas Vilniaus Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje plėtoti aukštesnę pridėjamąją vertę generuojančias paslaugas. Bus skatinamas gyventojų verslumas tomis kryptimis, kurios yra inovatyvios lyginant su esamais verslais. Inovatyvūs, kitokio turinio produktai ir paslaugos padės įsiterpti į pakankamai konkurencingą rinką ir išsilaikyti joje. Prisidės prie konkurencingumo didinimo ir VVG skatinamas inovatyvių produktų ir paslaugų koncentracija Tikslinėje teritorijoje, bendradarbiavimo tinklų tarp verslų ir su vartotojais kūrimas. Tai padės atsilaikyti prieš Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodytą grėsmę, kad „Aštrės globali tarptautinė konkurencija (su besivystančiomis šalimis)“ (6 iš SSGG analizėje nurodytų grėsmių su aktualumo įvertinimu 3). Jos pagrindime rašoma, kad Tarptautinė konkurencija su besivystančiomis šalimis paprastai pasireiškia žemos ir vidutinės pridėtinės vertės pramonės ir paslaugų rinkose (mažiau paveikiami sektoriai, tiesiogiai susiję su vietos įmonių ir gyventojų aptarnavimu arba kuriantys labai aukštą pridėtinę vertę). Vilniaus Šiaurinė VVG kaip tik ir skirs prioritetą verslams ir darbo vietoms, kurie bus susiję su vietos įmonių ir gyventojų aptarnavimu arba kuriantys labai aukštą pridėtinę vertę. Kaip jau buvo rašyta 2 stiprybių punkte, aukšta pridėtinė vertė bus kuriama ir skatinant atitinkamus gebėjimus turinčius asmenis, ypač jaunimą plėtoti socialines inovacijas. Bus skatinama, kad vietos bendruomenės pačios kurtų socialines įmones, kurios socialinių inovacijų organizacinėmis ir techninėmis priemonėmis mažintų socialinę atskirtį, teiktų didesnio prieinamumo ir kokybės paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims.

6. Vilniuje „Patraukliomis investuotojams tampa apleistos teritorijos netoli miesto centro, turinčios gerą urbanistinį ir ekonominį potencialą“ (7 iš SSGG analizėje nurodytų stiprybių su aktualumo

įvertinimu 5). Vyksta apleistų teritorijų atgaivinimas, konversija, panaudojant esamą infrastruktūrą, vykdoma privačiomis lėšomis. Pavyzdžiui, Vilniaus Šiaurinėje tikslineje teritorijoje sėkmingai vyksta buvusios kuro aparatūros gamyklos konversija į loftus („LoftTown“ projektas). Vilniaus Šiaurinė VVG skatins šioje teritorijoje intensyvią verslo ir darbo vietų kūrimo plėtrą ir koncentraciją. Tokiu būdu Vilniaus Šiaurinė VVG stiprins Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodytą Vilniaus silpnębę – „Neracionalus gyvenamųjų ir darbo vietų išsidėstymas mieste“ (2 iš SSGG analizėje nurodytų silpnębių su aktualumo įvertinimu 4). Šios silpnębės pagrindime rašoma, kad iš sovietinės urbanistikos industrinio miesto koncepcijos, Vilnius paveldėjo griežtą funkcinį miesto rajonų zonavimą į „miegamuosius“ ir „pramonės“ rajonus. Tai sąlygoja labai netolygų gyvenamų ir darbo vietų pasiskirstymą ir susisiekimo problemas. Vilniaus Šiaurinė VVG teiks ypatingą dėmesį, kad naujai užstatomų apleistų teritorijų techniniuose sprendimuose būtų kuo daugiau darnaus miesto koncepciją atitinkančių elementų. Tarp kurių yra principas, kad darbuotojai apsigyventų kuo arčiau darbo vietų. Gyvenamosios vietos artumas darbo vietai nesudarys diskomforto dėl taršos ir pan. poveikių, kadangi šiuose teritorijose kuriami aukštos pridėtinės vertės verslai bus aplinkai draugiški.

7. Vilniuje „Pradėti atsinaujinančių išteklių energetikos diegimo ir plėtos darbai“ (9 iš SSGG analizėje nurodytų stiprybių su aktualumo įvertinimu 4). 2013 m. atsinaujinančių išteklių energetikos (AIE) dalis bendrame galutinės energijos balanse sudarė apie 16 %. 2014 m. Vilniaus miesto savivaldybės CŠT sistemoje buvo įrengta 154,3 MW instaliuotos galios šilumos gamybos iš AIE įrenginių. 2014 m. Vilniaus miesto savivaldybės taryba pritarė 720 mln. litų vertės trečiosios Vilniaus termofikacinės elektrinės (TEC) rekonstrukcijai, kurios tikslas – sumažinti šilumos kainą vartotojams, padidinti AIE vartojimą ir sumažinti dujų importą. 2013 m. AIE dalis bendrame galutinės energijos balanse sudarė apie 16 %. 2014 m. Vilniaus miesto savivaldybės CŠT sistemoje buvo įrengta 154,3 MW instaliuotos galios šilumos gamybos iš AIE įrenginių. 2014 m. Vilniaus miesto savivaldybės taryba pritarė 720 mln. litų vertės trečiosios Vilniaus termofikacinės elektrinės (TEC) rekonstrukcijai, kurios tikslas – sumažinti šilumos kainą vartotojams, padidinti AIE vartojimą ir sumažinti dujų importą. Vilniaus Šiaurinės VVG teiks ypatingai aukštą prioritetą kūrimui susijusių su AIE verslų ir darbo vietų. Tuo prisidės ne tik prie Vilniaus ITV programos įgyvendinimo, bet ir prie Paryžiaus Jungtinių tautų 2015 m. gruodžio mėnesio konferencijos pasaulio klimato klausimais. Po beveik dviejų savaitių intensyvių JT derybų 195 šalių delegatai šeštadienį vakare patvirtino susitarimą, turintį padėti sulėtinti pasaulio klimato atšilimą ir teikiantį vilčių, kad žmonijai pavyks išvengti klimato pokyčių katastrofinių padarinių bei pradėti energetikos revoliuciją. Šis žingsnis vadinamas pirmuoju iš tiesų globaliu susitarimu šioje srityje – sutarties įgyvendinimas turėtų prasidėti nuo 2020 metų. Šalys užsibrėžė tikslą, jog globali temperatūra kiltų „gerokai mažiau, nei 2 laipsniais“ bei numatė „dėti pastangas“, kad šiltėjimas neviršytų 1,5 laipsnio. JT klimato kaitos mokslininkų grupė teigia, kad siekiant šių tikslų, šiltnamio dujų išmetimas iki amžiaus vidurio turėtų būti sumažintas 40-70 procentų. Dar iki šio susitarimo Lietuva kartu su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis yra patvirtinusi Klimato kaitos politikos strategiją, kurioje įsipareigota jau iki 2020-ųjų šiltnamio efektą sukuriančių dujų emisiją sumažinti 30 proc., iki 2030-ųjų – 40 proc. ir iki 2040 –ųjų – 60 procentų. Pagrindiniai taršos šaltiniai Lietuvoje yra energetikos sektorius, transportas ir žemės ūkis – būtent šiems sektoriams ir teks pagrindinė misija įgyvendinant Paryžiaus susitarimą. Vilniaus Šiaurinė VVG numato sutelkti dėmesį į vietinių AIE generavimo pajėgumų kūrimą Tikslineje teritorija. Atsižvelgiant į Bristolio (Jungtinė Karalystė) patirtį, ES priimtą kaip geros praktikos pavyzdį Bristolio deklaraciją AIE sudaro sąlygas kurtis aukštos pridėtinės vertės verslus ir darbo

vietas. Vilniaus Šiaurinė VVG skatindama vietinių AIE pajėgumų plėtrą, prisidės prie Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodytos grėsmės, kad „Dėl senkančių neatsinaujinančių energijos išteklių (naftos, dujų), augs šiuos išteklius naudojančios infrastruktūros išlaikymo kaštai“ (5 iš SSGG analizėje nurodytų grėsmių su aktualumo įvertinimu 3). Šios grėsmės pagrindime rašoma, kad nepaisant trumpalaikių svyravimų ir kainų mažėjimo, tiek naftos, tiek dujų kainos nuo pat 20 a. vidurio turi augimo tendenciją (vertinant ilgesniais – 10-20 metų laikotarpiais). Tai suteikia atsiperkamumo ilgalaikėje perspektyvoje investicijoms į vietinius AIE pajėgumus.

8. Aplinkosaugai palanki ir Vilniaus stiprybė „Mažėjantis automobilių naudojimas centrinėje miesto dalyje ir diegiamas konkurencingas greitas viešasis transportas“ (8 iš SSGG analizėje nurodytų stiprybių su aktualumo įvertinimu 4). Rinkliavų taikymas už automobilių stovėjimą Vilniaus miesto centre, mažinamas nemokamų stovėjimo vietų skaičius mažina autotransporto srautus centrinėje miesto dalyje ir skatina dažnesnį viešojo transporto kaip kelionės būdo pasirinkimą. Prie mažėjančio automobilių naudojimo prisidėjo patraukli dviračių nuomos savitarnos sistema, įdiegta 2013 m. Nuomos terminalų plėtra, integruota ir patogi atsiskaitymo sistema (atsiskaitymo sistema yra susieta su Vilniečio kortele) ženkliai prisideda prie darnios miesto susisiekimo sistemos kūrimo. Optimizuojant viešojo susisiekimo sistemą, atliktos maršrutų korekcijos, įvesti greitieji maršrutai, praplatintos miesto gatvių atkarpos, dedikuojant eismo juostas viešajam transportui, taksi ir automobiliams su pilnu ekipažu bei elektromobiliams, taip pat įdiegta vienoda atsiskaitymo už važiavimą sistema. Viešasis transportas tampa patrauklesnis dėl patogumo ir susisiekimo greičio. Vilniaus Šiaurinė VVG skatins kūrimąsi verslų ir darbo vietų, susijusių su ekologinio transporto plėtra, viešojo transporto patogumo ir naudingumo didinimu. Bus pasinaudota Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodyta galimybė, kuri konstatuoja, kad „Didės alternatyvių miesto transporto ir inžinerinio aprūpinimo technologijų plėtra“ (2 iš SSGG analizėje nurodytų galimybių su aktualumo įvertinimu 4). Šios galimybės pagrindime rašoma, kad „Švarių“ transporto rūšių naudojimas gali būti nulemtas ne tik augančio visuomenės sąmoningumo, bet ir ekonominių priežasčių. Tai teigiamai įtakos aplinkos kokybę, mažins oro užterštumą, triukšmą. Siekiant efektyviausio transporto infrastruktūros panaudojimo, besikeičiančiomis sąlygomis, reikalingas esamos ir naujos infrastruktūros optimizavimas, prisitaikant prie alternatyvių automobiliams transporto rūšių intensyvesnio naudojimo. Taip pat bus pasinaudota Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodyta galimybė, kuri konstatuoja, kad „Didės miestų su sumaniomis, ekologiškomis technologijomis ir ekologiška aplinka patrauklumas“ (3 iš SSGG analizėje nurodytų galimybių su aktualumo įvertinimu 3). Aukštas besivystančių ekonomikų konkurencingumas gamyboje sąlygos tolesnį taršios gamybos mažėjimą Vilniaus miesto teritorijoje. Tai teigiamai įtakos aplinkos kokybę. Aukšto išsilavinimo darbo jėga įgalins sėkmingai įsisavinti naujas alternatyvias technologijas. Todėl Vilniaus miestas turi galimybę sustiprinti išraiškingo, patogaus, sveiko, sumanaus, žalio ir turtingo miesto įvaizdį. Pasinaudojant šiomis galimybėmis Vilniaus Šiaurinė VVG numato stiprinti vieną iš Vilniaus ITV programoje nurodytą Vilniaus silpnę – „Neracionali susisiekimo sistema, paremta automobilizacijos plėtra ir nekonkurencingas viešasis transportas, dėl ko vis didėja gatvių infrastruktūros poreikis ir kaštai“ (6 iš SSGG analizėje nurodytų silpnų su aktualumo įvertinimu 5). Ši silpnė grindžiama tuo, kad Vilniaus mieste individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, nuo 2000 m. nuolat didėja ir 2013 m. siekė 486 aut./1000 gyv. (2000 m. – 310 aut./1000 gyv.). Vilniaus miesto savivaldybėje 2013 m. pabaigoje buvo 1 628 km gatvių ir jų ilgis kasmet didėja, o kartu didėja

gatvių infrastruktūros palaikymo kaštai. Vilniaus viešojo transporto priemonių parkas yra pasenęs, techniškai ir moraliai nusidėvėjęs. Eksploatuojamų autobusų vidutinis amžius siekia 14 metų; naujesni nei 10 metų autobusai sudaro vos 27 proc. viso parko. Kad spręsti šią problemą Vilniaus Šiaurinė VVG plėtos neformalų švietimą, verslus ir darbo vietas, kurios prisidės prie darnaus miesto koncepcijos taikymo Tikslinėje teritorijoje. Kartu bus stiprinama ir kita Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodyta silpnybė – „Didelė aplinkos tarša, triukšmas“ (7 iš SSGG analizėje nurodytų silpnybių su aktualumo įvertinimu 4). Pagrindžiama ši silpnybė tuo, kad Vilniaus mieste yra pernelyg intensyvius automobilių transporto judėjimas, kuris ir yra pagrindinis aplinkos teršėjas. Miesto pažemio oro užterštumo koncentracijos kietosiomis dalelėmis, azoto oksidais daugiau kaip 40 dienų per metus viršija leistinas normas, o prie pagrindinių autotransporto trasų tokie viršijimai nuolatiniai. Į leistinas normas viršijančio triukšmo zonas (kuriose triukšmas viršija ribinę integralaus paros triukšmo rodiklio >65 dB, Ldvn vertę) patenka per 82 tūkst. Vilniaus gyventojų. Nuo autotransporto sukeliama viršijančio leistinas normas triukšmo kenčia 78 300 vilniečių, nuo geležinkelio transporto – 700, nuo oro transporto – 2700, pramonės – 400. Vilniaus Šiaurinė VVG prisidės prie automobilių transporto srautų mažinimo tuo, kad kuriami verslai ir darbo vietos būtų kuo mažiau nutolusios nuo gyvenamosios vietos. T.y., būtų dirbama ir gyvenama Vilniaus Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje. Kartu tai prisidės ir prie stiprinimo kitos SSGG nurodytos silpnybės – „Žemas eismo saugumo lygis“ (5 iš SSGG analizėje nurodytų silpnybių su aktualumo įvertinimu 5). Šios silpnybės pagrindime rašoma, kad 2013 m. įvyko 766 įskaitinių eismo įvykių, kurių metu 29 eismo dalyviai žuvo ir 871 buvo sužeisti. Lyginant su 2012 m., įskaitinių eismo įvykių skaičius padidėjo 24 %, juose žuvusių eismo dalyvių skaičius padidėjo 16 %, o sužeistųjų skaičius padidėjo 28 %.

Strategijos prisidėjimas mažinant Vilniaus ITV programoje SSGG analizėje nurodytas grėsmes

Bus siekiama, kad Strategijos veiklų įgyvendinimo projektai prisidėtų ne tik prie aukščiau išvardintų aplinkosaugos klausimų sprendimo, bet ir prisidėtų prie Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodytų grėsmių prevencijos. Viena iš tokių grėsmių nurodo, kad „Dėl klimato kaitos didės potvynių pavojai“ (2 iš SSGG analizėje nurodytų grėsmių su aktualumo įvertinimu 4). Šios grėsmės pagrindime rašoma, kad Didėja pavojingų gamtinių reiškinių, susijusių su klimato kaita, t.y. potvynių, stichinių ir katastrofinių meteorologinių reiškinių (uraganai, sniego perteklius, vėtros, sausros, kaitros ir kt.), taip pat ekstremaliųjų gamtinių reiškinių, pasikartojimas, trukmė ir stiprumas. Fiksuojamas didesnis smarkių liūčių kiekis (2012 m. Lietuvoje 19 proc. buvo viršytas santykinis kritulių normos rodiklis) ir esamų paviršinių (lietaus) surinkimo sistemų nepajėgumas priimti didelį vandens kiekį, todėl liūčių metu dalis miestų teritorijų yra užtvindomos. Neskyrus pakankamo dėmesio paviršinių nuotekų tvarkymui (pvz. magistraliniams lietaus nuotekų tinklams Geležinio Vilko gatvės prieigose, Savanorių prospekte) dėl potvynių bus vis dažniau sutrikdomas eismas, teršalai iš autotransporto ar taškinių šaltinių pateks į vandens telkinius. Vilniaus Šiaurinė VVG prioritetą teiks tokiems verslas ir darbo vietoms, kurios moderniomis priemonėmis padės įgyvendinti civilinės apsaugos priemones: užtikrins informacijos prieinamumą visiems Tikslinės ir viso Vilniaus gyventojams apie grėsiantį pavojų; oro ir vandens užterštumą; kurs vietines apsirūpinimo energija, vandeniu ir kitais gyvybiškais svarbiais ištekliais sistemas, galinčias funkcionuoti ir esant gamtinei arba dirbtinai sukeltai stichijai; kurs namų ūkių atliekų ir nuotekų

šalinimo sistemas, galinčias funkcionuoti ir ekstremaliomis aplinkos sąlygomis. Šiomis perspektyvomis ir atitinkančiomis ES ūkio plėtros politiką kryptyse Vilniaus Šiaurinėje VVG plėtojami verslas bei darbo vietos turės kur kas daugiau tvarumo ilgalaikėje perspektyvoje, negu kad be jokios strategijos su VVG parama kuriami verslai ir darbo vietos. Labai svarbu, kad pagal tokią strategiją kuriami verslai ir darbo vietos, prisidedantis prie šio kūrimo neformalus švietimas, jau pačioje pradžioje bus orientuojami tenkinti vietos bendruomenės socialinius, aplinkosauginius, saugumo ir ekonominius poreikius.

3. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS

3.1. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLŲ, UŽDAVINIŲ IR VEIKLŲ APIBRĖŽTIES REIKALAVIMAI BEI JŲ SUSIEJIMAS SU VILNIAUS ITV PROGRAMA

Keliami Strategijos tikslų, uždavinių ir veiklų apibrėžimų reikalavimai aprašyti Vidaus reikalų ministro 2015-01-22 įsakyme Nr. 1V-36 „Dėl vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių patvirtinimo“. Vadovaujantis šiais reikalavimais, Strategijoje tikslai, uždaviniai ir veiklos bus aprašytos naudojant tokią pat jų aprašymo metodą ir formą, kokia yra naudojama Vilniaus ITV programoje. Vieningas metodinis pagrindas užtikrins, kad Strategija taptų integruota Vilniaus ITV programos dalimi. Tai reiškia, kad Strategijos tikslai, uždaviniai ir veiklos, ateityje ir šių veiklų įgyvendinimo projektai bus siejami su Vilniaus ITV tikslais, uždaviniais ir priemonėmis bei jų produktais. Susiejant Strategiją ir Vilniaus ITV programą, rodiklių lygmenyje bus laikomasi taisyklės, kad Vilniaus ITV programoje tikslų efekto rodikliai bus taikomi ir apibrėžiant Strategijos tikslų efekto rodiklius. T.y., Strategijos tikslų ir atitinkamai parinktų Vilniaus ITV programos tikslų efekto rodikliai bus tie patys. O BIVP prisidėjimo indėlis įgyvendinant Vilniaus ITV programą bus išmatuojamas, kokia dalimi procentais BIVP užtikrins Vilniaus ITV programoje numatytų efekto rodiklių siekiamas reikšmes.

Strategijos tikslų, uždavinių ir veiklų stebėsenos rezultato ir produkto rodikliai pateikiami 1 lentelėje. Ten pat pateikiamos ir šių rodiklių reikšmės, kuriuos bus toliau pagrindžiamos ir apskaičiuotos pagal atskirus uždavinius ir veiklas. Rezultato ir produkto rodiklių skaičiavimo aprašymas pateikiamas **2 priede** „2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto 6 investicinio prioriteto 1 uždavinio stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašai“.

Vystymosi tendencijos ir problemos, į kurias atsižvelgus formuluojamos tikslinių teritorijų ir su jomis susietų teritorijų vystymo tikslai ir uždaviniai, nurodomos „Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių“ lentelėje 1 priede Vilniaus ITV programos. Svarbi Strategijoje

numatomos verslo plėtros požiūriu išvada, kad įvertinus ūkio subjektų skaičių bei darbo našumą didžiausią neišnaudotą potencialą turi švietimo, žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo, taip pat meninės, pramoginės ir poilsio organizavimo veiklos sektoriai. Tokią veiklą vykdančiams ūkio subjektams palengvinus plėtros galimybes, gali būti pasiektas bendrosios ekonomikoje generuojamos pridėtinės vertės padidėjimas, o kartu ir aukštesnės mažiau uždirbančių šių sektorių darbuotojų pajamos. Būtent toms veikloms turi būti skiriamas padidintas dėmesys siekiant didesnio įdarbintų asmenų ar jų sukurtų verslų stabilumo ilgalaikėje perspektyvoje.

1 lentelė. Strategijos stebėsenos rodikliai

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
Rezultato rodikliai:				
R.S.377	„BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ (R.S.377-2 / R.S.377-1 * 100)	Procentai	20	20
R.S.377-1	B – bazinis rodiklis (susietasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	1150	7140
R.S.377-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“	Skaičius	230	1428
R.S.378	„Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“ (R.S.378-2 / R.S.378-1 * 100)	Procentai	10	10
R.S.378-1	B – bazinis rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykde savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje organizacijoje“	Skaičius	180	440
R.S.378-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykdančios savanorišką veiklą socialinių	Skaičius	18	44

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
	partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje organizacijoje praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose pabaigos“			
R.S.379	„Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)“, (R.S.379-2 / R.S.379-1 * 100)	Procentai	10	10
R.S.379-1	B – bazinis rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai darbingi asmenys, kurie dalyvavo jų socialinę atskirtį mažinančiose projektuose;	Skaičius	670	3200
R.S.379-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)“	Skaičius	67	320
Produkto rodikliai:				
P.S.376	„BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	2000	10780
P.B.020	„Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“	Skaičius	48	145

3.2. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Strategijos 2.1 skyriuje atliktos SSGG analizės pagrindu, galima teigti, kad vienas iš pagrindinių Strategijos tikslu gali būti: „Mažinti Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir pagerinant jų padėtį darbo rinkoje“.

Kadangi Strategijos 1 tikslo įgyvendinimas yra sudėtinė dalis Vilniaus ITV programos 2 tikslo ir ypač jo 2.3 uždavinio „Padidinti socialinę integraciją, didinant bendruomenių vaidmenį, gerinant

prieigą prie kokybiškų neformalaus ugdymo, socialinių paslaugų“, tai teikti alternatyvas Strategijos 1 tikslui nėra tikslinga. Būtina dar pažymėti, kad jeigu būtų pasirenkamas alternatyvus tikslas, o ne Strategijos 1 tikslas, tai Strategijoje neliktų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros, įgyvendinančios ES politikos socialinės globos pertvarkos srityje. Ši politika numato, kad socialinės globa turi būti vis labiau kreipiama į tai, kad kuo labiau prisidėtų bendruomenės. Dar vienas argumentas už Strategijos 1 tikslo pasirinkimą yra tas, kad pagal šį tikslą BIVP kompleksiskai sprendžia ir socialinės įtraukties, ir įdarbinimo klausimą. Tokio kompleksinio sprendimo vietos bendruomenių lygmenyje nėra jokioje kitoje valstybinėje ar atskirų valstybės institucijų, ministerijų programoje. Atsižvelgiant į pateiktus argumentus, išvada būtų, kad pasirinktas Strategijos 1 tikslas „Mažinti Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos (toliau - Tikslinės teritorijos) gyventojų esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir pagerinant jų padėtį darbo rinkoje“ yra optimalus ir geriausiai atspindi Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų poreikius.

Remiantis atlikta SSGG analize, vienas iš uždavinių įgyvendinant Strategijos tikslą „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir pagerinant jų padėtį darbo rinkoje“ galėtų būti uždavinys „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų socialinę atskirtį“. Alternatyvomis šiam uždaviniui galėtų būti Vilniaus ITV programoje įvertinti alternatyvūs uždaviniai: „Ugdyti bendruomeniškumą, solidarumą, savanorišką socialinę kultūrinę vietos veiklos grupių veiklą, orientuotą į aktyvų dalyvavimą ir gyvenimo būdo kaitą“, „Padidinti socialinę integraciją, didinant bendruomenių vaidmenį, gerinant prieigą prie kokybiškų neformalaus ugdymo, socialinių paslaugų“, „Stiprinti jaunų žmonių lyderystę, verslumą ir pasirengimą darbo rinkai“. Atsižvelgiant į Vilniaus ITV programoje pateiktą šių uždavinių analizę, uždavinys „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų socialinę atskirtį“ yra optimalus ir geriau atspindi Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos ir susietų teritorijų gyventojų poreikius.

Kitas Strategijos tikslą „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų socialinę atskirtį“ įgyvendinantis uždavinys galėtų būti uždavinys „Teikti specialiąsias socialinės priežiūros paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams“. Šis uždavinys prisidėtų sustiprinant Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nustatytą Vilniaus miesto silpnybę (problema) – didėjančią socialinę nelygybę, besiformuojančius skurdo, nusikalstamumo židinius, kurią būtina išspręsti siekiant išvengti Vilniaus miestui kylančios grėsmės dėl prastėjančios demografinės struktūros. Vilniaus miesto vystymasis priklauso nuo atvykstančiųjų gyventi, dirbti ar studijuoti jaunų gyventojų srautų, kurie ateityje gali sumažėti. Todėl būtina geriau integruoti į darbo rinką ir visuomenės gyvenimą kuo didesnę dalį šiuo metu atskirtį patiriančių miesto gyventojų.

Alternatyvomis uždaviniui „Teikti specialiąsias socialinės priežiūros paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams“ galėtų būti Vilniaus ITV programoje įvertinti uždaviniai: „Ugdyti bendruomeniškumą, solidarumą, savanorišką socialinę kultūrinę vietos veiklos grupių veiklą, orientuotą į aktyvų dalyvavimą ir gyvenimo būdo kaitą“, „Padidinti socialinę integraciją, didinant bendruomenių vaidmenį, gerinant prieigą prie kokybiškų neformalaus ugdymo, socialinių paslaugų“, „Stiprinti jaunų žmonių lyderystę, verslumą ir pasirengimą darbo rinkai“. Atsižvelgiant į šių uždavinių pateiktą analizę, galima daryti išvadą, kad uždavinys „Teikti specialiąsias socialinės priežiūros paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams“ yra optimalus ir geriausiai atspindi Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų poreikius.

Apibendrinus atliktą analizę Strategijos 1 tikslas ir jo uždaviniai būtų tokie:

1. Tikslas. Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir pagerinant jų padėtį darbo rinkoje (kodas BIVP-T1)

1. Remiantis 2.2 skyriuje atlikta analize iškeltas Strategijos 1 tikslas savo veiklomis labiausiai atitinka ir prisidės prie įgyvendinimo Vilniaus ITV programos 2 tikslo „Padidinti gyventojų pasitenkinimą gyvenamąja aplinka, kompleksiskai tvarkant gerą urbanistinį potencialą turinčius miesto rajonus“ ir ypač jo 2.3 uždavinio „Padidinti socialinę integraciją, didinant bendruomenių vaidmenį, gerinant prieigą prie kokybiškų neformalaus ugdymo, socialinių paslaugų“. Kaip nurodoma Vilniaus ITV programoje, jos 2 tikslo įgyvendinimas leis išnaudoti atlikus SSGG analizę nustatytą Vilniaus miesto stiprybę – patraukliomis investuotojams tampančias apkeistas teritorijas, esančias netoli miesto centro, turinčias gerą urbanistinį ir ekonominį potencialą. Ypač svarbu Strategijoje iškelto 1 tikslo ir jo toliau pateikiamų uždavinių pagrindimui, kad nurodyta Vilniaus stiprybė yra svarbi siekiant spręsti gyventojų senėjimo ir netolygios amžiaus struktūros problemą, gyventojų nepasitenkinimo būstu, gyvenamąja aplinka, problemą. Kadangi kuo daugiau bus įtraukta į darbo rinką asmenų, tuo patrauklesnė investuotojams dėl savo socialinio kapitalo didėjimo darysis Vilniaus Šiaurinė tikslinė teritorija. Ir yra grįžtamas ryšis, kad kuo labiau bus kompleksiskai sutvarkyta tikslinės teritorijos urbanistika, tuo daugiau atsikels didesnę pridėdamąją vertę kuriančių asmenų, tuo didesnė bus šių asmenų sukelta paklausa prekėms ir paslaugoms, kas sąlygos vietinių darbo vietų ir verslų augimą. Vilniaus Šiaurinės VVG vienas iš pagrindinių uždavinių būtų, kad kuo daugiau patiriančių socialinę atskirtį vietos gyventojų būtų įdarbinti ar susikurtų savo verslus.

Atsižvelgiant į Strategijos 2.2 skyriuje atliktą analizę, įgyvendinant Strategijos 1 tikslą, tikslinga skatinti veiklas, kurios:

- prisideda prie ilgalaikių savanorių nuoseklaus pritraukimo, apmokymo ir palaikymo į iniciatyvas/įstaigas mažinančias socialinę atskirtį;
- Plečia kompleksines paslaugas namuose vienišioms, senyvo amžiaus ar neįgaliems asmenims bei inicijuoja neįgaliųjų/senyvo amžiaus žmonių bei jų artimųjų savipagalbos grupes;
- Suteikia maitinimo ar paramos maisto produktais, pavežėjimo paslaugas neįgaliems, senyvo amžiaus asmenims, asmenims išėjusiems iš įkalinimo įstaigų ar neturintiems pastovios gyvenamosios vietos;
- Teikia kompleksines krizių įveikimo paslaugas išėjusiems iš įkalinimo įstaigų, globos įstaigų ar neturintiems pastovios gyvenamosios vietos asmenims;
- Prisideda prie specifikuotų socialinio darbo paslaugų teikimo socialinės rizikos ar socialinių įgūdžių stokojančių šeimų suaugusiems;
- Prisideda prie globėjų/įtėvių šeimų paieškos, ruošimo ir palaikymo;
- Teikia pagal amžiaus tarpsnius specifikuotas antrinės prevencijos (tarpinstitucinis darbas su atveju bei tikslinės intensyvios intervencijos) paslaugas socialinės rizikos ar soc. įgūdžių stokojančių šeimų vaikams bei jaunimui;
- Telkia įvairius iššūkius sprendžiančias soc. atskirtyje esančių asmenų ar jų artimųjų savipagalbos grupes;

- Teikia sociokultūrinės paslaugas pabėgėliams.

2. Strategijos pirmojo tikslo įgyvendinimas leis išnaudoti atlikus stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizę nustatytas Vilniaus miesto stiprybes – tai, kad galima pasinaudoti *stiprybe*, kad mieste yra didelė paslaugas teikiančių įstaigų koncentracija ir įvairovė, kas padės spręsti didėjančios socialinės nelygybės, besiformuojančių skurdo, nusikalstamumo židinių problemą (silpnybę). Kartu bus pasinaudota Vilniaus ITV programoje 1 tikslo „Padidinti Vilniaus gyventojų užimtumą, kuriant inovatyvias paslaugas, skatinant aktyvų dalyvavimą, pertvarkant apleistas erdves“ pagrindimo SSGG analizėje nustatyta stiprybe, kad kad Vilnius yra didžiausias Lietuvoje investicijų traukos centras. Visų šių stiprybių išnaudojimas ir silpnybės (problemos) sprendimas būtinas tam, kad prisitaikyti prie pasaulinėje rinkoje egzistuojančių kūrybinių industrijų ir paslaugų paklausos augimo tendencijų (galimybės), ir sumažinti poveikį grėsmių, kylančių dėl globalios konkurencijos prekių ir paslaugų rinkoje (su besivystančiomis šalimis) ir blogėjančios šalies demografinės struktūros. Būtent atsilikimas šiose srityse sumenkina galimybes kurti darbo vietas, dėl ko atsiranda ilgalaikė bedarbystė ir socialinė atskirtis, o dėl santykinai mažų įplaukų į biudžetą mažėja ir finansinės galimybės padėti socialinę atskirtį turintiems asmenims aktyviai įsitraukti į visuomeninį gyvenimą ir darbo rinką.

3. Strategijos 1 tikslas, jo uždaviniai ir uždavinių įgyvendinimo veiklos bus susietos: 1) su Strategijos 2 tikslu ir jo uždaviniais taikant kiekvienam socialinę atskirtį patiriančiam asmeniui kompleksą tęstinių paslaugų. Pirmiausiai padedama aktyviai neieškantiems darbo bedarbiams, nemotyvuotam jaunimui, socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, vyresnio amžiaus asmenims įgyti pasitikėjimą savimi, suprasti savo motyvaciją, poreikius, peržiūrėti jau turimus įgūdžius, suaktyvinti poreikį juos atnaujinti, o jeigu būtina, tai ir įgyti naujas kompetencijas. Kitaip sakant, parengti asmenis iš nurodytų tikslinių grupių dalyvauti Strategijos 2 tikslo veiklose; 2) su Strategijos 3 tikslu ir jo uždaviniais, kadangi socialinę atskirtį patiriantys asmenys, gebantys ir norintys tai daryti, bus skatinami įsitraukti į: socialinio verslumo iniciatyvas; profesines stažuotes; pameistrystės bei verslo susikūrimo projektus; socialinio verslumo klasterių veiklą; projektų idėjų pateikimo ir įgyvendinimo platformų veiklą. Padidina tokių asmenų įtrauktiems galimybes Strategijos 3 tikslu numatytos socialinės inovacijos kaip vienas iš pagrindinių instrumentų sprendžiant Tikslinėje teritorijoje susikaupusias socialines ir ekonomines problemas. Todėl Strategijos 3 tikslu, kaip ir Vilniaus ITV programoje numatoma ypač skatinti vietos bendruomenių gebėjimus socialinio verslumo srityje ir plėtoti socialines inovacijas bendruomeniškumo partnerystės kontekste.

4. Kadangi Strategijos 1 tikslo įgyvendinimas yra sudėtinė dalis Vilniaus ITV programos 2 tikslo ir ypač jo 2.3 uždavinio „Padidinti socialinę integraciją, didinant bendruomenių vaidmenį, gerinant prieigą prie kokybiškų neformalaus ugdymo, socialinių paslaugų“, taip pat prisideda, būtent taip, kaip yra aprašytas prie Vilniaus ITV programos 1 tikslo įgyvendinimo, tai apie alternatyvų Strategijos 1 tikslui negali būti. Papildant būtina dar pažymėti, kad jeigu būtų vykdomas koks tai alternatyvus tikslas, o ne Strategijos 3 tikslas, tai Strategijoje neliktų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros, įgyvendinančios ES politikos socialinės globos pertvarkos srityje. Ši politika numato, kad socialinės globa turi būti vis labiau kreipiama į tai, kad kuo labiau prisidėtų bendruomenės. Dar vienas argumentas už Strategijos 1 tikslo pasirinkimą yra tas, kad pagal šį tikslą BIVP kompleksiskai sprendžia ir socialinės įtraukties, ir įdarbinimo klausimą. Tokio kompleksinio sprendimo vietos bendruomenių lygmenyje nėra jokioje kitoje valstybinėje ar atskirų valstybės institucijų, ministerijų programoje. Atsižvelgiant į pateiktus argumentus,

išvada būtų, kad pasirinktas Strategijos 1 tikslas „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų (toliau - gyventojai) esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir pagerinant jų padėtį darbo rinkoje“ yra optimalus.

4. BIVP-T1 tikslui priskirti: 1) Vilniaus ITV programos 1 tikslo „Padidinti Vilniaus gyventojų užimtumą, kuriant inovatyvias paslaugas, skatinant aktyvų dalyvavimą, pertvarkant apleistas erdves“ efekto rodiklis: užimtųjų ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, procentais. Numatyta, kad užimtųjų ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Vilniaus mieste 2023 m. sieks 83 procentus. Strategijoje numatomos 1 tikslo „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų (toliau - gyventojai) esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir (ar) pagerinant jų padėtį darbo rinkoje“ prisidės prie nurodyto efekto rodiklio įgyvendinimo, rezultatų rodiklių; 2) prisidės prie Vilniaus ITV programos 2 tikslo „Padidinti gyventojų pasitenkinimą gyvenamąja aplinka, kompleksiskai tvarkant gerą urbanistinį potencialą turinčius miesto rajonus“ efekto rodiklio 2-R-3 „Jaunimo, romų bendruomenės narių, ilgalaikių bedarbių, kitų asmenų, buvusių nepalankioje situacijoje darbo rinkoje, kurių padėtis darbo rinkoje po dalyvavimo vietos plėtros projektuose pagerėjo, skaičius Vilniaus mieste“. Kiek bus prisidėta prie nurodytų Vilniaus ITV programos rodiklių bus tikslinama šios programos įgyvendinimo eigoje.

1 tikslo „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų (toliau - gyventojai) esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir pagerinant jų padėtį darbo rinkoje“ (kodas BIVP-T1) Strategijos specialūs stebėsenos rodikliai pateikiami 2 lentelėje.

2 lentelė. 1 tikslo „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų (toliau - gyventojai) esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir pagerinant jų padėtį darbo rinkoje“ (kodas BIVP-T1) Strategijos specialūs stebėsenos rodikliai pateikiami

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
Rezultato rodikliai:				
R.S.377	„BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ (R.S.377-2 / R.S.377-1 * 100)	Procentai	20	20
R.S.377-1	B – bazinis rodiklis (susietasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	130	300
R.S.377-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“	Skaičius	26	60

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
R.S.379	„Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)“, (R.S.379-2 / R.S.379-1 * 100)	Procentai	10	10
R.S.379-1	B – bazinis rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai darbingi asmenys, kurie dalyvavo jų socialinę atskirtį mažinančiose projektuose;	Skaičius	670	3200
R.S.379-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)“	Skaičius	67	320
Produkto rodikliai:				
P.S.376	„BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	800	3500
P.B.020	„Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“	Skaičius	25	79

1 tikslo „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir pagerinant jų padėtį darbo rinkoje (kodas BIVP-T1) uždaviniai

1.1. Uždavinys „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų socialinę atskirtį“ (kodas BIVP-T1-U1)

1. Uždavinys atitinką Vilniaus ITV programoje iškeltą 2.3 uždavinį „Padidinti socialinę integraciją, didinant bendruomenių vaidmenį, gerinant prieigą prie kokybiškų neformalaus ugdymo, socialinių paslaugų“. Pastarasis buvo iškeltas įvertinus pagal SSGG analizę nustatytą Vilniaus miesto silpnybę (problema) – didėjančią socialinę nelygybę, besiformuojančius skurdo, nusikalstamumo židinius, kurią būtina išspręsti siekiant išvengti Vilniaus miestui kylančios grėsmės dėl prastėjančios demografinės struktūros. Vilniaus miesto vystymasis priklauso nuo atvykstančiųjų gyventi, dirbti ar studijuoti jaunų gyventojų srautų, kurie ateityje gali sumažėti. Todėl būtina geriau integruoti į darbo rinką ir visuomenės gyvenimą kuo didesnę dalį šiuo metu atskirtį patiriančių miesto gyventojų.

<p>2. Vilniaus ITV programoje buvo įvertinti alternatyvūs uždaviniai: „Ugdyti bendruomeniškumą, solidarumą, savanorišką socialinę kultūrinę vietos veiklos grupių veiklą, orientuotą į aktyvų dalyvavimą ir gyvenimo būdo kaitą“, „Padidinti socialinę integraciją, didinant bendruomenių vaidmenį, gerinant prieigą prie kokybiškų neformalaus ugdymo, socialinių paslaugų“, „Stiprinti jaunų žmonių lyderystę, verslumą ir pasirengimą darbo rinkai“. Uždavinio alternatyvų pasirinkimo įvertinimo išvada: uždavinys „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų socialinę atskirtį“ yra optimalus ir geriausiai atspindi Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų poreikius.</p>
<p>3. Strategijos 1.1 uždavinys savo veiklomis prisidės prie Vilniaus ITV programos 2.3 uždaviniui priskirto rezultato rodiklio: jaunimo, romų bendruomenės narių, ilgalaikių bedarbių, neįgaliųjų, kitų asmenų, buvusių nepalankioje situacijoje darbo rinkoje, kurių padėtis darbo rinkoje po dalyvavimo vietos plėtros projektuose pagerėjo, skaičius. Pagal Vilniaus ITV programą numatoma, kad šių asmenų skaičius Vilniaus mieste 2023 metais sieks 580. Strategijoje numatoma, kad Įvykdžius vien 1.1 uždavinio veiklas ir vien tik Vilniaus Šiaurinėje teritorijoje sieks mažiausiai 1000 asmenų. Detalesnė informacija apie Strategijos 1.1. uždavinio veiklose sukurtus produktus pateikiama 3 lentelėje.</p>

3 lentelė. 1.1 uždavinio „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų socialinę atskirtį“ (kodas BIVP-T1-U1) Strategijos specialūs stebėsenos rodikliai

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
Rezultato rodikliai:				
R.S.377	„BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ (R.S.377-2 / R.S.377-1 * 100)	Procentai	20	20
R.S.377-1	B – bazinis rodiklis (susietasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	50	100
R.S.377-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“	Skaičius	10	20
R.S.379	„Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose	Procentai	10	10

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
	(praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)“, (R.S.379-2 / R.S.379-1 * 100)			
R.S.379-1	B – bazinis rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai darbingi asmenys, kurie dalyvavo jų socialinę atskirtį mažinančiose projektuose;	Skaičius	250	1000
R.S.379-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)“	Skaičius	25	100
Produkto rodikliai:				
P.S.376	„BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	300	1100
P.B.020	„Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“	Skaičius	10	37

1.2. Uždavinys „Teikti specialiąsias socialinės priežiūros paslaugas socialinę atskirtį patiriančioms gyventojoms“ (kodas BIVP-T1-U2)
<p>1. Uždavinys atitinką Vilniaus ITV programoje iškeltą 2.3 uždavinį „Padidinti socialinę integraciją, didinant bendruomenių vaidmenį, gerinant prieigą prie kokybiškų neformalaus ugdymo, socialinių paslaugų“. Pastarasis buvo iškeltas įvertinus pagal SSGG analizę nustatytą Vilniaus miesto silpnybę (problema) – didėjančią socialinę nelygybę, besiformuojančius skurdo, nusikalstamumo židinius, kurią būtina išspręsti siekiant išvengti Vilniaus miestui kylančios grėsmės dėl prastėjančios demografinės struktūros. Vilniaus miesto vystymasis priklauso nuo atvykstančiųjų gyventi, dirbti ar studijuoti jaunų gyventojų srautų, kurie ateityje gali sumažėti. Todėl būtina geriau integruoti į darbo rinką ir visuomenės gyvenimą kuo didesnę dalį šiuo metu atskirtį patiriančių miesto gyventojų.</p>
<p>2. Vilniaus ITV programoje buvo įvertinti alternatyvūs uždaviniai: „Ugdyti bendruomeniškumą, solidarumą, savanorišką socialinę kultūrinę vietos veiklos grupių veiklą, orientuotą į aktyvų dalyvavimą ir gyvenimo būdo kaitą“, „Padidinti socialinę integraciją, didinant bendruomenių vaidmenį, gerinant prieigą prie kokybiškų neformalaus ugdymo, socialinių paslaugų“, „Stiprinti jaunų žmonių lyderystę, verslumą ir pasirengimą darbo rinkai“. Uždavinio alternatyvų pasirinkimo įvertinimo išvada: uždavinys „Teikti specialiąsias socialinės priežiūros paslaugas socialinę atskirtį patiriančioms gyventojoms“ yra optimalus ir geriausiai atspindi Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų poreikius.</p>
<p>3. Strategijos 1.2 uždavinys savo veiklomis prisidės prie Vilniaus ITV programos 2.3 uždaviniui priskirto produkto rodiklio 2.3-P-2 „Socialines paslaugas gavę tikslinių grupių asmenys (šeimos), skaičius“. Pagal Vilniaus ITV programą numatoma, kad tokių iš viso Vilniaus mieste per 2016 -2023 metus bus suteikta socialinių paslaugų 500 asmenų. Strategijoje numatoma, kad Įvykdžius 1.2 uždavinio veiklas ir vien tik Vilniaus Šiaurinėje tikslinėje ir susietose teritorijose tokių asmenų skaičius iki 2023 metų sieks 200. Detalesnė informacija apie Strategijos 1.1. uždavinio veiklose sukurtus produktus pateikiama 4 lentelėje.</p>

4 lentelė. 1.2 uždavinio „Teikti specialiąsias socialinės priežiūros paslaugas socialinę atskirtį patiriančioms gyventojoms“ (kodas BIVP-T1-U2) Strategijos specialūs stebėsenos rodikliai

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
Rezultato rodikliai:				
R.S.377	„BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ (R.S.377-2 / R.S.377-1 * 100)	Procentai	20	20
R.S.377-1	B – bazinis rodiklis	Skaičius	80	200

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
	(susietasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“			
R.S.377-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“	Skaičius	16	40
R.S.379	„Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)“, (R.S.379-2 / R.S.379-1 * 100)	Procentai	10	10
R.S.379-1	B – bazinis rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai darbingi asmenys, kurie dalyvavo jų socialinę atskirtį mažinančiose projektuose;	Skaičius	420	2200
R.S.379-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)“	Skaičius	42	220
Produkto rodikliai:				
P.S.376	„BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	500	2400
P.B.020	„Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino	Skaičius	15	42

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
	socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“			

Strategijos 2.2 skyriuje atliktos SSGG analizės pagrindu, galima teigti, kad vienas iš pagrindinių Strategijos tikslu gali būti: „Pagerinti neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų veiklą asmenims padėti darbo rinkoje“.

Pasirinktam Strategijos tikslui galimos trys alternatyvos: 1) „Pagerinti aktyvių darbingų gyventojų padėti darbo rinkoje“; 2) „Pagerinti darbo biržoje užsiregistravusių aktyvesnių darbingų gyventojų padėti darbo rinkoje“; 3) „Pagerinti pradedančių darbo veiklą asmenų veiklą asmenų padėti darbo rinkoje“.

Pagal **pirmą alternatyvą** analizuojant galimybes pagerinti aktyvių darbingų gyventojų padėti darbo rinkoje aiškėja, kad aktyvūs, nepatenkantys socialiai pažeidžiamoms asmenų tikslinėms grupėms asmenys dažniausiai patys daugiau ar mažiau sėkmingai savarankiškai integruojasi į darbo rinką, todėl joms dažniausiai atskirų institucijų pagalba nereikalinga. Arba reikalinga gerokai mažesniu mastu.

Pagal **antrą alternatyvą** analizuojant galimybes pagerinti darbo biržoje užsiregistravusių aktyvesnių darbingų gyventojų padėti darbo rinkoje akivaizdžiai duomenys rodo, kad užsiregistravę darbo rinkoje asmenys ne tik turi geresnes įsidarbinimo galimybes lyginant su socialiai pažeidžiamų tikslinių grupių asmenimis, bet ir gali sulaukti efektyvesnės pagalbos iš Vilniaus teritorinės darbo biržos ir kitų valstybinių institucijų. Tačiau valstybinių institucijų pagalba nepakanka būtent neaktyviems, dažniausiai socialinę atskirtį patiriantiems asmenims, kurie kur kas sunkiau integruojasi į darbo rinką ir turi mažiau paramos tam iš valstybės institucijų pusės. Šią pagalbą gali suteikti vietos bendruomenės, kitos NVO ir verslas. Visos šios organizacijos Vilniaus mieste yra labai gerai išvystytos ir tai pagal Vilniaus ITV programos SSGG analizę yra viena iš pagrindinių Vilniaus miesto stiprybių. Didesnė pagalba didinant socialinę atskirtį patiriančių asmenų užimtumo, įsidarbinimo ir verslumo galimybes atitinka ir ES socialinės integracijos politikos nuostata, jog prie socialinės integracijos ir socialinės globos pertvarkos labiau prisidėtų bendruomenės. T.y., pagal ES veiksmų programos 8.6.1 uždavinį turi labiau prisidėti bendruomenių vietos plėtros iniciatyvos.

Trečios alternatyvos - pagerinti pradedančių darbo veiklą asmenų veiklą asmenų padėti darbo rinkoje – analizė rodo, kad atmetus pagalbą įsidarbinti neaktyviems, dažniausiai socialinę atskirtį patiriantiems asmenims gerokai susiaurėtų Strategijoje darbo rinkos aprėptis. Į užimtumo, įdarbinimo ir verslumo didinimo procesus nebūtų įtrauktos tokios reikšmingos Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos gyventojų grupės, kaip nuolat didėjanti vyresnio amžiaus žmonių grupė. Dabartiniu metu pagyvenę asmenys dažnai pasilieka darbo rinkos politikos užribyje. Ir tai nėra vien pensijos sulaukę Tikslinės teritorijos gyventojai. Šiai patiriančiai diskriminaciją darbo rinkoje iš darbdavių pusės, dalinai, jeigu lygintume pagal skiriamus finansinius išteklius jaunimui ir valstybės institucijų pusės, asmenų grupei galima priskirti 45 metų ir vyresnius asmenis. Duomenys rodo, kad jau 45-54 metų žmonės faktiškai iškrenta iš darbo rinkos. O užimtumo politikos schemos skirtos 54 – 64 metų asmenims. Todėl Strategijoje turi būti ypatingas dėmesys skiriamas pagalbai šio amžiaus

asmenims integruotis į darbo rinką, o neapsiriboti vien tokia pagalba veiklą darbo rinkoje pradedantiems asmenims.

Vienas iš galimų uždavinių Strategijos tikslui „Pagerinti neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų veiklą asmenims padėti darbo rinkoje“ įgyvendinti - „Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas“. Šis uždavinys yra skiriamas bedarbiams (ieškantiems darbo asmenims).

Alternatyva uždaviniui „Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas“ galėtų būti „Regiono darbo išteklių profesinio pasirengimo plėtra“. Tačiau ši suformuluota nuostata yra pernelyg bendra ir nekonkretizuota, todėl šią alternatyvą tenka atmesti dėl pernelyg didelės darbo išteklių profesinio pasirengimo kontingento aprėpties. Antai strategijos įgyvendinimas negali apimti tiek privačių, tiek valstybinių įmonių samdomų darbuotojų profesinio pasirengimo tobulinimo, kuris yra jų mokymosi visą gyvenimą dalis. Tai turėtų būti tų pačių institucijų reikalas, kadangi jų darbuotojams darbo vietos yra ir taip sukurtos. Tuo tarpu užimtumo plėtros požiūriu, tradiciškai brangi profesinių įgūdžių įgijimo priemonė stokojant lėšų yra aktualiausia būtent neturintiems darbo žmonėms. Kita vertus, profesinių įgūdžių įgijimo priemonė neturi apsiriboti darbo biržoje užsiregistravusiais asmenimis, svarbu, kad tai būtų motyvuoti ir neturintys darbo regiono bendruomenės žmonės.

Kita alternatyva uždaviniui „Pagerinti neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų veiklą asmenims padėti darbo rinkoje“ – „Teikti naujų profesinių įgūdžių įgijimo paslaugas tik darbo biržos bedarbiams“. Jeigu būtų vykdomas šis alternatyvus uždavinys, tai būtų prarasta dalis iniciatyvių žmonių, kurie nėra valstybinės įdarbinimo institucijos klientai, nors neturi darbo, tačiau patobulėję galėtų būti potencialūs savo verslų kūrėjai ar geri samdomi darbuotojai. Manome, kad bent dalis profesinių įgūdžių įgijimo priemonės dalyvių galėtų dalyvauti veikoje, kurioje būtų pateikiamos žinios apie verslumą (verslo organizavimą). Atsižvelgiant į savarankiško užimtumo svarbą, į verslumo mokymus galima būtų įtraukti ir atskirus samdomus darbuotojus, jeigu tai jie daro savo iniciatyva, nesusijusia su jų darbdavių interesais.

Strategijos tikslą „Pagerinti neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų veiklą asmenims padėti darbo rinkoje“ įgyvendinančių uždavinių alternatyvų analizė rodo, kad uždavinys „Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas“ yra optimalus ir geriau įgyvendina užsibrėžtą tikslą, negu pateikti alternatyvūs uždaviniai.

Kitas Strategijos tikslą „Pagerinti neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų veiklą asmenims padėti darbo rinkoje“ įgyvendinantis uždavinys galėtų būti „Teikti pagalbą įdarbinant ir vykdyti profesinį orientavimą, bendradarbiaujant su Tikslinėje teritorijoje veikiančiu verslu ir vietos valdžia, kitomis valstybinėmis ar privačiomis institucijomis bei organizacijomis“. Šis uždavinys optimaliai atspindėtų skirtingų institucijų pagalbos derinimo galimybes suteikiant ieškantiems darbo asmenims geresnes sąlygas integruotis į darbo rinką. Alternatyvus šiam uždaviniui gali būti uždavinys „Teikti pagalbą įdarbinant neturinčius darbo tikslinių grupių atstovus“. Jeigu būtų vykdomas šis uždavinys, tai būtų akivaizdžiai ignoruojamas profesinio orientavimo vaidmuo integracijos procese. Be to, alternatyviniame uždavinyje aiškiai stokojama kompleksinio požiūrio į neturinčių darbo asmenų įdarbinimą, kadangi jame buvo neatsižvelgta į galimas bendradarbiavimo galimybes tarp institucijų, verslo ir vietos valdžios. Siūlomo uždavinio įgyvendinimo kompleksiskumas atsispindi ir tame, jog pagalba geriau pasirengiant darbo rinkai būtų suteikiama ne tik tam tikrą patirtį darbo rinkoje turintiems žmonėms, bet ir potencialiems

darbo ištekliams (jaunimui), kurie dar dalyvauja mokymo procese (mokiniais bei studentams).

Atlikta alternatyvių uždavinių analizė parodė, kad Strategijos tikslą „Pagerinti neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų veiklą asmenims padėti darbo rinkoje“ įgyvendinantis uždavinys „Teikti pagalbą įdarbinant ir vykdyti profesinį orientavimą, bendradarbiaujant su Tikslinėje teritorijoje veikiančiu verslu ir vietos valdžia, kitomis valstybinėmis ar privačiomis institucijomis bei organizacijomis“ yra optimalus ir yra geresnis už svarstyta alternatyvą.

Apibendrinus atliktą analizę Strategijos 2 tikslas ir jo uždaviniai:

2. Tikslas. Pagerinti neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų padėti darbo rinkoje (kodas BIVP-T2)

1. Įgyvendinant šį tikslą bus išnaudojamos Strategijos 2.2 skyriuje pateiktos SSGG analizės ir Vilniaus ITV programoje nustatytos miesto stiprybės: 1) Vilnius yra didžiausias Lietuvoje investicijų traukos centras – numatoma glaudžiai su verslo įmonėmis užpildant laisvas darbo vietas ir padedant įgyvendinti jų socialinės atsakomybės politiką; 2) patraukliomis investuotojams tampa apleistos teritorijos netoli miesto centro, turinčios gerą urbanistinį ir ekonominį potencialą – į apleistų teritorijų pertvarkymą įtraukiant (per įdarbinimą, savanorystę, praktiką darbo vietose) asmenis iš socialiai pažeidžiamų grupių. Įgyvendinant šį tikslą bus įgyjami nauji profesiniai ir kiti reikalingi darbo rinkai praktiniai įgūdžiai. Tam bus vykdomas neformalusis švietimas, praktinių darbo įgūdžių įgijimas, jų ugdymas darbo vietoje, sukurtos vietinės informavimo apie neformalaus ugdymo metu įgytas kompetencijas, kuriamos asmenų kompetencijų pateikimo darbo rinkai sistemos, skatinančios jaunimo, pagyvenusių ir kitų asmenų užimtumą, įdarbinimą ir verslumą. Kartu visos šios priemonės sustiprins Strategijos 2.2 skyriuje pateiktoje SSGG analizėje nurodytą silpnybę, kad dėl gyventojų skaičiaus padidėjimo Vilniaus mieste augs įdarbinimo bei socialinės integracijos paslaugų poreikis, kuris šiuo metu tenkinamas nepakankamai.

Kadangi nedarbo mažėjimas nulems didesnę laisvų darbo vietų pasiūlą ir lankstesnes darbo sąlygas (pagal SSGG analizę priskiriama galimybei), todėl taip pat numatoma teikti pagalbą įdarbinant ir vykdyti ankstyvą profesinį orientavimą, bendradarbiaujant su Tikslinėje teritorijoje veikiančiu verslu ir vietos valdžia, kitomis valstybinėmis ar privačiomis institucijomis bei organizacijomis. Sprendžiant šį uždavinį numatomi tokie veiksmai: profesinis orientavimas bendrojo lavinimo mokyklose; profesinis orientavimas asmenims, kuriems gresia iškritimas iš darbo rinkos, tokių žmonių identifikavimas; skatinimas įsitraukti į neformalųjį švietimą, profesinį mokymą, orientuojant asmenis į perspektyvias ekonomines veiklas.

2. Strategijos 2 tikslas prisidės prie Vilniaus ITV programos 1 Tikslą „**Padidinti Vilniaus gyventojų užimtumą, kuriant inovatyvias paslaugas, skatinant aktyvų dalyvavimą, pertvarkant apleistas erdves**“. Pagal Vilniaus ITV programoje pateiktą SSGG analizę, kaip silpnybė įvardinta didėjanti socialinės nelygybė, besiformuojančių skurdo, nusikalstamumo židinių problema. Kaip ir nurodyta šios silpnybės sprendime, Strategijos 2 tikslas bus nukreiptas į tuos uždavinius ir juos įgyvendinančias veiklas, kurios pagelbės Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos ir susietų teritorijų gyventojams naudojant neformaliojo švietimo priemones „prisitaikyti prie pasaulinėje rinkoje egzistuojančių kūrybinių industrijų ir paslaugų paklausos augimo tendencijų (galimybės), ir sumažinti

<p>poveikį grėsmių, kylančių dėl globalios konkurencijos prekių ir paslaugų rinkoje (su besivystančiomis šalimis) ir blogėjančios šalies demografinės struktūros“. Taip pat bus išnaudojama Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nurodyta tokia miesto stiprybė, kaip didelis nevyriausybinių organizacijų potencialas, kuris pagal Strategiją bus pasitelkiamas neaktyvių gyventojų įtrauktis į darbo rinką didinimui. Įgyvendinant šį tikslą bus sprendžiama tokia miesto silpnybė kaip efektyvių integracijos į darbo rinką priemonių trūkumas, nes numatoma taikyti individualizuotas įdarbinimo su parama paslaugas, kurios apims motyvavimą, įgūdžių lavinimą, profesinį orientavimą, tarpininkavimą. Gerinant neaktyvių darbingų gyventojų padėtį darbo rinkoje bus išnaudojamos galimybės - nedarbo mažėjimo sąlygota didesnė laisvų darbo vietų pasiūla bei dirbti motyvuojantis didėjantis darbo užmokestis.</p>
<p>3. Strategijos 2.2 skyriuje buvo atlikta analizė 3 alternatyvų: „Pagerinti aktyvių darbingų gyventojų padėtį darbo rinkoje“; „Pagerinti darbo biržoje užsiregistravusių aktyvesnių darbingų gyventojų padėtį darbo rinkoje“; „Pagerinti pradedančių darbo veiklą asmenų veiklą asmenų padėtį darbo rinkoje“. Įvertinus šias alternatyvas galima padaryti išvadą, kad pasirinktas Strategijos 2 tikslas „Pagerinti neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų padėtį darbo rinkoje“ yra optimalus.</p>
<p>4. Strategijos 2 tikslas prididės prie Vilniaus ITV programos 1 tikslo „Padidinti Vilniaus gyventojų užimtumą, kuriant inovatyvias paslaugas, skatinant aktyvų dalyvavimą, pertvarkant apleistas erdves“ efekto rodiklis (1-E): užimtųjų ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, procentais. Numatyta, kad užimtųjų ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Vilniaus mieste 2023 m. sieks 83 procentus. Kiek bus prisidėta prie nurodytų Vilniaus ITV programos rodiklių bus tikslinama šios programos įgyvendinimo eigoje.</p>

5 lentelė. 2 tikslo „Pagerinti neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų padėtį darbo rinkoje“ (kodas BIVP-T2) Strategijos specialūs stebėsenos rodikliai

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
Rezultato rodikliai:				
R.S.377	„BIVP projektų veiklą dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ (R.S.377-2 / R.S.377-1 * 100)	Procentai	20	20
R.S.377-1	B – bazinis rodiklis	Skaičius	750	6100

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
	(susietasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“			
R.S.377-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“	Skaičius	150	1220
R.S.378	„Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“ (R.S.378-2 / R.S.378-1 * 100)	Procentai	10	10
R.S.378-1	B – bazinis rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykde savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje organizacijoje“	Skaičius	150	380
R.S.378-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykdytys savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje	Skaičius	15	38

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
	organizacijoje praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose pabaigos“			
Produkto rodikliai:				
P.S.376	„BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	900	6480
P.B.020	„Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“	Skaičius	15	45

2.1. Uždavinys. Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas (kodas BIVP-T2-U1)

Strategijos 2.1 uždaviniu ir jo veiklomis bus siekiama pasiremti Strategijos 2.2 skyriuje pateiktoje SSGG analizėje nurodytomis stiprybėmis, išnaudoti šioje analizėje nurodytas galimybes, sustiprinti nurodytas silpnybes ir išvengti nurodytų grėsmių. Bedarbių (ieškančių darbo asmenų) naujų profesinių ir kitų įgūdžių ugdymo svarbą daugiausiai sąlygoja SSGG analizėje išskirtos regiono silpnybės. Bene labiausiai bedarbių (ieškančių darbo asmenų) profesinių įgūdžių ugdymo reikšmingumą apsprendžia kvalifikacijos stoka. Tačiau profesinių įgūdžių ugdymo reikšmę ypač sąlygoja ir tokia silpnybė kaip mažesnės vyresnio amžiaus darbingų gyventojų užimtumo galimybės, kurie dėl sparčių technologinių pokyčių ir augančių reikalavimų darbo vietoms sunkiau gali prisitaikyti prie darbo rinkos poreikių.

Iš kitos pusės, bedarbių profesinio pasirengimo ir kvalifikacijos įgijimo svarbą padidina ir regiono raidos galimybės, susijusios su gausėjančiu darbo vietų skaičiumi ir lankstesnėmis darbo sąlygomis, darbo užmokesčio didėjimu, kryptingai vykdoma socialinė politika skaitinanti aktyviai ieškoti darbo integracijos problemas turinčius žmones. Apibendrinant galima teigti, jog vis aktualesne tampa bedarbių ir kitų ieškančių darbo asmenų profesinio ugdymo ir naujų žinių įgijimo svarba augant darbuotojų poreikiui bei vykstant spartiems technologiniams pokyčiams. Kryptingas ir kokybiškas bedarbių profesinis ugdymas padėtų išvengti skurdo ir nusikalstamumo augimo grėsmių.

Atsižvelgiant į SSGG analizėje pateiktas stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes, įgyvendinant šį uždavinį tikslinės teritorijos gyventojams bus pasiūlomas neformalus švietimas mokymo įstaigose, praktinių įgūdžių įgijimas darbo vietose bei savanorystė. Įgūdžių įgijimas bus siūlomas individualiai įvertinus ieškančiųjų darbo poreikius ir galimybes bei derinant su darbo rinkos reikalavimais, todėl bus intensyviai komunikuojama su įmonių atstovais. Praktinių įgūdžių ugdymo proceso metu bus organizuojama dalyvių priežiūra, bus komunikuojama su įmonių darbuotojais dėl išskylančių problemų. Taip pat numatoma lavinti jų bendruosius gebėjimus: bus stebimas darbo drausmės ir dienos režimo laikymasis, punctualumas bei profesiniai įgūdžiai,

reikalingi konkrečiai darbo vietai. Paraleliai bus ugdomi ir ieškančiųjų darbo įsidarbinimo gebėjimai: jie bus mokomi naudotis efektyviais darbo paieškos būdais, ieškoti darbo pasiūlymų, pasirinkti sau tinkamus, parengti įsidarbinimui reikalingus dokumentus ir pritaikyti juos konkrečiai darbo vietai, pasirengti pokalbiui su darbdaviu, tinkamai prisistatyti.

Numatomas 2.1 uždavinys prisidės prie Strategijos 3 tikslo 3.1 uždavinio įgyvendinimo. Kaip ir Strategijos 3.1 uždavinys 2.1 uždavinio veiklomis bus siekiama išnaudoti Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nustatytą Vilniaus miesto stiprybę – didelį investicinį patrauklumą. Tai, kad Vilnius yra didžiausias Lietuvoje investicijų traukos centras, yra esminis veiksnys siekiant pasinaudoti pasaulinėje rinkoje augančia kūrybinių industrijų pramonės ir paslaugų paklausa (galimybe). Atsižvelgiant į tai įgyvendinant 2.1 uždavinį naujų profesijų ir įgūdžių įgijimas bus kreipiamas į tas verslo sritis, kuriose esamomis bei numatomomis Vilniaus ITV programoje Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos sąlygomis bus kuriama aukšta pridėtinė vertė, kuriose bus galima panaudoti sukauptą Tikslinėje ir susietose teritorijose gyventojų ir organizacijų intelektualinį ir socialinį kapitalą. Prioritetas bus teikiamas 3 tikslo aprašyme pateiktoms 8 prioritetinėms verslo sritims: 1) kūrybinės industrijos, ypač susijusios su socialinės atskirties uždavinių ir kitų socialinių problemų sprendimu; 2) išmaniojo miesto priemonės diegiantys ir palaikantis verslai, įskaitant išmaniųjų privataus ir visuomeninio transporto sistemas; 3) žaliosios ekonomikos darbo vietos, ypač vietinės energetikos iš atsinaujinančių gamtinių išteklių plėtra; 4) atliekų ir daiktų antrinio panaudojimo verslai; 5) klimatą tausojančių technologijų verslai; 6) socialinės ir kitos įmonės, kurios socialinių inovacijų organizacinėmis ir techninėmis priemonėmis mažintų socialinę atskirtį, teiktų didesnio prieinamumo ir kokybės paslaugas, įskaitant sveikatos apsaugos paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims; 7) moderniomis priemonėmis ir technologijomis grįstomis turizmo ir renginių organizavimo verslai; 8) bendradarbiavimo ir informavimo tinklai, informacinės technologijos, įskaitant panaudojimą e. sveikatos valstybės platformų, kiti verslai, kurie prisidės prie 1 - 7 punkte nurodytų verslų plėtros. Veiklų kompleksas, kuriomis bus siekiama įgyvendinti šį 2.1 uždavinį pateikiamas Strategijos 5 skyriuje. Kompleksiškumas reiškia, kad visiems VVG finansuojamiems veiklų įgyvendinimo projektams bus keliamas reikalavimas, kad: 1) Strategijos 1 tikslo veiklos atskiro asmens atžvilgiu sudarytų sąlygas personaliai šiam asmeniui atstatyti ar palaikyti fizinę ir psichinę būseną; 2) toliau Strategijos 2 tikslo veiklos padėtų šiam asmeniui gauti reikiamas žinias ir išsiugdyti reikiamus verslo bei darbo įgūdžius ir tarpininkautų jo įdarbinimo procese; 3) tiems, kas turi tam pasiryžimo ir gebėjimo Strategijos 3 tikslo veiklos suteiktą pagalbą susikurti savo verslą ir padėtų išsilaikyti sukurtam verslui rinkoje. Nesėkmės atveju su tokiu asmeniu vėl tęsiamas darbas, įtraukiant jį į Strategijos 1 tikslo veiklas. Būtent personalinis darbas su konkrečiu asmeniu yra kertinis ne tik šio 2.1 uždavinio, bet ir kitų Strategijos uždavinių įgyvendinimo imperatyvas. Techniškai tai bus įgyvendinama per bendradarbiavimo ir informavimo veiklą Vilniaus Šiaurinei VVG įsidiegiant duomenų bazę, kuri koresponduos duomenų srautais su Vilniaus teritorine darbo birža, Vilniaus Pietine VVG, Vilniaus miesto savivaldybės administracija, kitomis įstaigomis ir organizacijomis.

2. Strategijos 2.2 skyriuje buvo atlikta analizė 2 alternatyvių uždavinių: „Regiono darbo išteklių profesinio pasirengimo plėtra“; „Teikti naujų profesinių įgūdžių įgijimo paslaugas tik darbo biržos bedarbiams“. Alternatyvų analizė parodė, kad 2.1 uždavinys „Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas“ yra optimalus ir geriausiai atitinka Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų poreikius.

3. Strategijos 2.1 uždavinys, savo veiklomis padės Tikslinių ir susietų teritorijų gyventojams įgyti tokius naujus profesinius ir kitus reikalingus įgūdžius, kurie bus reikalingi įgyvendinant

Vilniaus ITV programos 1.1 uždavinio „Kurti aukštos pridėtinės vertės darbo vietas, plėtojant inovatyvias paslaugas“, 1.2 uždavinio „Sudaryti sąlygas darbo vietų kūrimui, užimtumo augimui, atnaujinant apleistas miesto teritorijas, gamtos ir kultūros paveldo erdves“, 2.1 uždavinio „Skatinti aukštos kokybės miesto rajonų kūrimą, konvertuojant apleistas ir buvusias pramonės teritorijas miesto centrinėje dalyje“, 2.2 uždavinio „Optimizuoti socialinę-demografinę senos statybos gyvenamųjų rajonų struktūrą, didinant jų patrauklumą“, 3.1 uždavinio „Skatinti darnų ir saugų judumą, plėtojant viešąjį ir netaršų transportą“, 3.2 uždavinio „Mažinti autotransporto taršą, neigiamas klimato kaitos pasekmes“. Strategijos 2.1 uždavinio įgyvendinimo stebėsenos rodikliai pateikiami 6 lentelėje.

6 lentelė. 2.1 uždavinio „Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas“ (kodas BIVP-T2-U1) Strategijos specialūs stebėsenos rodikliai

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
Rezultato rodikliai:				
R.S.377	„BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ (R.S.377-2 / R.S.377-1 * 100)	Procentai	20	20
R.S.377-1	B – bazinis rodiklis (susietasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	250	1100
R.S.377-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“	Skaičius	50	220
R.S.378	„Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių	Procentai	10	10

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
	dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“ (R.S.378-2 / R.S.378-1 * 100)			
R.S.378-1	B – bazinis rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykde savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje organizacijoje“	Skaičius	50	180
R.S.378-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykdantys savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje organizacijoje praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose pabaigos“	Skaičius	5	18
Produkto rodikliai:				
P.S.376	„BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	300	1280
P.B.020	„Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“	Skaičius	5	14

2.2. Uždavinys. Teikti pagalbą įdarbinant ir vykdyti profesinį orientavimą, bendradarbiaujant su Tikslinėje teritorijoje veikiančiu verslu ir vietos valdžia, kitomis valstybinėmis ar privačiomis institucijomis bei organizacijomis (kodas BIVP-T2-U2)

Strategijos 2.2 uždaviniu ir jo veiklomis bus siekiama pasiremti Strategijos 2.2 skyriuje pateiktoje SSGG analizėje nurodytomis stiprybėmis, išnaudoti šioje analizėje nurodytas galimybes, sustiprinti nurodytas silpnybes ir išvengti nurodytų grėsmių. Atsižvelgiant į SSGG analizėje pateiktas stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes, įgyvendinant šį uždavinį tikslinės teritorijos gyventojams bus pasiūlytas dalyvavimas tokiose veiklose: profesinis orientavimas bendrojo lavinimo mokyklose; profesinis orientavimas asmenims, kuriems gresia iškritimas iš darbo rinkos. Tokių žmonių identifikavimas; įtraukimas į neformalųjį švietimą, profesinį mokymą; motyvavimas imtis aktyvios veiklos gyventojų grupių, kurios izoliuojasi nuo tokios veiklos; suteikimas galimybių profesinių ir aukštųjų mokyklų studentams atlikti gamybinę praktiką savanorystės ir/ar apmokomais pagrindais; įtraukimas į bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklus.

Tenka konstatuoti, kad šalies gyventojų, kurie pateko į darbo rinką, esami profesinio tobulėjimo siekiai profesiniu požiūriu mažai teatitiko realius ūkio poreikius, kur labiausiai buvo reikalingi būtent darbininkiškų profesijų atstovai.²⁵ Siekiant, kad pasirenkamos profesijos būtų labiau paklausios išskyla profesinio orientavimo priemonės įgyvendinimo būtinybė, kur ši sritis buvo Lietuvoje faktiškai aplesta ir ignoruojama. Profesinio orientavimo paslaugų poreikis seka daugiausiai iš strategijoje suformuluotų silpnybių. Todėl sėkminga ir tikslinga (susijusi su profesiniu orientavimu) profesinė integracija turi būti sudedamoji socialinės integracijos dalis. Būtent tuo pasireiškia šios strategijos naujumas. Kita vertus, orientavimo poreikio augimo svarbą sąlygoja ir su darbo vietų gausėjimu ir darbo užmokesčiu didėjimu susijusios svarbios strategijoje suformuluotos galimybės.

Efektyvesnės profesinis orientavimas ir karjeros konsultavimo ir profesinio veiklinimo paslaugos padės jauniems žmonėms tinkamai apsispręsti dėl karjeros kelio pasirinkimo dar mokyklos suole. Profesinio orientavimo paslaugos suaugusiems bus tiekiamos siekiant jiems padėti apsispręsti dėl profesinės krypties, numatyti ilgalaikę asmeninės karjeros perspektyvą bei žingsnius trumpajam laikotarpiui. Konsultantai padės įsivertinti turimas asmenines savybes, realias galimybes, supažindins su galimybėmis darbo rinkoje. Bus siekiama motyvuoti ir įgalinti klientą, kad jis pats prisiimtų atsakomybę už savo profesinę ateitį, karjeros planavimą, siektų įgyti trūkstantus įgūdžius. Suteikiant informaciją apie įvairias darbo vietas bus siekiama, kad asmuo įsisąmonintų ir suvoktų savo realias galimybes ir kliūtis darbo rinkoje bei nuspręstų, kokį darbą jis norėtų ir galėtų dirbti.

Taikant įvairius metodus ir priemones bus siekiama sumotyvuoti neaktyvius gyventojus keisti savo gyvenimo situaciją pereinant iš nedarbo situacijos į darbinę veiklą.

²⁵ Darbo santykių ir valstybinio socialinio draudimo teisinio administracinio modelio sukūrimas. Darbo pasiūlos ir paklausos suderinamumo įvertinimas. Vilnius, 2014-2015.

2. Strategijos 2.2 skyriuje buvo pateiktas alternatyvus uždavinys: „Teikti pagalbą įdarbinant neturinčius darbo tikslinių grupių atstovus“. Atlikus jo analizę, buvo padaryta išvada, kad 2.2 uždavinys „Teikti pagalbą įdarbinant ir vykdyti profesinį orientavimą, bendradarbiaujant su Tikslinėje teritorijoje veikiančiu verslu ir vietos valdžia, kitomis valstybinėmis ar privačiomis institucijomis bei organizacijomis“ yra optimalus ir geriausiai prisidės prie įgyvendinimo Strategijos 2 tikslo „Pagerinti neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų padėti darbo rinkoje“ ir geriausiai atitinka Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų poreikius.

3. Strategijos 2.2 uždavinys prisidės prie 1 tikslo „Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų (esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir (ar) pagerinant jų padėtį darbo rinkoje įgyvendinimo“, kadangi tiek kryptingas profesinis tobulėjimas, tiek profesinis orientavimas padidins ne tik dalies vietinės bendruomenės narių užimtumo galimybes, tuo pačiu profesinio orientavimo pagalba padidinant jų integracijos į darbo rinką tikslumą pasirenkant tikrai reikalingą profesiją. Todėl Be abejonės, Strategijos 2.2 uždavinys prisidės prie 2.1. Uždavinio Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas bei kitų uždavinių įgyvendinimo. Būtent tuo pasireiškia atskirų tikslų ir uždavinių sąsaja.

Strategijos 2.2 uždavinys, savo veiklomis padės Tikslinių ir susietų teritorijų neaktyvius ir (ar) socialinę atskirtį patiriančius asmenis suorientuoti įgyti tokius naujus profesinius ir kitus reikalingus įgūdžius, kurie bus reikalingi įgyvendinant Vilniaus ITV programos 1.1 uždavinio „Kurti aukštos pridėtinės vertės darbo vietas, plėtojant inovatyvias paslaugas“, 1.2 uždavinio „Sudaryti sąlygas darbo vietų kūrimui, užimtumo augimui, atnaujinant apleistas miesto teritorijas, gamtos ir kultūros paveldo erdves“, 2.1 uždavinio „Skatinti aukštos kokybės miesto rajonų kūrimą, konvertuojant apleistas ir buvusias pramonės teritorijas miesto centrinėje dalyje“, 2.2 uždavinio „Optimizuoti socialinę-demografinę senos statybos gyvenamųjų rajonų struktūrą, didinant jų patrauklumą“, 3.1 uždavinio „Skatinti darnų ir saugų judumą, plėtojant viešąjį ir netaršų transportą“, 3.2 uždavinio „Mažinti autotransporto taršą, neigiamas klimato kaitos pasekmes“. Strategijos 2.2 uždavinio įgyvendinimo stebėsenos rodikliai pateikiami 7 lentelėje.

7 lentelė. 2.2 uždavinio „Teikti pagalbą įdarbinant ir vykdyti ankstyvą profesinį orientavimą, bendradarbiaujant su Tikslinėje teritorijoje veikiančiu verslu ir vietos valdžia, kitomis valstybinėmis ar privačiomis institucijomis bei organizacijomis“ (kodas BIVP-T2-U1) Strategijos specialūs stebėsenos rodikliai

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
Rezultato rodikliai:				
R.S.377	„BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ (R.S.377-2 / R.S.377-1 * 100)	Procentai	20	20
R.S.377-1	B – bazinis rodiklis (susietasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	500	5000

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
R.S.377-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“	Skaičius	100	1000
R.S.378	„Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“ (R.S.378-2 / R.S.378-1 * 100)	Procentai	10	10
R.S.378-1	B – bazinis rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykdę savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje organizacijoje“	Skaičius	100	200
R.S.378-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykdantys savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje organizacijoje praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose pabaigos“	Skaičius	10	20
Produkto rodikliai:				
P.S.376	„BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	600	5200
P.B.020	„Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“	Skaičius	10	31

Strategijos 2.3 skyriuje atliktos SSGG analizės pagrindu, galima teigti, kad vienas iš pagrindinių Strategijos tikslu gali būti: „Didinti gyventojų verslumą, siekiant pagerinti darbingų Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų padėtį darbo rinkoje“.

Remiantis atlikta SSGG analizę pasirinktam Strategijos tikslui „Didinti gyventojų verslumą, siekiant pagerinti darbingų Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų padėtį darbo

rinkoje“ alternatyvūs tikslai gali būti: 1) „Ugdyti aukštos kvalifikacijos samdomus darbuotojus, reikalingus aukštos pridėtinės vertės darbo vietoms“; 2) „Stiprinti konkurencingumą Vilniaus Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje veikiančių įmonių“.

Pirmoji alternatyva „Ugdyti aukštos kvalifikacijos samdomus darbuotojus, reikalingus aukštos pridėtinės vertės darbo vietoms“ reiškia, kad pagrindinė Strategijos kryptis būtų ne naujų verslų kūrimas ir prielaidų tam sudarymas, o rengimas aukštai kvalifikuotų samdomų darbuotojų. Tuomet Strategijoje reikėtų numatyti tokius uždavinius ir jų įgyvendinimo priemones, kurios visos susivestų į formalųjį ir neformalųjį švietimą, kurį jau vykdo ir gauna finansavimą švietimo ir mokymo įstaigos, įskaitant profesinio rengimo centrus, Darbo birža. Konkuruoti su šiomis įstaigomis ir organizacijomis Vilniaus Šiaurinė VVG neturi nei panašių išteklių, nei yra prasmės. Nes, kaip rodo Strategijos 2.2 skyriuje atlikta analizė, yra labai daug atvejų, kai absolventai įgyja nepaklausias darbo rinkoje profesijas ir iš karto po studijų ar mokymo programų baigimo registruojasi Darbo biržoje. Darbo birža taip pat ne visada pritaiko tokias neformaliojo mokymo programas, kurios padėtų jas baigusiems registruotiems bedarbiams įsidarbinti. Nes yra pakankamai sudėtinga patenkinti darbdavių poreikius (daugumoje atveju trumpalaikius 1-2 metų ar net iki metų) tam tikroms darbuotojų kvalifikacijoms, nes nuolat ir sparčiai vyksta daugumos verslų gaminamų produktų ar teikiamų paslaugų rinka. Todėl Strategija turi numatyti ilgajam laikotarpiui, mažiausiai 4-5 metų perspektyvai skirtą mokymosi ir verslumo ugdymo sistemą, kuri paskatintų Tikslinės ir susietų teritorijų gyventojus patiems imtis iniciatyvos ir susikurti savo verslą šiuose teritorijose. Atsižvelgiant į visiems žinomą tiesą, kad iš naujai sukurtų verslų maždaug 70 proc. pasibaigia jau pirmais metais ir užsidaro, Strategijoje reikia numatyti, kad Vilniaus Šiaurinė VVG išpareigotų ir rastų tam išteklius ne tik pagelbėti su reikiama kvalifikaciją įgijimu, ne tik teikti pagalbą įkuriant verslą, bet ir padėtų naujai pradėtam verslui išsilaikyti rinkoje. Viena iš priemonių tai pasiekti galėtų būti naujai sukuriamų verslų bendradarbiavimo bei informavimo tinklų, skirtų tiekėjų ir pirkėjų paieškai kūrimas ir palaikymas. Ypač daug paramos iš Vilniaus Šiaurinės VVG verslas galėtų sulaukti jam plėtojant produktus ir paslaugas vietinės bendruomenės poreikiams. Kita priemonė galėtų būti pagalba skolinantis iš finansinių institucijų finansinius išteklius, taip pat pagalba panaudojant finansinės inžinerijos priemones. T.y., teikti pagalbą dar neįgijusiam šiose srityse jaunam verslui pasinaudoti skolintais ištekliais, padėti šiam verslui pritraukti investuotojus, tame tarpe ir užsienio investuotojus. Mažinant socialinę atskirtį, Strategijoje reikia numatyti, kad į mokymosi ir verslų kūrimo grandinę būtų įtraukiami ir identifikuoti, kaip turintys atitinkamus gebėjimus socialinę atskirtį patiriantys asmenys. Tam Strategijoje bus numatytas veiklų kompleksškumas, kai asmuo įtraukiamas padedant jo fiziniu ir dvasiniu atstatymu (jeigu reikia), toliau jis mokomas profesinių įgūdžių ar išsilavinimo spragos užpildomos, kad dar kitame etape būtų įdarbintas ar susikurtų savo verslą. Visų išvardintų uždavinių sprendimui Vilniaus Šiaurinė VVG ypatinga prioritetą teiks socialinių inovacijų projektams socialinės ekonomikos ir socialinio verslo srityje. Tokiu būdu 3 tikslas prisidės prie 1 ir 2 tikslo įgyvendinimo.

Jeigu būtų vietoje Strategijos tikslo „Didinti gyventojų verslumą, siekiant pagerinti darbingų Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų padėtį darbo rinkoje“ būtų pasirinkta antroji alternatyva „Stiprinti konkurencingumą Vilniaus Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje veikiančių įmonių“, tai būtų susidurta su problema, kad „didieji“ Tikslinėje teritorijoje veikiančios verslai (AB „Vilniaus Sigma“, UAB „Megrame“, UAB „Precizika“, UAB „TOKS“ ir kt.) jau turi savo ilgametę kadru sukompaktavimo ir kaitos politiką ir labai sunku į šias įmones ženkliai mastu įdarbinti naujus žmones. Tokiu mastu, kad galima būtų ženkliai patenkinti Tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų poreikius

įsidarbinti. Be to, šie verslai jau turi susikūrę ilgametes gamybinės bazes ir maža tikimybė, kad šias bazes perkėlinėtų ar plėstų į Tikslinėje teritorijoje integruojamas apleistas teritorijas. Šiuose teritorijose racionalu būtų kurti tik naujus verslai, kuriems pradžioje nereikalinga didelė gamybinė bazė. Todėl Vilniaus Šiaurinė VVG sieks, kad naujai užstatomuose teritorijose kurtųsi nauji, bet ilgalaikiai tvarūs verslai. Bus siekiama, kad šie verslai kurtųsi kryptingai juos orientuojant į didesnės pridėamosios vertės veiklas ir tokius šios veiklos produktus ar paslaugas, kurie užimtų naujas rinkos nišas. Tokiu būdu bus užtikrinamas verslo tvarumas ilgalaikėje perspektyvoje. Kartu verslai, nuo pat jų susikūrimo pradžios bus orientuojami socialiai atsakingo verslo kryptimi. Tokio verslo, kuris prisideda prie Tikslinės ir susietų teritorijų socialinės atskirties bei kitų socialinių problemų sprendimo kryptimi. Tokia verslo orientacija neša naudą ne tik vietinei bendruomenei, bet ir sudaro galimybes pačiam verslui plėtoti savo produktų ar paslaugų socialinę rinkodarą.

Strategijos tikslo „Didinti gyventojų verslumą, siekiant pagerinti darbingų Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų padėtį darbo rinkoje“ alternatyvų analizė parodė, kad šis tikslas yra optimalus ir geriau atspindi Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos ir susietų teritorijų gyventojų poreikius. Dar reikia įvertinti, kad jeigu Strategijos tikslais taptų vertintos alternatyvos, o ne didinimas gyventojų verslumo, siekiant pagerinti darbingų vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų padėtį darbo rinkoje, tai tuomet: 1) nebus įtraukti į Strategijos įgyvendinimą didelį potencialą turintys, tačiau socialinę atskirtį patiriantys asmenys; 2) jeigu pagal Vilniaus ITV programą naujuose objektuose nebus steigiami didelę pridėdamąją vertę kuriantys verslai ir darbo vietos, tai sumažės galimybės naujai pastatytuose ir atnaujintuose gyvenamosiose teritorijose įkurdinti progresyvius, inteligentiškus asmenis ir kurti atitinkamą vietos bendruomenę. O tai mažins šių teritorijų patrauklumą užsienio ir vietos investuotojams; 3) bus apribotos galimybės kurti susijusias su aukštos pridėtinės vertės verslais ir žemesnės kvalifikacijos darbo vietoms, skirtoms socialiai pažeidžiamiems asmenims.

Atsižvelgiant į atliktą SSGG analizę, vienas iš Strategijos tikslą „Didinti gyventojų verslumą, siekiant pagerinti darbingų Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų padėtį darbo rinkoje“ įgyvendinančių uždavinių gali būti uždavinys „Teikti pagalbą verslo kūrimui ir verslo plėtojimo reikalingų gebėjimų stiprinimas (įskaitant savarankišką individualią veiklą pradedančius asmenis). Šiuo uždaviniu būtų siekiama išnaudoti Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nustatytą Vilniaus miesto stiprybę – didelį investicinį patrauklumą. Tai, kad Vilnius yra didžiausias Lietuvoje investicijų traukos centras, yra esminis veiksnys siekiant pasinaudoti pasaulinėje rinkoje augančia kūrybinių industrijų pramonės ir paslaugų paklausa (galimybe). Kartu 3.1 uždavinių siekiama išnaudoti Strategijos 2.3 skyriuje pateiktoje SSGG analizėje pateiktas stiprybes ir galimybes, turi būti sustiprintos silpnybės ir šalinamos grėsmės. Atsižvelgiant į tai teikiant pagalbą verslo ir darbo vietų kūrimui Vilniaus Šiaurinė VVG orientuos naujai kuriamus ar transformuojant esamus verslus bei juose kuriamas darbo vietas į tokias verslo sritis, kuriose esamomis bei numatomomis Vilniaus ITV programoje Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos sąlygomis bus kuriama aukšta pridėtinė vertė, kuriose bus galima panaudoti sukauptą Tikslinėje ir susietose teritorijose gyventojų ir organizacijų intelektualinį ir socialinį kapitalą. Prioritetinės verslo ir darbo vietų plėtros kryptys pateikiamos toliau 3.1 uždavinio aprašyme.

Veiklų kompleksas, kuriomis bus siekiama įgyvendinti šį 3.1 uždavinį pateikiamas Strategijos 5 skyriuje. Kompleksiškumas reiškia, kad visiems VVG finansuojamiems veiklų įgyvendinimo projektams bus keliamas reikalavimas, kad jos atskiro asmens atžvilgiu sudarytų sąlygas personaliai šiam asmeniui atstatyti ar palaikyti fizinę ir psichinę būseną, gauti reikiamas žinias ir išsiugdyti

reikiamus verslo bei darbo įgūdžius, būtų teikiama pagalba susikurti savo verslą, pagalba išsilaikyti sukurtam verslui rinkoje. Nesėmės atveju – pagalba asmeniui atsistatyti. Būtent personalinis darbas su konkrečiu asmeniu yra kertinis ne tik šio 3.1 uždavinio, bet ir kitų Strategijos uždavinių įgyvendinimo imperatyvas. Techniškai tai bus įgyvendinama per bendradarbiavimo ir informavimo veiklą Vilniaus Šiaurinei VVG įsidiegiant duomenų bazę, kuri koresponduos duomenų srautais su Vilniaus teritorine darbo birža, Vilniaus Pietine VVG, Vilniaus miesto savivaldybės administracija, kitomis įstaigomis ir organizacijomis. Strategija turi numatyti ilgajam laikotarpiui, mažiausiai 4-5 metų perspektyvai skirtą mokymosi ir verslumo ugdymo sistemą, kuri paskatintų Tikslinės ir susietų teritorijų gyventojus patiems imtis iniciatyvos ir susikurti savo verslą šiuose teritorijose. Atsižvelgiant į visiems žinomą tiesą, kad iš naujai sukurtų verslų maždaug 70 proc. pasibaigia jau pirmais metais ir užsidaro, Strategijoje reikia numatyti, kad Vilniaus Šiaurinė VVG įsipareigotų ir rastų tam išteklius ne tik pagelbėti su reikiamų kvalifikacijų įgijimu, ne tik teikti pagalbą įkuriant verslą, bet ir padėtų naujai pradėtam verslui išsilaikyti rinkoje. Viena iš priemonių tai pasiekti galėtų būti naujai sukuriamų verslų bendradarbiavimo bei informavimo tinklų, skirtų tiekėjų ir pirkėjų paieškai kūrimas ir palaikymas. Ypač daug paramos iš Vilniaus Šiaurinės VVG verslas galėtų sulaukti jam plėtojant produktus ir paslaugas vietinės bendruomenės poreikiams. Kita priemonė galėtų būti pagalba skolinantis iš finansinių institucijų finansinius išteklius, taip pat pagalba panaudojant finansinės inžinerijos priemones. T.y., teikti pagalbą dar neįsigijusiam šiose srityse jaunam verslui pasinaudoti skolintais ištekliais, padėti šiam verslui pritraukti investuotojus, tame tarpe ir užsienio investuotojus.

Uždavinio „Teikti pagalbą verslo kūrimui ir verslo plėtojimo reikalingų gebėjimų stiprinimas (įskaitant savarankišką individualią veiklą pradedančius asmenis)“ alternatyvūs uždaviniai galėtų būti: 1) „Suteikti reikalingas priemones verslo sukūrimui“; 2) „Gyventojų skatinimas kurti verslą“.

Jeigu tik bus apsiribota uždaviniu „Suteikti reikalingas priemones verslo sukūrimui“, tuomet Vilniaus Šiaurinė VVG nevykdys numatomos pagal Vilniaus ITV programą novatoriškos ir, svarbiausia, suderintos su vietos gyventojų interesais verslo bei darbo vietų kūrimo politikos. Bus apsiribota tik finansinė pagalba kuriamiems ar plečiamiems verslams įsigyti reikalingus materialinius išteklius ar pirkti reikiamas paslaugas. Jeigu būtų vykdomas uždavinys „Gyventojų skatinimas kurti verslą“, tai: būtų atsisakyta skatinimo kurti verslus tik perspektyviose srityse; būtų nedalyvaujama įkuriant verslą ir jį palaikant, o ne tik suteikiant žinių kaip tai daryti.

Strategijos tikslą „Didinti gyventojų verslumą, siekiant pagerinti darbingų Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų padėtį darbo rinkoje“ įgyvendinančių uždavinių alternatyvų analizė rodo, kad uždavinys „Teikti pagalbą verslo kūrimui ir verslo plėtojimo reikalingų gebėjimų stiprinimas (įskaitant savarankišką individualią veiklą pradedančius asmenis)“ yra optimalus ir geriau įgyvendina užsibrėžtą tikslą, negu pateikti alternatyvūs uždaviniai.

Apibendrinus atliktą analizę Strategijos 3 tikslas ir jo uždaviniai būtų tokie:

3. Tikslas. Didinti gyventojų verslumą, siekiant pagerinti darbingų Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų padėtį darbo rinkoje (kodas BIVP-T3)

Strategijos 3 tikslas tiesiogiai susijęs su Vilniaus ITV programos 1 tikslu „**Padidinti Vilniaus gyventojų užimtumą, kuriant inovatyvias paslaugas, skatinant aktyvų dalyvavimą, pertvarkant apleistas erdves**“. Tikslas leis išnaudoti Vilniaus ITV programos ir Strategijos 2.3 skyriuje SSGG analizėje nustatytas stiprybes – tai, kad Vilnius yra

didžiausias Lietuvoje investicijų traukos centras, mieste stebima didelė paslaugas teikiančių įmonių koncentracija ir įvairovė. Strategijos 2.3. skyriuje numatytuose prioritetinėse verslo plėtros kryptyse bus išnaudotos nurodytos stiprybės ir bus sprendžiamos silpnybės (problemos), kad prisitaikyti prie pasaulinėje rinkoje egzistuojančių kūrybinių industrijų ir paslaugų paklausos augimo tendencijų (galimybes), taip pat vystant išmanaus miesto technologijas, žaliosios ekonomikos, modernios sveikatos apsaugos ir kitus Strategijos 2.3 skyriuje nurodytus prioritetinius verslus ir darbo vietas. Plėtojant šiuos verslus ir darbo vietas, kartu bus keliamas uždavinys sumažinti poveikį grėsmių, kylančių dėl globalios konkurencijos prekių ir paslaugų rinkoje (su besivystančiomis šalimis) ir blogėjančios šalies demografinės struktūros.

2. Strategijos 3 tikslas prisidės prie įgyvendinimo Vilniaus ITV programos 2 tikslo **„Padidinti gyventojų pasitenkinimą gyvenamąja aplinka, kompleksiskai tvarkant gerą urbanistinį potencialą turinčius miesto rajonus“**. Prisidės tuo, kad kuriant aukštesnės pridėamosios vertės verslus ir darbo vietas, kurios kartu bus ir socialiai orientuotos į galimybes įdarbinti socialinę atskirtį patiriančius asmenis, vis daugiau jauno amžiaus perspektyvių asmenų kelsis gyventi į naujai užstatomas apleistas teritorijas. Dėl to, sprendžiant SSGG nurodytas problemas, bus stabdomas išsikėlimo į periferiją procesas, per naujų rajonų „atjauninimą“ bus sprendžiama gyventojų senėjimo ir netolygios amžiaus struktūros problema.

3. Remiantis Strategijos 2.3 skyriuje atlikta Vilniaus ITV programos SSGG analizės pagrindu verslumo didinimo galimybių Vilniaus Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje analizę, atitinkamose Strategijos tiksluose, uždaviniuose ir veiklose, kurie pateikiami tolesniuose Strategijos skyriuose, pagrindinis prioritetas bus skiriamas tokioms didelį potencialą turinčioms veikloms, kaip švietimas, žmonių sveikatos priežiūra ir socialinio darbo, taip pat meninės, pramoginės ir poilsio organizavimo veiklos sektoriams. Kadangi tokią veiklą vykdančiams ūkio subjektams palengvinus plėtros galimybes, gali būti pasiektas bendrosios ekonomikoje generuojamos pridėtinės vertės padidėjimas, o kartu ir aukštesnės mažiau uždirbančių šių sektorių darbuotojų pajamos. Būtent toms veikloms turi būti skiriamas padidintas dėmesys siekiant didesnio įdarbintų asmenų ar jų sukurtų verslų stabilumo ilgalaikėje perspektyvoje. Kartu bus remiamas susikūrimas ir palaikymas verslų, kurie su išvardintais verslais sudaro gamybos ar paslaugų teikimo grandinę. Būtent šiuose, mažesnės pridėamosios vertės versluose Vilniaus Šiaurinė VVG sieks sudaryti galimybes įsidarbinti socialiai pažeidžiamiems asmenims, pradedančiam savo darbo veiklą jaunimui ir kitoms Strategijos 3.1 ir 3.2 punktuose aprašytų veiklų tikslinėms grupėms. Kad tai pasiekti, verslumo skatinimo, verslų ir darbo vietų kūrimo projektų finansavimo sąlygose bus reikalavimai: 1) kad būtų kuriamas verslas vienoje iš nurodytų prioritetinių krypčių; 2) kad tokie verslai numatytų galimybes parūpinti darbo ir tiems asmenims, kurie geba atlikti tik žemesnio sudėtingumo darbus. Strategijoje bus numatytas veiklų kompleksiskumas, kai asmuo įtraukiamas pardedant jo fiziniu ir dvasiniu atstatymu (jeigu reikia), toliau jis mokomas profesinių įgūdžių ar išsilavinimo spragos užpildomos, kad dar kitame etape būtų įdarbintas ar susikurtų savo verslą. Visų išvardintų uždavinių sprendimui Vilniaus Šiaurinė VVG ypatinga prioritetą teiks socialinių inovacijų projektams socialinės ekonomikos ir socialinio verslo srityje. Tokiu būdu 3 tikslas prisidės prie 1 ir 2 tikslo įgyvendinimo.

4. Strategijos 2.3 skyriuje buvo įvertintos 2 alternatyvos: 1) Ugdyti aukštos kvalifikacijos

sandomus darbuotojus, reikalingus aukštos pridėtinės vertės darbo vietoms; 2) Stiprinti konkurencingumą Vilniaus Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje veikiančių įmonių. atsisakyti šio tikslo, jo uždavinių ir veiklų. Įvertinta, kad Strategijos 3 tikslas „Didinti gyventojų verslumą, siekiant pagerinti darbingų Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų padėtį darbo rinkoje“ tokiomis kryptimis, kurios yra numatytos Strategijoje yra optimalus.

5. Strategijos 3 tikslas prididės prie Vilniaus ITV programos 1 tikslo „Padidinti Vilniaus gyventojų užimtumą, kuriant inovatyvias paslaugas, skatinant aktyvų dalyvavimą, pertvarkant apleistas erdves“ **efekto rodiklis (1-E):** užimtųjų ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, procentais. Numatyta, kad užimtųjų ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Vilniaus mieste 2023 m. sieks 83 procentus. Detalesnė informacija kiek bus prisidėta prie Vilniaus ITV programos 1 tikslo efekto ir rezultatų rodiklių pateikiama tolesnėse lentelėse. Strategijos 3 tikslas prisidės prie Vilniaus ITV programos 2 tikslo „Padidinti gyventojų pasitenkinimą gyvenamąja aplinka, kompleksiškai tvarkant gerą urbanistinį potencialą turinčius miesto rajonus“ **efekto rodiklio** : gyventojų skaičius tikslinėse teritorijose. Numatoma, kad pasiekus tikslą šis skaičius 2023 m. padidės iki 94 tūkst. gyventojų (14,2 tūkst.). Kadangi 2 tikslo efekto ir rezultato rodikliai priklauso pagrindinai nuo Vilniaus ITV programoje numatytų priemonių įgyvendinimo, įsipareigoti, kiek konkrečiai Strategijos 3 tikslas prisidės prie šių rodiklių įgyvendinimo neįmanoma numatyti. Todėl nebus detalizuojama, kiek Strategijos 3 tikslas prisidės prie Vilniaus ITV programos 2 tikslo efekto ir rezultatų rodiklių.

Vilniaus ITV programos 1 tikslo „Padidinti Vilniaus gyventojų užimtumą, kuriant inovatyvias paslaugas, skatinant aktyvų dalyvavimą, pertvarkant apleistas erdves“ efektas :

<i>Kodas</i>	<i>Efekto rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė (2013 m.)</i>	<i>Siekiama reikšmė (2020 m.)</i>	<i>Siekiama reikšmė (2023 m.)</i>
1-E	Užimtųjų ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Vilniaus miesto savivaldybėje, procentais	79,8	82	83

Vilniaus ITV programos 1 tikslo „Padidinti Vilniaus gyventojų užimtumą, kuriant inovatyvias paslaugas, skatinant aktyvų dalyvavimą, pertvarkant apleistas erdves“ produktas ir Strategijos BIVP-T3 veiklų indėlis:

<i>Kodas</i>	<i>Rezultato rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai</i>	<i>Pradinė reikšmė (2013 m.)</i>	<i>Siekiama reikšmė (2020 m.)</i>	<i>Siekiama reik (2023 m.)</i>
1-R-1	Įmonių dirbančiųjų skaičius kūrybinėse, meninėse ir pramogų organizavimo veiklose (EVRK 2 red. R sektorius, išskyrus azartinių žaidimų ir lažybų organizavimo	24455	27500	29000

	veiklą) bei informacijos ir ryšių veiklose (EVRK 2 red. J sektorius) Vilniaus miesto savivaldybėje			
BIVP-T3-1	BIVP-T3 veiklų indėlis:	0	10	20
1-R-2	Lankytojų (aktyvių dalyvių ir stebėtojų) skaičius tikslinėse teritorijose sukurtose traukos zonose (sutvarkytose viešosiose erdvėse ir atnaujintuose pastatuose) vidutiniškai per metus (tūkst. asmenų/vidutiniškai per metus)	0	12000	16000
BIVP-T3-2	BIVP-T3 veiklų indėlis:	0	1000	2000

Programos efekto ir rezultatų pasiekimo grafikas:

Kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetai	Siekiamą reikšmę			
		2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.
1-E-1	Užimtųjų ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Vilniaus miesto savivaldybėje, procentais	80,2	80,6	81,2	81,7
1-R-1	Įmonių dirbančiųjų skaičius kūrybinėse, meninėse ir pramogų organizavimo veiklose (EVRK 2 red. R sektorius, išskyrus azartinių žaidimų ir lažybų organizavimo veiklą) bei informacijos ir ryšių veiklose (EVRK 2 red. J sektorius) Vilniaus miesto savivaldybėje	24900	25300	25700	26300
BIVP-T3-1	BIVP-T3 veiklų indėlis:	2	5	8	10
1-R-2	Lankytojų (aktyvių dalyvių ir stebėtojų) skaičius tikslinėse teritorijose sukurtose traukos zonose (sutvarkytose viešosiose erdvėse ir atnaujintuose pastatuose) vidutiniškai per metus (tūkst. asmenų/vidutiniškai per metus)	4000	6000	8000	10000
BIVP-T3-2	BIVP-T3 veiklų indėlis:	100	400	800	1000

8 lentelė. 3 tikslo „Didinti gyventojų verslumą, siekiant pagerinti darbingų Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų padėtį darbo rinkoje“ (kodas BIVP-T3) Strategijos specialūs stebėsenos rodikliai

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
Rezultato rodikliai:				
R.S.377	„BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ (R.S.377-2 / R.S.377-1 * 100)	Procentai	50	50
R.S.377-1	B – bazinis rodiklis (susietasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	270	740
R.S.377-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“	Skaičius	135	370
R.S.378	„Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“ (R.S.378-2 / R.S.378-1 * 100)	Procentai	10	10
R.S.378-1	B – bazinis rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykdę savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje organizacijoje“	Skaičius	30	60
R.S.378-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykdantys savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje organizacijoje praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose pabaigos“	Skaičius	3	6
Produkto rodikliai:				
P.S.376	„BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	300	800
P.B.020	„Projektų, kuriuos visiškai arba iš	Skaičius	8	21

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
	dalis įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“			

3.1. Uždavinys. Teikti pagalbą verslo kūrimui, įskaitant socialinį verslą ir verslo plėtojimo reikalingų gebėjimų stiprinimas (įskaitant savarankišką individualią veiklą pradedančius asmenis)

1. Uždaviniu siekiama išnaudoti Vilniaus ITV programos SSGG analizėje nustatytą Vilniaus miesto stiprybę – didelį investicinį patrauklumą. Tai, kad Vilnius yra didžiausias Lietuvoje investicijų traukos centras, yra esminis veiksnys siekiant pasinaudoti pasaulinėje rinkoje augančia kūrybinių industrijų pramonės ir paslaugų paklausa (galimybe). Kartu 3.1 uždavinių siekiama išnaudoti Strategijos 2.3 skyriuje pateiktoje SSGG analizėje pateiktas stiprybes ir galimybes, turi būti sustiprintos silpnybės ir šalinamos grėsmės. Atsižvelgiant į tai teikiant pagalbą verslo ir darbo vietų kūrimui Vilniaus Šiaurinė VVG orientuos naujai kuriamus ar transformuojant esamus verslus bei juose kuriamas darbo vietas į tokias verslo sritis, kuriose esamomis bei numatomomis Vilniaus ITV programoje Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos sąlygomis bus kuriama aukšta pridėtinė vertė, kuriose bus galima panaudoti sukauptą Tikslinėje ir susietose teritorijose gyventojų ir organizacijų intelektualinį ir socialinį kapitalą. Prioritetas bus teikiamas 3 tikslo aprašyme pateiktoms 8 prioritetinėms verslo sritims: 1) kūrybinės industrijos, ypač susijusios su socialinės atskirties uždavinių ir kitų socialinių problemų sprendimu; 2) išmaniojo miesto priemonės diegiantys ir palaikantis verslai, įskaitant išmaniųjų privataus ir visuomeninio transporto sistemas; 3) žaliosios ekonomikos darbo vietas, ypač vietinės energetikos iš atsinaujinančių gamtinių išteklių plėtra; 4) atliekų ir daiktų antrinio panaudojimo verslai; 5) klimatai tausojančių technologijų verslai; 6) socialinės ir kitos įmonės, kurios socialinių inovacijų organizacinėmis ir techninėmis priemonėmis mažintų socialinę atskirtį, teiktų didesnio prieinamumo ir kokybės paslaugas, įskaitant sveikatos apsaugos paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims; 7) moderniomis priemonėmis ir technologijomis grįstomis turizmo ir renginių organizavimo verslai; 8) bendradarbiavimo ir informavimo tinklai, informacinės technologijos, įskaitant panaudojimą e. sveikatos valstybės platformų, kiti verslai, kurie prisidės prie 1 - 7 punkte nurodytų verslų plėtros.

Veiklų kompleksas, kuriomis bus siekiama įgyvendinti šį 3.1 uždavinį pateikiamas Strategijos 5 skyriuje. Kompleksiškumas reiškia, kad visiems VVG finansuojamiems veiklų įgyvendinimo projektams bus keliamas reikalavimas, kad jos atskiro asmens atžvilgiu sudarytų sąlygas asmeniui šiam asmeniui atstatyti ar palaikyti fizinę ir psichinę būseną, gauti reikiamas žinias ir išsiugdyti reikiamus verslo bei darbo įgūdžius, būtų teikiama pagalba susikurti savo verslą, pagalba išsilaikyti sukurtam verslui rinkoje. Nesėmės atveju – pagalba asmeniui atsistatyti. Būtent personalinis darbas su konkrečiu asmeniu yra kertinis ne tik šio 3.1 uždavinio, bet ir kitų Strategijos uždavinių įgyvendinimo imperatyvas. Techniškai tai bus įgyvendinama per bendradarbiavimo ir informavimo veiklą Vilniaus Šiaurinei VVG įsidiegiant duomenų bazę, kuri koresponduos duomenų šaltais su Vilniaus teritorine darbo birža, Vilniaus Pietine VVG, Vilniaus miesto savivaldybės administracija, kitomis įstaigomis ir organizacijomis.

Strategija turi numatyti ilgajam laikotarpiui, mažiausiai 4-5 metų perspektyvai skirtą

mokymosi ir verslumo ugdymo sistemą, kuri paskatintų Tikslinės ir susietų teritorijų gyventojus patiems imtis iniciatyvos ir susikurti savo verslą šiuose teritorijose. Atsižvelgiant į visiems žinomą tiesą, kad iš naujai sukurtų verslų maždaug 70 proc. pasibaigia jau pirmais metais ir uždaro, Strategijoje reikia numatyti, kad Vilniaus Šiaurinė VVG įsipareigotų ir rastų tam išteklius ne tik pagelbėti su reikiamų kvalifikacijų įgijimu, ne tik teikti pagalbą įkuriant verslą, bet ir padėtų naujai pradėtam verslui išsilaikyti rinkoje. Viena iš priemonių tai pasiekti galėtų būti naujai sukuriamų verslų bendradarbiavimo bei informavimo tinklų, skirtų tiekėjų ir pirkėjų paieškai kūrimas ir palaikymas. Ypač daug paramos iš Vilniaus Šiaurinės VVG verslas galėtų sulaukti jam plėtojant produktus ir paslaugas vietinės bendruomenės poreikiams. Kita priemonė galėtų būti pagalba skolinantis iš finansinių institucijų finansinius išteklius, taip pat pagalba panaudojant finansinės inžinerijos priemones. T.y., teikti pagalbą dar neįgijusiam šiose srityse jaunam verslui pasinaudoti skolintais ištekliais, padėti šiam verslui pritraukti investuotojus, tame tarpe ir užsienio investuotojus.

2. Strategijos 2.3 skyriuje buvo atlikta analizė 2 alternatyvių uždavinių: 1) „Suteikti reikalingas priemones verslo sukūrimui“; 2) „Gyventojų skatinimas kurti verslą“. Analizės išvada, kad uždavinys „Teikti pagalbą verslo kūrimui ir verslo plėtojimo reikalingų gebėjimų stiprinimas (įskaitant savarankišką individualią veiklą pradedančius asmenis)“ yra optimalus ir geriausiai atspindi Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų poreikius, geriausiai prisidės prie Vilniaus ITV programos įgyvendinimo.

3. Strategijos 3.1 uždavinys prisidės prie Vilniaus ITV programos 1.1 uždavinio „Kurti aukštos pridėtinės vertės darbo vietas, plėtojant inovatyvias paslaugas“, 1.2 uždavinio „Sudaryti sąlygas darbo vietų kūrimui, užimtumo augimui, atnaujinant apleistas miesto teritorijas, gamtos ir kultūros paveldo erdves“, 2.1 uždavinio „Skatinti aukštos kokybės miesto rajonų kūrimą, konvertuojant apleistas ir buvusias pramonės teritorijas miesto centrinėje dalyje“, 2.2 uždavinio „Optimizuoti socialinę-demografinę senos statybos gyvenamųjų rajonų struktūrą, didinant jų patrauklumą“, 3.1 uždavinio „Skatinti darnų ir saugų judumą, plėtojant viešąjį ir netaršų transportą“, 3.2 uždavinio „Mažinti autotransporto taršą, neigiamas klimato kaitos pasekmes“. Prie kokių išvardintų Vilniaus IVP programos uždavinių rezultato ir produkto rodiklių prisidės ar papildys Strategijos specifiniais rodikliais Strategijos 3.1 uždavinio įgyvendinimas bus tikslinama Vilniaus ITV programos įgyvendinimo eigoje.

9 lentelė. 3.1 uždavinio „Teikti pagalbą verslo kūrimui ir verslo plėtojimo reikalingų gebėjimų stiprinimas (įskaitant savarankišką individualią veiklą pradedančius asmenis)“ (kodas BIVP-T3-U1) Strategijos specialūs stebėsenos rodikliai

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
Rezultato rodikliai:				
R.S.377	„BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ (R.S.377-2 / R.S.377-1 *	Procentai	50	50

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
	100)			
R.S.377-1	B – bazinis rodiklis (susietasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	270	740
R.S.377-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“	Skaičius	135	370
R.S.378	„Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“ (R.S.378-2 / R.S.378-1 * 100)	Procentai	10	10
R.S.378-1	B – bazinis rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykde savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje organizacijoje“	Skaičius	30	60
R.S.378-2	P – pokyčio rodiklis (kintamasis): „BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykdančys savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje organizacijoje praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose pabaigos“	Skaičius	3	6
Produkto rodikliai:				
P.S.376	„BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	300	800

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2022 m. gruodžio 31 d.
P.B.020	„Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“	Skaičius	8	21

4. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS GYVENTOJŲ, VIETOS BENDRUOMENIŲ IR KITŲ NVO, ĮMONIŲ IR ASOCIJUOTŲ VERSLO STRUKTŪRŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANIZACIJŲ DALYVAVIMAS RENGIANČIŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ

Strategijos tikslai ir uždaviniai buvo viešinami toliau pateiktomis viešinimo priemonėmis.

VVG organizuoti susirinkimai, kuriuose buvo pristatomi Strategijos tikslai, uždaviniai ir tiriamas gyventojų poreikis:

1. 2015-11-03 d. VVG ir Žirmūnų bendruomenės atstovų susitikimas su Žirmūnų ir Šnipiškių seniūnijų mokyklų (gimnazijų, progimnazijų ir pradinių mokyklų) vadovais.
2. 2015-11-04 d. Žirmūnų bendruomenės valdybos posėdis.
3. 2015-11-11 d. VVG pirmininko susitikimas su Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos „Viltis“ ir VŠĮ "Vilties akimirka" atstovais.
4. 2015-11-18 d. VVG ir Žirmūnų bendruomenės atstovų susitikimas su Žirmūnų senjorais.
5. 2015-11-24 d. VVG ir Žirmūnų bendruomenės atstovų susitikimas su Žirmūnų seniūnijos gyventojais.
6. 2016-01-22 d. VVG ir Šnipiškių bendruomenės atstovų susitikimas su Šnipiškių seniūnijos gyventojais.

Renginiai ir susitikimai, kurių metu buvo pristatoma VVG tikslai ir uždaviniai:

1. 2015-09-21 d. VVG valdybos narių susitikimas su Vilniaus miesto savivaldybės Socialinių reikalų ir sveikatos departamento vadovybe.
2. 2015-10-23 – 23 d. Tarptautiniame moksliniame simpoziume „Socialinio verslo ir komunikacinių industrijų modeliavimas socialinei įtraukčiai“ skaitytas VVG valdybos nario dr. Remigijaus Samuilevičiaus pranešimas ir vykus diskusija tema „Diskusija dėl galimybių taikyti socialines inovacijas Vilniaus Šiaurinės vietos veiklos grupės tikslams įgyvendinti“.
3. 2015-11-18 d. Vilniaus viešojoje bibliotekoje vykusiame renginyje „Suaugusiųjų švietimo projektai“;
4. 2015-11-24 d. VVG atstovų susitikimas su Lietuvos pagyvenusių žmonių asociacijos prezidente Grasilda Makarevičiene.
5. 2015-11-23 d. Asociacijai „Infobalt“ Žirmūnų gimnazijos renginyje.

6. 2015-11-01 d. Susitikime su vadovybės atstovais labdaros ir paramos, religinėmis organizacijomis „Samariečiai“, „Raudonas Kryžius“, „Caritas“, „Maltiečių ordinas“.
7. 2015-11-26 d. Aptarimas VVG tikslų ir uždavinių, Strategijos rengimo eigos VVG Pietinė Strategijos projekto pristatymo metu.
8. 2015-12-11 d. Vilniaus teritorinės darbo biržos vadovybei.
9. 2016-01-11 d. Vilniaus bendruomenių asociacijos susirinkime Vilniaus miesto savivaldybės Tarybos salėje.

Viešinimas masinėse informacinėse priemonėse:

1. Vilniaus miesto savivaldybė interneto svetainėje;
2. Laikraštyje „Žirmūnų balsas“;
3. Viešiniams Žirmūnų bendruomenės Facebook paskiroje;
4. Viešinimas VVG Facebook paskiroje;

Strategijos tikslų ir uždavinių identifikavimas apklausos būdu:

1. Apklausa „Bendruomenių, kitų NVO, verslo įmonių ir asocijuotų verslo struktūrų, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos klausimyno“ pagrindu. Šios apklausos interviu metodu pagrindu buvo įvertintas galimas Strategijos veiklų įgyvendinimo projektų skaičius, jų stebėsenos rodikliai ir lėšų poreikis šiems rodikliams pasiekti;
2. „Socialiai pažeidžiamų asmenų apklausos programos pagrindu (pateikiama Strategijos 1 priede).

Pasitelkimas partnerių Strategijos tikslams ir uždaviniams viešinti bei įgyvendinti:

1. Pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Žaliosios politikos institutu;
2. Parengta pasirašymui bendradarbiavimo sutartis su Vilniaus teritorinę darbo birža.
3. Parengta pasirašymui bendradarbiavimo sutartis su Vilniaus technologijų ir verslo profesinio mokymo centru.
4. Rengiama bendradarbiavimo sutartis su Vilniaus universitetinės ligoninės Santariškių klinikų Reabilitacijos, fizinės ir sporto medicinos centru.
5. Rengiama bendradarbiavimo sutartis su Vilniaus miesto Pietine vietos veiklos grupe.

Strategija buvo viešinama atliekant Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos gyventojų apklausą, kurios programa ir rezultatų analizė pateikiama 1 priede.

5. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VEIKSMŲ PLANAS

5.1. STRATEGIJOS VEIKLOS, GALIMI PAREIŠKĖJAI IR FINANSAVIMO SĄLYGOS

Strategijoje veiksmu yra laikoma veikla, kurią įgyvendinus per apibrėžtą terminą jos vykdytojo sukuriamas fizinis produktas ar paslauga, reikalingi Strategijos tikslams ir uždaviniams

įgyvendinti. Strategijoje laikoma, kad „veiksmas“ ir „veikla“ yra tapačios sąvokos. Kiekvienai veiklai ar veiklų grupei finansuoti Vilniaus Šiaurinė VVG, vadovaudamasi VRM, Finansų ministerijoje ir ESFA veiklos finansavimo reikalavimais, parengs finansavimo sąlygas ir kvies viešus ir privačius asmenis teikti projektus veiklai ar veiklų grupei įgyvendinti. Formuojant veiklų grupes bus laikomasi veiklų kompleksiško principo, kai veikloms papildant vieną kitą socialinę atskirtį patiriantis asmuo yra atstatomas fiziškai ir psichiškai, per neformaliųjų ir formalųjų švietimą yra suformuojami ar pagilinami jo gebėjimai, darbo įgūdžiai, toliau šis asmuo yra įdarbinamas ar susikuria savo verslą. Nesėkmės atveju su šiuo asmeniu vėl pradama dirbti aprašytu eiliškumu. Pagal VRM 2015-01-22 įsakyme Nr. 1V-36 „Dėl vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių patvirtinimo“ veiklos turi būti išdėstyti pagal uždavinius ir atitikti šiuos reikalavimus: 1) uždaviniui priskirtos veiklos turi tiesiogiai prisidėti prie uždavinio įgyvendinimo. Kiekviena veikla turi prisidėti prie atitinkamo uždavinio pateiktų Strategijos 3 skyriuje ir 3 priede rezultato ir produkto stebėsenos rodiklių; 2) uždaviniui įgyvendinti turi būti parinktos efektyviausios ir racionaliausios veiklos; 3) veiklos turi būti baigtos įgyvendinti ne vėliau 2022 gruodžio 31 dienos; 4) turi būti nurodyta veiklos įgyvendinimo pradžios ir pabaigos metai ir mėnuo. Veiklos įgyvendinimo pradžia laikoma veiksmą įgyvendinančio projekto (arba pirmojo projekto iš projektų grupės) finansavimo sutarties pasirašymo data, veiksmo įgyvendinimo pabaiga laikomas projekto (arba paskutiniojo projekto iš projektų grupės) galutinės ataskaitos patvirtinimas; nurodomas veiklos vykdytojas arba vykdytojo atrankos principai, jeigu tą patį veiksmą gali atlikti keli subjektai; lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai. Lėšų poreikis veiksmui įgyvendinti turi būti nustatytas pagrįstai, įvertinus rinkoje esančias panašių paslaugų, prekių kainas, darbo užmokesčio įkainius.

Pagal VRM patvirtintas „Projektų finansavimo pagal 2014-2020 Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ sąlygas yra išskiriamos tokios veiklų grupės:

1. Bendruomenės inicijuojamos veiklos, skirtos mažinti socialinę atskirtį:
 - 1.1. bendrųjų socialinių paslaugų ir kitų reikalingų paslaugų socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams teikimas;
 - 1.2. informacijos apie įvairiose organizacijose prieinamas socialines ir kitas reikalingas paslaugas sklaida socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant;
2. Bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumui didinti skirtų neformaliųjų iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti šių asmenų padėtį darbo rinkoje:
 - 2.1. naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas (neformalus švietimas (įskaitant neformalųjį profesinį mokymą); savanoriška veikla (savanorystė); praktinių darbo įgūdžių įgijimas, ugdymas darbo vietoje);
 - 2.2. informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ar kita pagalba įdarbinant, įtraukiant į neformalųjį švietimą (įskaitant neformalųjį profesinį mokymą), praktikos atlikimą, visuomeninę ir (ar) kultūrinę veiklą.
3. Gyventojų verslumui didinti skirtų neformaliųjų iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti darbingų vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų padėtį darbo rinkoje.
4. Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų 1–3 punktuose nurodytų veiklų vykdymui, vietos plėtros strategijos ir (ar) jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui

užtikrinti, kūrimas ir palaikymas (įskaitant bendradarbiavimą su kitų miestų, kaimo vietovių, žuvininkystės regionų vietos veiklos grupėmis).

5. Gyventojų savanoriškos veiklos skatinimas, atlikimo organizavimas ir savanorių mokymas, remiama tiek, kiek reikalinga 1 - 3 punktuose nurodytoms veikloms vykdyti.

Kiekviena iš nurodytų veiklų grupių bus toliau aprašyta. Patogumo dėlei toliau aprašytų veiklų suvestinė yra ne pabaigoje, o perkelta į pradžią ir pateikiama 3 lentelėje.

Pagal VRM reikalavimus bet kuriai iš 10 lentelėje nurodytai veiklai įgyvendinti projektus gali teikti šie pareiškėjai:

1. Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje;
2. Savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.

Galimi projektų partneriai:

1. Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ar besiribojančiose teritorijose;
2. Savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija;
3. Savivaldybės, kurios teritorija ribojasi su teritorija tos savivaldybės, kurioje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.

Pagal VRM reikalavimus nebus finansuojamos tokios veiklos:

1. Teritorinėse darbo biržose bedarbiais registruotų asmenų profesinis mokymas ir darbo įgūdžių įgijimas, ugdymas darbo vietoje;
2. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento, VŠĮ Romų visuomenės centro, Lietuvos čigonų bendrijos „Čigonų laužas“, Lietuvos romų bendruomenės, Romų integracijos namų, Romų integracijos centro ir (ar) Lietuvos čigonų bendrijos „Čigonų laužas“ Šalčininkų skyriaus vykdomų veiklų, kurios finansuojamos pagal SADM administruojamas veiksmų programos įgyvendinimo priemonės Nr. 08.3.1-ESFA-V-411 „Asmenų, priklausomų nuo psichoaktyviųjų medžiagų, socialinė integracija“ ir Nr. 08.3.1-ESFA-V-412 „Romų socialinė integracija“;
3. Švietimo mainų paramos fondo, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro, Švietimo aprūpinimo centro ir Ugdymo plėtotės centro vykdomos neformalaus švietimo veiklos;
4. Savivaldybių administracijų, savivaldybių visuomenės sveikatos biurų, psichikos sveikatos centrų ir asmens sveikatos priežiūros įstaigų, teikiančių pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir turinčių sutartis su teritorinėmis ligonių kasomis dėl šių paslaugų apmokėjimo, veiksmai, kurie yra skirti informuoti, šviesti gyventojus sveikatos stiprinimo klausimais ir (ar) ugdyti jų sveiką gyvenseną (mokymai, renginiai, praktiniai užsiėmimai) neįgaliųjų sveikatos, sveiko senėjimo ir (arba) tuberkuliozės, kraujotakos sistemos, galvos smegenų kraujotakos, onkologijos, vaikų ligų ir (ar) traumų ir išorinių mirties priežasčių prevencijos srityse;
5. VŠĮ „Versli Lietuva“ vykdomos verslo subjektų konsultavimo veiklos ir įmonių, kurios yra gavusios finansavimą pagal Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamą priemonę Nr. 03.1.1-IVG-T-819 „Verslo konsultantas LT“, konsultavimas;
6. Įmonių ir jų produkcijos pristatymas užsienyje vykstančiose tarptautinėse parodose, mugėse ir verslo misijose;
7. Paskolų, garantijų, dotacijų fiziniams ir juridiniams asmenims teikimas;
8. Nekilnojamojo turto ir transporto priemonių įsigijimo išlaidos.

10 lentelė. Vilniaus miesto Šiaurinės tikslinės teritorijos (toliau- Tikslinė teritorija) vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai

Strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai jiems įgyvendinti	Kodai
1. Tikslas. Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų (toliau - gyventojai) esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir (ar) pagerinant jų padėtį darbo rinkoje:	BIVP-T1
1.1. Uždavinys. Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų socialinę atskirtį:	BIVP-T1-U1
1.1.1. Veikla. Informacijos sklaida tikslinių grupių asmenims apie įvairiose organizacijose prieinamas socialines paslaugas ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant;	BIVP-T1-U1-V1
1.1.2. Veikla. Savanorių, bendruomenės narių, dirbančių su socialinės rizikos asmenimis mokymai;	BIVP-T1-U1-V2
1.1.3. Veikla. Kūryba paremtos partnerystės tarp bendruomenės narių, menininkų ir kultūros institucijų, kurių metu sprendžiamos iš anksto identifikuotos socialinės problemos;	BIVP-T1-U1-V3
1.1.4. Veikla. Bendruomenės narių integraciją užtikrinančių bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų 1.1.1 – 1.1.3 veikloms įgyvendinti kūrimas. Taip pat vietos plėtros strategijos ir (ar) jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui.	BIVP-T1-U1-V4
1.2. Uždavinys. Teikti specialiąsias socialinės priežiūros paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams:	BIVP-T1-U2
1.2.1. Veikla. Pagalba namuose tvarkant buitį, savi pagalbos grupių steigimas;	BIVP-T1-U2-V1
1.2.2. Veikla. Maitinimo, transporto, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas;	BIVP-T1-U2-V2
1.2.3. Veikla. Psichosocialinės ir intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugos;	BIVP-T1-U2-V3
1.2.4. Veikla. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo;	BIVP-T1-U2-V4
1.2.5. Veikla. Sociokultūrinės paslaugos socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams teikimas;	BIVP-T1-U2-V5
1.2.6. Veiksmas. Įtraukimas į savanorišką veiklą (savanorystę) tvarkant aplinką ir teikiant 1.2.1 ir 1.2.5 punktuose išvardintas paslaugas;	BIVP-T1-U2-V6
1.2.7. Veikla. Bendruomenės narių integraciją užtikrinančių bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų 1.2.1 – 1.2.6 veikloms įgyvendinti kūrimas (įskaitant bendradarbiavimą su kitų miestų, kaimo vietovių, žuvininkystės regionų vietos veiklos grupėmis). Taip pat skirtų vietos plėtros strategijos ir jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui.	BIVP-T1-U2-V7
2. Tikslas. Pagerinti neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų veiklą asmenims padėti darbo rinkoje:	BIVP-T2
2.1. Uždavinys. Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas:	BIVP-T2-U1

Strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai jiems įgyvendinti	Kodai
2.1.1. Veikla. Neformalus švietimas (įskaitant neformalųjį profesinį mokymą);	BIVP-T2-U1-V1
2.1.2. Veikla. Praktinių darbo įgūdžių įgijimas, jų ugdymas darbo vietoje;	BIVP-T2-U1-V2
2.1.3. Veikla. Sukurti vietines informavimo sistemas, skirtas didinti asmenų, įgijusių neformalaus ugdymo metu kompetencijas, užimtumą, įdarbinimo galimybes ir verslumą;	BIVP-T2-U1-V3
2.2. Uždavinys. Teikti pagalbą įdarbinant ir vykdyti profesinį orientavimą, bendradarbiaujant su Tikslinėje teritorijoje veikiančiu verslu ir vietos valdžia, kitomis valstybinėmis ar privačiomis institucijomis bei organizacijomis:	BIVP-T2-U2
2.2.1. Veikla. Profesinis orientavimas bendrojo lavinimo mokyklose;	BIVP-T2-U2-V1
2.2.2. Veikla. Profesinis orientavimas asmenims, kuriems gresia iškritimas iš darbo rinkos. Tokių žmonių identifikavimas;	BIVP-T2-U2-V2
2.2.3. Veikla. Įtraukimas į neformalaus švietimo programas, įskaitant darbinių įgūdžių įgijimą neformalios pameistrystės būdu, siekiant suteikti pagalbą įsidarbinant;	BIVP-T2-U2-V3
2.2.4. Veikla. Motyvavimas imtis aktyvios veiklos gyventojų grupių, kurios izoliuojasi nuo tokios veiklos;	BIVP-T2-U2-V4
2.2.5. Veikla. Suteikimas galimybių profesinių ir aukštųjų mokyklų studentams atlikti gamybinę praktiką savanorystės ir/ar apmokomais pagrindais;	BIVP-T2-U2-V5
2.2.6. Veikla. Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų 2.2.1 – 2.2.5 veiklų vykdymui ir rezultatų pasiekimui užtikrinti, kūrimas ir palaikymas (įskaitant bendradarbiavimą su kitų miestų, kaimo vietovių, žuvininkystės regionų vietos veiklos grupėmis). Taip pat skirtų vietos plėtros strategijos ir jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui.	BIVP-T2-U2-V6
3. Tikslas. Didinti gyventojų verslumą, siekiant pagerinti darbingų Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų padėtį darbo rinkoje:	BIVP-T3
3.1. Uždavinys. Teikti pagalbą verslo kūrimui, įskaitant socialinį verslą ir verslo plėtojimo reikalingų gebėjimų stiprinimas (įskaitant savarankišką individualią veiklą pradedančius asmenis):	BIVP-T3-U1
3.1.1. Veikla. Besikuriančio verslo (įskaitant savarankišką veiklą pradedantiems asmenims) konsultavimas, pagalba randant tiekėjus, klientus;	BIVP-T3-U1-V1
3.1.2. Veikla. Mentorystė „verslas verslui“, teikiant konsultacijas verslo kūrimo ir plėtros klausimais;	BIVP-T3-U1-V2
3.1.3. Veikla. Verslui (įskaitant savarankišką veiklą pradedantiems asmenims) reikalingų priemonių suteikimas;	BIVP-T3-U1-V3
3.1.4. Veikla. Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų 3.1.1 - 3.1.2 veiklų vykdymui ir rezultatų pasiekimui užtikrinti, kūrimas ir palaikymas (įskaitant bendradarbiavimą su kitų miestų, kaimo vietovių, žuvininkystės regionų vietos veiklos grupėmis). Taip pat skirtų vietos plėtros strategijos ir jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui;	BIVP-T3-U1-V4

5.2. STRATEGIJOS VEIKLŲ TIKSLINĖS GRUPĖS IR ĮGYVENDINIMO RODIKLIAI

10 lentelėje išvardintas veiklas pagal jų turinį, numatomų tikslinių grupių vienodumą ir VVG finansuojamų išlaidų sudėties tapatumą galima apjungti į tokias grupes (toliau – Veiklų grupės):

- I. Informacijos apie įvairiose organizacijose prieinamas socialines ir kitas reikalingas paslaugas sklaida socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant (apima 1.1.1, 1.1.3 veiklas);
- II. Bendrųjų socialinių paslaugų ir kitų reikalingų paslaugų socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams teikimas (apima 1.2.1 – 1.2.5 veiklas);
- III. Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimo veiklos (apima 2.1.1, 2.1.2 veiklas);
- IV. Informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ar kita pagalba įdarbinant, įtraukiant į neformalųjį švietimą (įskaitant neformalųjį profesinį mokymą), praktikos atlikimą, visuomeninę ir kultūrinę veiklą (apima 2.1.3, 2.2.1 - 2.2.5 veiklas);
- V. Gyventojų verslumui didinti skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimo, siekiant pagerinti darbingų vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų padėtį darbo rinkoje veiklos (apima 3.1.1 – 3.1.3 veiklas);
- VI. Kūrimas bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų I - V Veiklų grupių vykdymui, taip pat skirtų Strategijos ir jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui užtikrinti, kūrimo ir palaikymo (įskaitant bendradarbiavimą su kitų miestų, kaimo vietovių, žuvininkystės regionų vietos veiklos grupėmis; apima 1.1.4, 1.2.7, 2.2.6, 3.1.4 veiklas);
- VII. Gyventojų savanoriškos veiklos skatinimas, atlikimo organizavimas ir savanorių mokymas, skirtas I – V Veiklų grupių vykdymui (apima 1.1.2, 1.2.6 veiklas).

11 lentelėje pateikiami išvardintų Veiklų grupių veiklų stebėsenos rezultato ir produkto rodikliai, lėšų poreikis šiems rodikliams pasiekti, kuriuos Strategijos rengimo ekspertai nustatė remiantis bendruomenių, kitų NVO, verslo įmonių ir verslo asociacijų apklausa. Apklausa buvo vykdoma interviu būdu. Iš viso buvo apklaustos virš 30 NVO, 20 verslo įmonių. Naujų įmonių įsteigimas buvo nustatomas pagal tai, kad iš viso 2015 metais Vilniuje įsisteigė virš 5000 įmonių. Proporcingai gyventojų skaičiui (maždaug 15 proc.) Vilniaus Šiaurinė tikslinėje ir tiesiogiai susietose teritorijose naujai įsteigtų įmonių skaičius gali siekti virš 700 įmonių. Maždaug tokį skaičių įmonių galima pasiekti, nes VVG finansavimo intensyvumas pradinėms gamybos priemonėms įsigyti siekia 92,5 proc. Ir dar kaip paskata kurtis verslams VVG kurs bendradarbiavimo ir informavimo tinklus, kurie padės naujai susikūrusiam verslui rasti pirkėjus ir žaliavų, medžiagų ar komplektuojamų gaminių tiekėjus. Duomenys buvo tikslinami remiantis ekspertiniais vertinimais, kuriais buvo nustatytos minimalios ir maksimalios išlaidų ribos, reikalingos išleisti vienam Strategijos veiklų dalyviui, kad būtų pasiekti jo padėties darbo rinkoje ar socialinės atskirties sumažinimo stebėsenos rodikliai.

Strategijos įgyvendinimo rodikliai pagal veiklų grupes

I. Informacijos apie įvairiose organizacijose prieinamas socialines ir kitas reikalingas paslaugas sklaida socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant (apima 1.1.1, 1.1.3 veiklas)

Šiai veiklų grupei priskiriamos veiklos, jų stebėsenos rezultato ir produkto rodikliai pateikiami 11 lentelėje. Visos išvardintos veiklos skirtos tokioms Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos ir susietų teritorijų gyventojų **tikslinėms grupėms**:

1. socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai;
2. darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime.

II. Bendrųjų socialinių paslaugų ir kitų reikalingų paslaugų socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams teikimas (apima 1.2.1 – 1.2.5 veiklas)

Šiai veiklų grupei priskiriamos veiklos, jų stebėsenos rezultato ir produkto rodikliai pateikiami 11 lentelėje. Visos išvardintos veiklos skirtos tokioms Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos ir susietų teritorijų gyventojų **tikslinėms grupėms**:

1. socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai;
2. darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime.

III. Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimo veiklos (apima 2.1.1, 2.1.2 veiklas)

Šiai veiklų grupei priskiriamos veiklos, jų stebėsenos rezultato ir produkto rodikliai pateikiami 11 lentelėje. Visos išvardintos veiklos skirtos tokioms Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos ir susietų teritorijų gyventojų **tikslinėms grupėms**:

1. Darbingi bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai. Vykdam užimtumui didinti skirtas veiklas, atitinkančias Užimtumo rėmimo įstatyme numatytas aktyvias darbo rinkos politikos priemones (profesinį mokymą, darbo įgūdžių įgijimą, ugdymą darbo vietoje ir kt.), **tiksline grupe negali būti** teritorinėse darbo biržose registruoti asmenys.

IV. Informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ar kita pagalba įdarbinant, įtraukiant į neformalųjį švietimą (įskaitant neformalųjį profesinį mokymą), praktikos atlikimą, visuomeninę ir kultūrinę veiklą (apima 2.1.3, 2.2.1 - 2.2.5 veiklas)

Šiai veiklų grupei priskiriamos veiklos, jų stebėsenos rezultato ir produkto rodikliai pateikiami 11 lentelėje. Visos išvardintos veiklos skirtos tokioms Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos ir susietų teritorijų gyventojų **tikslinėms grupėms**:

1. Darbingi bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai. Vykdam užimtumui didinti skirtas veiklas, atitinkančias Užimtumo rėmimo įstatyme numatytas aktyvias darbo rinkos politikos priemones (profesinį mokymą, darbo įgūdžių įgijimą, ugdymą darbo vietoje ir kt.), **tiksline grupe negali būti** teritorinėse darbo biržose registruoti asmenys.

V. Gyventojų verslumui didinti skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimo, siekiant pagerinti darbingų vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų padėtį darbo rinkoje veiklos (apima 3.1.1 – 3.1.3 veiklas)

Šiai veiklų grupei priskiriamos veiklos, jų stebėsenos rezultato ir produkto rodikliai pateikiami 11 lentelėje. Visos išvardintos veiklos skirtos tokioms Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos ir susietų teritorijų gyventojų **tikslinėms grupėms**:

1. darbingi bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai. Vykdam gyventojų verslumui didinti skirtas veiklas, atitinkančias Užimtumo rėmimo įstatyme numatytas aktyvias darbo rinkos politikos priemones (informacijos apie verslo pradžios sąlygas, plėtrą, darbuotojų priėmimą į darbą, veiklos pagal verslo liudijimo galimybes teikimo, verslo pradmenų mokymo veiklas), tiksline grupe negali būti

teritorinėse darbo biržose registruoti asmenys;

2. kiti, nei 1 punkte nurodyti, darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos;

3. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojai - verslininkai, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose;

4. ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki paraiškos dėl projekto finansavimo pateikimo įgyvendinančiajai institucijai dienos (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė yra pareiškėju ar partneriu) arba iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė nėra pareiškėju ar partneriu) Juridinių asmenų registre įregistruotų ir ūkinę komercinę veiklą vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdančių įmonių darbuotojai ir valdymo organų atstovai.

VI. Kūrimas bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų I - V Veiklų grupių vykdymui, taip pat skirtų Strategijos ir jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui užtikrinti, kūrimo ir palaikymo (įskaitant bendradarbiavimą su kitų miestų, kaimo vietovių, žuvininkystės regionų vietos veiklos grupėmis; apima 1.1.4, 1.2.7, 2.2.6, 3.1.4 veiklas)

Šiai veiklų grupei priskiriamos veiklos, jų stebėsenos rezultato ir produkto rodikliai pateikiami 11 lentelėje. Visos išvardintos veiklos skirtos tokioms Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos ir susietų teritorijų gyventojų **tikslinėms grupėms**:

1. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojai;
2. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ir besiribojančiose teritorijose ūkinę komercinę veiklą vykdančios verslininkai ir savarankišką veiklą vykdančios asmenys;
3. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ir besiribojančiose teritorijose veiklą vykdančių juridinių asmenų darbuotojai ir valdymo organų atstovai.

VII. Gyventojų savanoriškos veiklos skatinimas, atlikimo organizavimas ir savanorių mokymas, skirtas I – V Veiklų grupėms vykdyti (apima 1.1.2, 1.2.6 veiklas)

Šiai veiklų grupei priskiriamos veiklos, jų stebėsenos rezultato ir produkto rodikliai pateikiami 11 lentelėje. Visos išvardintos veiklos skirtos tokioms Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos ir susietų teritorijų gyventojų **tikslinėms grupėms**:

1. Vilniaus miesto Šiaurinės tikslinės teritorijos gyventojai.

11 lentelė. Vilniaus miesto Šiaurinės tikslinės teritorijos vietos plėtros strategijos veiksmų produkto rodikliai ir lėšų poreikis jiems įgyvendinti 2017 - 2022 metais

Strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai jiems įgyvendinti	Kodai	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Galimas teikiamų projektų skaičius	Vieno projekto vidutinė vertė, EUR	Lėšų poreikis, tūkst. EUR

Strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai jiems įgyvendinti	Kodai	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Galimas teikiamų projektų skaičius	Vieno projekto vidutinė vertė, EUR	Lėšų poreikis, tūkst. EUR
1. Tikslas. Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų (toliau - gyventojai) esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir (ar) pagerinant jų padėtį darbo rinkoje:	BIVP-T1	79	3500	94	266.000	2.140.000
1.1. Uždavinys. Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų socialinę atskirtį:	BIVP-T1-U1	37	1100	37	86.000	610.000
1.1.1. Veikla. Informacijos sklaida tikslinių grupių asmenims apie įvairiose organizacijose prieinamas socialines paslaugas ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant;	BIVP-T1-U1-V1	2	70	2	20.000	40.000
1.1.2. Veikla. Savanorių, bendruomenės narių, dirbančių su socialinės rizikos asmenimis mokymai;	BIVP-T1-U1-V2	25	300	25	12.000	300.000
1.1.3. Veikla. Kūryba paremtos partnerystės tarp bendruomenės narių, menininkų ir kultūros institucijų, kurių metu sprendžiamos iš anksto identifikuotos socialinės problemos;	BIVP-T1-U1-V3	5	80	5	30.000	150.000
1.1.4. Veikla. Bendruomenės narių integraciją užtikrinančių bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų 1.1.1 – 1.1.3 veikloms įgyvendinti kūrimas. Taip pat vietos plėtros strategijos ir jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui.	BIVP-T1-U1-V4	5	650	5	24.000	120.000

Strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai jiems įgyvendinti	Kodai	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Galimas teikiamų projektų skaičius	Vieno projekto vidutinė vertė, EUR	Lėšų poreikis, tūkst. EUR
1.2. Uždavinys. Teikti specialiąsias socialinės priežiūros paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams;	BIVP-T1-U2	42	2400	57	180.000	1.530.000
1.2.1. Veikla. Pagalba namuose tvarkant buitį, savi pagalbos grupių steigimas;	BIVP-T1-U2-V1	10	200	10	30.000	300.000
1.2.2. Veikla. Maitinimo, transporto, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas;	BIVP-T1-U2-V2	6	300	6	40.000	240.000
1.2.3. Veikla. Psichosocialinės ir intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugos;	BIVP-T1-U2-V3	10	100	10	50.000	500.000
1.2.4. Veikla. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo;	BIVP-T1-U2-V4	10	250	15	30.000	450.000
1.2.5. Veikla. Sociokultūrinės paslaugos socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams teikimas;	BIVP-T1-U2-V5	10	200	15	20.000	300.000
1.2.6. Veiksmas. Įtraukimas į savanorišką veiklą (savanorystę) tvarkant aplinką ir teikiant 1.2.1 ir 1.2.5 punktuose išvardintas paslaugas;	BIVP-T1-U2-V6	5	200	10	20.000	200.000
1.2.7. Veikla. Bendruomenės narių integraciją užtikrinančių bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų 1.2.1 – 1.2.6 veikloms įgyvendinti kūrimas (įskaitant bendradarbiavimą su kitų miestų, kaimo vietovių, žuvininkystės regionų vietos veiklos grupėmis).	BIVP-T1-U2-V7	1	1250	1	40.000	40.000

Strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai jiems įgyvendinti	Kodai	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Galimas teikiamų projektų skaičius	Vieno projekto vidutinė vertė, EUR	Lėšų poreikis, tūkst. EUR
Taip pat skirtų vietos plėtros strategijos ir jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui.						
2. Tikslas. Pagerinti neaktyvių darbingų gyventojų ir pradedančių darbo veiklą asmenų veiklą asmenims padėti darbo rinkoje:	BIVP-T2	45	6480	115	250.000	2.720.000
2.1. Uždavinys. Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas:	BIVP-T2-U1	14	1280	42	100.000	1.000.000
2.1.1. Veikla. Neformalus švietimas (įskaitant neformalųjį profesinį mokymą);	BIVP-T2-U1-V1	10	600	10	30.000	300.000
2.1.2. Veikla. Praktinių darbo įgūdžių įgijimas, jų ugdymas darbo vietoje;	BIVP-T2-U1-V2	2	180	30	20.000	600.000
2.1.3. Veikla. Sukurti vietines informavimo sistemas, skirtas didinti asmenų, įgijusių neformalaus ugdymo metu kompetencijas, užimtumą, įdarbinimo galimybes ir verslumą;	BIVP-T2-U1-V3	2	500	2	50.000	100.000

Strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai jiems įgyvendinti	Kodai	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Galimas teikiamų projektų skaičius	Vieno projekto vidutinė vertė, EUR	Lėšų poreikis, tūkst. EUR
2.2. Uždavinys. Teikti pagalbą įdarbinant ir vykdyti profesinį orientavimą, bendradarbiaujant su Tikslinėje teritorijoje veikiančiu verslu ir vietos valdžia, kitomis valstybinėmis ar privačiomis institucijomis bei organizacijomis:	BIVP-T2-U2	31	5200	73	150.000	1.720.000
2.2.1. Veikla. Profesinis orientavimas bendrojo lavinimo mokyklose;	BIVP-T2-U2-V1	5	1000	15	30.000	450.000
2.2.2. Veikla. Profesinis orientavimas asmenims, kuriems gresia iškritimas iš darbo rinkos. Tokių žmonių identifikavimas;	BIVP-T2-U2-V2	5	500	10	40.000	400.000
2.2.3. Veikla. Įtraukimas į neformalaus švietimo programas, įskaitant darbinių įgūdžių įgijimą neformalios pameistrystės būdu, siekiant suteikti pagalbą įsidarbinant;	BIVP-T2-U2-V3	10	600	15	30.000	450.000
2.2.4. Veikla. Motyvavimas imtis aktyvios veiklos gyventojų grupių, kurios izoliuojasi nuo tokios veiklos;	BIVP-T2-U2-V4	10	600	15	30.000	450.000
2.2.5. Veikla. Suteikimas galimybių profesinių ir aukštųjų mokyklų studentams atlikti gamybinę praktiką savanorystės ir/ar apmokomais pagrindais;	BIVP-T2-U2-V5	10	200	30	10.000	300.000

Strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai jiems įgyvendinti	Kodai	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Galimas teikiamų projektų skaičius	Vieno projekto vidutinė vertė, EUR	Lėšų poreikis, tūkst. EUR
2.2.6. Veikla. Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų 2.2.1 – 2.2.5 veiklų vykdymui ir rezultatų pasiekimui užtikrinti, kūrimas ir palaikymas (įskaitant bendradarbiavimą su kitų miestų, kaimo vietovių, žuvininkystės regionų vietos veiklos grupėmis). Taip pat skirtų vietos plėtros strategijos ir jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui.	BIVP-T2-U2-V6	1	2900	3	40.000	120.000
3. Tikslas. Didinti gyventojų verslumą, siekiant pagerinti darbingų Vilniaus Šiaurinės tikslinės ir susietų teritorijų gyventojų padėtį darbo rinkoje:	BIVP-T3	21	800	212	154.000	1.720.000
3.1. Uždavinys. Teikti pagalbą verslo kūrimui, įskaitant socialinį verslą ir verslo plėtojimo reikalingų gebėjimų stiprinimas (įskaitant savarankišką individualią veiklą pradedančius asmenis):	BIVP-T3-U1	21	800	212	154.000	1.720.000
3.1.1. Veikla. Besikuriančio verslo (įskaitant savarankišką veiklą pradedantiems asmenims) konsultavimas, pagalba randant tiekėjus, klientus;	BIVP-T3-U1-V1	10	200	10	80.000	800.000
3.1.2. Veikla. Mentorystė „verslas verslui“, teikiant konsultacijas verslo kūrimo ir plėtros klausimais;	BIVP-T3-U1-V2		100	100	4.000	400.000

Strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai jiems įgyvendinti	Kodai	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Galimas teikiamų projektų skaičius	Vieno projekto vidutinė vertė, EUR	Lėšų poreikis, tūkst. EUR
3.1.3. Veikla. Verslui (įskaitant savarankišką veiklą pradadantiems asmenims) reikalingų priemonių suteikimas;	BIVP-T3-U1-V3	10	100	100	10.000	400.000
3.1.4. Veikla. Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų 3.1.1 - 3.1.2 veiklų vykdymui ir rezultatų pasiekimui užtikrinti, kūrimas ir palaikymas (įskaitant bendradarbiavimą su kitų miestų, kaimo vietovių, žuvininkystės regionų vietos veiklos grupėmis). Taip pat skirtų vietos plėtros strategijos ir jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui;	BIVP-T3-U1-V4	1	400	2	60.000	120.000
Iš viso:		145	10780	421	670.000	6.580.000

6. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKA

Vietos plėtros strategijos valdymo ir stebėsenos tvarka turi apibrėžti : 1) už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti atsakingus asmenis, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingus Vilniaus Šiaurinės VVG valdymo organus; 2) įgyvendinimo procedūra, nustatanti, kaip bus pasirenkamos įgyvendinamos veiklos ir jas įgyvendinančių projektų vykdytojai; 3) vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarka, užtikrinanti, kad nuolat būtų renkama ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas efekto, rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, atrinktus finansuoti ir baigtus įgyvendinti projektus ir ši informacija būtų pateikiama Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai ir viešinama ne rečiau kaip kartą per metus; 4) vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra.

Strategijos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos apibūdinimas

Vilniaus Šiaurinės VVG įstatų (toliau – Įstatai) nustatytų kompetencijų ribose už Strategijos parengimą ir įgyvendinimą atsako Vilniaus Šiaurinės VVG visuotinis susirinkimas (toliau – Visuotinis susirinkimas), Visuotinio susirinkimo išrinktas Vilniaus Šiaurinės VVG pirmininkas (toliau – VVG pirmininkas), Vilniaus Šiaurinės VVG valdyba (toliau – VVG valdyba). Išvardintų Vilniaus Šiaurinės VVG valdymo organų atsakomybės ir atitinkamos funkcijos įgyvendinant Strategiją pateikiamos 12 lentelėje.

12 lentelė. Vilniaus Šiaurinės VVG valdymo organų atsakomybės ir funkcijos įgyvendinant Strategiją

Strategijos įgyvendinimo veiksmai	Atsakingas už įgyvendinimą Vilniaus Šiaurinės VVG valdymo organas
Strategijos parengimo organizavimas, įskaitant vadovavimą Strategijos parengimo finansavimo projektui pagal ES veiksmų programos priemonę 08.6.1-ESFA-T-909 „Vietos plėtros strategijų rengimas“	VVG pirmininkas (Įstatų 30.1 punktas)
Teikia pasiūlymus dėl Strategijos turinio ir įgyvendinimo	VVG valdyba (Įstatų 29.12 punktas)
Strategijos tvirtinimas	Visuotinis susirinkimas, (Įstatų 28.16 punktas) VRM/ESFA reikalavimus.
Strategijos koregavimas ir tvirtinimas	Siūlo pakeitimus VVG pirmininkas (Įstatų 30.1 p.), VVG valdyba (Įstatų 29.12 p.). Organizuoja Strategijos atnaujinimą pagal pateiktus pakeitimus VVG pirmininkas (Įstatų 30.1 p.). Tvirtina atnaujintą Strategiją

Strategijos įgyvendinimo veiksmai	Atsakingas už įgyvendinimą Vilniaus Šiaurinės VVG valdymo organas
	Visuotinis susirinkimas, (Įstatų 28.16 punktas)
Strategijos pateikimas svarstymui Vilniaus miesto savivaldybės tarybai, Lietuvos regionų tarybai ir VRM.	VVG pirmininkas (Įstatų 30.1 punktas)
Strategijos pateikimas ESFA ir atsiskaitymas už Strategijos parengimo finansavimo projektą pagal ES veikslių programos priemonę 08.6.1-ESFA-T-909 „Vietos plėtros strategijų rengimas“	VVG pirmininkas (Įstatų 30.1 punktas)
Parengti, pateikti paraišką ESFA ir įgyvendinti joje numatytas veiklas pagal ES veikslių programos priemonę 08.6.1-ESFA-T-910 „Vietos plėtros strategijų administravimas“	VVG pirmininkas (Įstatų 30.1 punktas)
Rengti, pateikti paraišką ESFA ir įgyvendinti joje numatytas veiklas pagal ES veikslių programos priemonę 08.6.1-ESFA-V-911 „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“	VVG pirmininkas (Įstatų 30.1 punktas)
Strategijos administravimo organizacinės struktūros, etatinių darbuotojų pareigybių ir atlyginimų dydžių tvirtinimas	Teikia VVG pirmininkas (Įstatų 30.2.3 p.). Tvirtina VVG valdyba (Įstatų 29.21 p.)
Strategijos įgyvendinimo veiklų ir projektinių pasiūlymų (toliau – Projektiniai pasiūlymai) atrankos kriterijai, vertinimo balai, projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašo parengimas	Teikia VVG pirmininkas (Įstatų 30.2.8 p.). Tvirtina VVG valdyba (Įstatų 29.26 p.)
Strategijos veikloms įgyvendinti kvietimų teikti Projektinius pasiūlymus (toliau – Kvietimas atrankai) ir teikiamų Projektų pasiūlymų atrankos sąlygos (toliau – Projektinių pasiūlymų atrankos sąlygos)	Teikia VVG pirmininkas (Įstatų 30.2.8 p.). Tvirtina VVG valdyba (Įstatų 29.26 p.)
Projektinių pasiūlymų vertinimo procedūrų atlikimas	Organizuoja VVG pirmininkas (Įstatų 30.1, 30.2.3 punktai)
Projektinių pasiūlymų vertinimo rezultatų bei vertintojų tvirtinimas	Tvirtina VVG valdyba (Įstatų 29.26 p.)
Teikiamų VRM dėl finansavimo Projektų sąrašų sudarymas, koregavimas ir tvirtinimas	Organizuoja VVG pirmininkas (Įstatų 30.1, 30.2.3 punktai). Tvirtina VVG valdyba (Įstatų 29.26 p.)
Projektinių pasiūlymų iš VRM patvirtinto sąrašo finansavimas ir vykdymo priežiūra bei kontrolė	Organizuoja VVG pirmininkas (Įstatų 30.1, 30.2.3 punktai)
Ataskaitų apie Strategijos įgyvendinimo vykdymą rengimas ir pateikimas VRM/ESFA, Visuotiniam susirinkimui	Organizuoja ir teikia VVG pirmininkas (Įstatų 30.1, 30.2.3 punktai). Teikia siūlymus VVG valdyba (Įstatų 29.18 p.)
Strategijos įgyvendinimo viešinimas	Organizuoja VVG pirmininkas (Įstatų 30.1, 30.2.3 punktai)

Strategijos veiklų ir jas įgyvendinančių projektų vykdytojų atrankos procedūra

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015-12-11 įsakymu Nr. 1V-992 „Dėl vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), bus parengtos ir patvirtintos VVG valdyboje Strategijos veiklų ir jas įgyvendinančių projektų (toliau – Projektiniai pasiūlymai) atrankos procedūros (toliau – Projektų atrankos procedūros). Rengiant Strategijos veiklų ir jų įgyvendinimo projektų vykdytojų atrankos procedūras bus vadovaujama Lietuvos respublikos partnerystės sutarties, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. 2014LT16M8PA001 (toliau – Partnerystės sutartis) 1.5.1 skyriuje nustatytu horizontaliuoju partnerystės principu, 1.5.2 skyriuje nustatytu horizontaliuoju vyrų ir moterų lygiu galimybių skatinimo, nediskriminacijos principu ir Partnerystės sutarties 1.5.4 skyriuje nustatytu horizontaliuoju jaunimo principu. Tai yra, atrenkant Strategijos įgyvendinančius projektų vykdytojus, vertinant pateiktų Projektų veiklų naudingumą Strategijai įgyvendinti nebus daromas skirtumas tarp vyrų ar moterų, bus skatinamas dalyvauti projektų veiklose jaunimas iki 29 metų, bus užkirstas kelias bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ir pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos. Bus atsižvelgta į jaunimo grupių situaciją bei poreikius, bus suteiktos įvairioms socialinėms grupėms galimybės pateikti Projektus ir dalyvauti jų veiklose.

Projektų atrankos procedūrose visų pirma bus parengti:

- Projektinių pasiūlymų atrankos kriterijai (toliau – Atrankos kriterijai), jų vertinimo balai;
- Projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą (toliau – Vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas). Kriterijai bus rengiami vadovaujantis Taisyklių 5 priede pateiktomis rekomendacijomis. Ši procedūra bus susieta su Strategijos įgyvendinimo valdymą, stebėseną ir projektų vykdytojų atranką reglamentuojančiais Vilniaus Šiaurinės VVG vidaus tvarkos dokumentais. Bus siekiama, kad Projektų atrankos procedūrose Atrankos kriterijai bei vertinimo ir atrankos nuostatos būtų aiškios ir tinkamos vietos plėtros Projektiniams pasiūlymams skaidriai, nediskriminuojančiai, išvengiant interesų konfliktų atrinkti.

Atrankos kriterijus, jų vertinimo balus ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą tvirtina, kaip tai nurodyta ...lentelėje, VVG valdyba. Prieš atrankos kriterijų tvirtinimą VVG pirmininkas gali derinti juos su Ministerija. Pastabas ir pasiūlymus Ministerija teikia raštu arba elektroniniu paštu.

Prieš paskelbiant kvietimą atrankai atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas gali būti keičiami siekiant efektyvesnio vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ir (arba) atsižvelgiant į vietos plėtros strategijos pakeitimus. Paskelbus kvietimą atrankai ir vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo metu atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas nekeičiami. Vilniaus Šiaurinė VVG skelbs kvietimą teikti vietos plėtros projektinius pasiūlymus atrankai (toliau – Kvietimas atrankai), tik po to, kai bus parengti ir VVG valdybos patvirtinti atrankos kriterijai, jų vertinimo balai, Vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas. Kvietime atrankai turi būti nurodyti atrankos kriterijai, jų vertinimo balai ir projektinių pasiūlymų atrankos sąlygos (vietos plėtros projektinių pasiūlymų teikimo laikotarpis, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 1 mėnuo nuo Kvietimo atrankai paskelbimo, planuojama skirti lėšų vietos plėtros projektams įgyvendinti suma, tinkami vietos plėtros projektinių pasiūlymų teikėjai, reikalavimai projektams, tinkamoms finansuoti išlaidoms ir pan.). Atrankos sąlygas nustato miesto VVG,

atsižvelgdama į Aprašo nuostatas. Miesto VVG gali skelbs Kvietimus atrankai pagal Taisyklių 1 priede nustatytą formą. Kvietimai atrankai bus skelbiami lietuvių kalba Vilniaus Šiaurinės VVG interneto svetainėje, Vilniaus savivaldybės interneto svetainėje. Siekiant efektyviau informuoti galimus pareiškėjus, Kvietimas atrankai bus skelbiami papildomai ir kitose visuomenės informavimo priemonėse, Strategijos įgyvendinimo svarstymo renginiuose ir kitais būdais. Vilniaus Šiaurinė VVG užtikrins, kad informacija apie kvietimą atrankai būtų vieša ir prieinama visiems galimiems vietos plėtros projekto pareiškėjams ir visuomenei. Taip pat VVG įsipareigoja, kad pasibaigus nurodytam Kvietimo atrankai terminui, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų surengia mokymus Projektinių pasiūlymų rengėjams. Vilniaus Šiaurinė VVG gali skelbti ir papildomą kvietimą teikti rezervinius Projektinius pasiūlymus. Kvietime bus aiškiai nurodyta, kad priimami Projektiniai pasiūlymai, kuriems finansuoti Strategijoje lėšų nėra.

Projektinių pasiūlymų vertinimas

Pateiktus Projektinius pasiūlymus vertina miesto VVG valdybos paskirti vietos plėtros projektų vertintojai (toliau – Projektinių pasiūlymų vertintojai). VVG valdybos nariai negali būti skiriami vietos plėtros projektų vertintojais. Prieš atlikdamas vertinimą, vietos plėtros projekto vertintojas turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą, pasirašydamas konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją, kuria įsipareigoja būti nešališkas ir laikytis konfidencialumo. VVG pirmininkas užtikrina, kad paskirto asmens dalyvavimas vertinant vietos plėtros projektinį pasiūlymą nesukeltų interesų konflikto.

Vietos plėtros projektiniai pasiūlymai vertinami vadovaujantis Kvietime atrankai nurodytais Atrankos kriterijais, jų vertinimo balais ir Projektinių pasiūlymų atrankos sąlygomis, taip pat Taisyklių ir VVG valdybos patvirtintomis vertinimo bei ir atrankos vidaus tvarkos aprašo nuostatomis. Projektinių pasiūlymų vertintojai rengia ir VVG valdybai teikia Projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas. Už vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir vertinimo ataskaitų kokybę atsako VVG pirmininkas. Projektinių pasiūlymų vertinimo metu VVG valdybos paskirtas vertintojas gali Projektinio pasiūlymo patikrą vietoje.

Projektinių pasiūlymų paraiška vertinama tokiais etapais: 1) administracinės atitikties vertinimas; 2) naudos ir kokybės vertinimas. Administracinės atitikties vertinimo metu VVG valdybos paskirtas vertintojas patikrina, ar vietos plėtros projektinio pasiūlymo visi laukai užpildyti, ar pridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai. Atlikdamas naudos ir kokybės vertinimą VVG valdybos paskirtas vertintojas atlieka pagal Projektinių pasiūlymų vertinimo aprašą ir vadovaudamasis VVG valdybos patvirtintomis vidaus tvarkos nuostatais, procedūromis ir taisyklėmis.

Projektinių pasiūlymų projektų sąrašų sudarymas

VVG pirmininko vadovaujama administracija, atsižvelgdama į Projektinių pasiūlymų vertintojų vertinimo ataskaitoje pateiktą vertinimo išvadą, pagal Taisyklių 6 priedą sudaro: 1) siūlomų finansuoti Projektiniuose pasiūlymuose pateiktų projektų sąrašą (toliau – Projektų sąrašas arba Projektai); 2) rezervinį Projektų sąrašą. Jeigu VVG Kvietimo atrankai metu priėmė tinkamų finansuoti Projektinių pasiūlymų, kurių įgyvendinimui lėšų nepakanka, VVG gali sudaryti rezervinį Projektų sąrašą (toliau –

Rezervinis Projektų sąrašas). Rezervinis Projektų sąrašas sudaromas iš Projektų, kurie nebuvo įtraukti į Projektų sąrašą, surinktų balų mažėjimo tvarka. Projektų sąrašą ir Rezervinį Projektų sąrašą tvirtina VVG valdyba.

VVG pirmininko vadovaujama administracija per 10 darbo dienų raštu informuoja Projektinių pasiūlymų teikėjus apie visus priimtus sprendimus, susijusius su jų Projektiniais pasiūlymais, nurodydama sprendimų priėmimo motyvus.

Siūlomų finansuoti Projektų sąrašas kartu su Projektiniais pasiūlymais, užpildytais pagal Taisyklių 2 priede nustatytą Bendruomenių inicijuotos vietos plėtros projektinio pasiūlymo formą (toliau – Vietos plėtros projektinis pasiūlymas), turi būti pateiktas Lietuvos respublikos vidaus reikalų ministerijai per 12 mėnesių nuo Strategijos patvirtinimo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu dienos. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip 3 mėnesiams tuo atveju, jeigu atsiranda nuo miesto VVG nepriklausančios aplinkybės, kurių miesto VVG negalėjo numatyti iš anksto ir jų išvengti. Nepateikus siūlomų finansuoti Projektų sąrašo kartu su Projektiniais pasiūlymais iki nurodyto termino pabaigos, Strategija išbraukiama iš siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijų sąrašo.

VRM siūlomų finansuoti Projektų sąrašų sudarymas ir tvirtinimas

Siūlomų finansuoti Projektų sąrašą VRM sudaro atsižvelgdama į vietos plėtros strategijas, miestų VVG sudarytus ir VRM pateiktus siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijų įgyvendinimo Projektų sąrašus, ES veiksmų programos 8 prioriteto 8.6.1 konkretų uždavinį „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“, 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priedą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 1326 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priedo patvirtinimo“ (toliau – Veiksmų programos priedas), Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioritetu įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 1V-164 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioritetu įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir Nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – priemonių įgyvendinimo planas), Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro tvirtinamo 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ 08.6.1-ESFA-V-911 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo (toliau – priemonė 08.6.1-ESFA-V-911 PFSA) nuostatas. VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašas sudaromas pagal Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų siūlomų bendrai finansuoti valstybės ar regiono projektų sąrašo formą, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 1K-199 „Dėl 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių įgyvendinimo“. VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministras. Kai VVG negali pateikti Projektų sąrašo kartu su Projektiniais pasiūlymais per aukščiau nurodytą terminą, VVG likus ne mažiau kaip 14 dienų iki šio termino pabaigos raštu kreipiasi į VRM nurodydama priežastis, dėl

kurių negali laiku pateikti Projektų sąrašo kartu Projektiniais pasiūlymais, ir datą, kada šiuos dokumentus galėtų pateikti. VRM įvertina priežastis, dėl kurių miesto VVG per nustatytą terminą negali pateikti miesto VVG projektų sąrašo kartu su vietos plėtros projektiniais pasiūlymais, ir datą, kada miesto VVG galėtų pateikti šiuos dokumentus, ir ne vėliau kaip per 7 dienas nuo informacijos gavimo dienos: tuo atveju, kai pritaria Projektų sąrašo kartu su Projektiniais pasiūlymais pateikimo termino pratęsimui, priima sprendimą pratęsti dokumentų pateikimo terminą iki VVG nurodytos datos arba iki kitos, savo siūlomos datos ir raštu informuoja miesto VVG apie naują Projektų sąrašo kartu Projektiniais pasiūlymais pateikimo terminą, o jeigu siūlomas kitas terminas, paaiškina kito, nei miesto VVG buvo nurodžiusi, dokumentų pateikimo termino nustatymo priežastis; tuo atveju, kai nesutinka pratęsti miesto Projektų sąrašo kartu su Projektiniais pasiūlymais pateikimo termino, apie tai raštu informuoja VVG nurodydama nesutikimo priežastis.

Jeigu VVG nepateikia Projektų sąrašo kartu su Projektiniais pasiūlymais per aukščiau nurodytą terminą, VRM Regioninės politikos departamentas parengia siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijų sąrašo patvirtinimo įsakymo pakeitimo projektą išbraukiant VVG Strategiją, kuriai nebuvo pateiktas Projektų sąrašas kartu su Projektiniais pasiūlymais, ir teikia jį tvirtinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui patvirtinus siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijų sąrašo patvirtinimo įsakymo pakeitimo projektą, Ministerija per 5 darbo dienas apie tai informuoja VVG.

Ministerija, gavusi vadovaujantis Taisyklių 82 punktu pateiktą VVG Projektų sąrašą kartu su Projektiniais pasiūlymais, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo šių dokumentų gavimo VRM dienos turi įvertinti: 1) ar vietos plėtros projektas atitinka vietos plėtros strategijos nuostatas: a) ar vietos plėtros projektas atitinka vietos plėtros strategijos teritoriją, tikslą, uždavinį ir veiksmą (-us); b) ar projekto aprašyme ir VVG siūlomų finansuoti Projektų sąrašė nurodyto preliminaros vietos plėtros projekto paramos sumos neviršija Strategijos finansiniame plane veiklai numatytos paramos sumos ir Taisyklių 31.1 papunktyje (31. Komitetas (Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu sudarytas Jungtinis vietos plėtros strategijų atrankos komitetas), atsižvelgdamas į Ministerijos Regioninės politikos departamento pateiktą vertinimo ataskaitą, atranka vietos plėtros strategijas ir sudaro vietos plėtros strategijų sąrašus: 31.1. siūlomų atrinkti ir finansuoti didžiųjų miestų vietos plėtros strategijų sąrašą;) nurodytame sąrašė vietos plėtros strategijai įgyvendinti numatytų sumų; 2) ar Projektinio pasiūlymo projektas atitinka ES veiksmų programos 8 prioriteto 8.6.1 konkretų uždavinį „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“ ir siekiamą rezultatą; ar Projektas atitinka priemonės 08.6.1-ESFA-V-911 PFSA nustatytus specialiuosius projektų atrankos kriterijus; ar Projektas atitinka (ar atitiks suėjus paraiškos pateikimo terminui) vietos plėtros projektų parengtumo sąlygas, nustatytas priemonės 08.6.1-ESFA-V-911 PFSA (jei tokios sąlygos nustatytos); ar Projektiniame pasiūlyme nurodytos vietos plėtros projekto veiklos atitinka priemonės 08.6.1-ESFA-V-911 PFSA numatytas finansuoti veiklas.

Projektinius pasiūlymus vertina VRM Regioninės politikos departamento ne mažiau kaip du valstybės tarnautojai ar darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis (toliau – Ministerijos atsakingi darbuotojai). VRM atsakingi darbuotojai, atliekantys vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimą, atsižvelgdami į vietos plėtros projektinių pasiūlymų specifiką, gautų vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimui gali pasitelkti kitų VRM padalinių valstybės tarnautojus ar darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis, taip pat kitus specialistus, ekspertus. Tuo atveju, jei Projektiniam

pasiūlymui vertinti trūksta informacijos ir duomenų ar Projektiniame pasiūlyme yra netikslumų, VRM atsakingi darbuotojai turi teisę raštu ar elektroniniu paštu VVG paprašyti paaiškinti, papildyti ar patikslinti vietos plėtros projektiniame pasiūlyme pateiktą informaciją ir nustatyti terminą prašomai informacijai pateikti, kuris negali trumpesnis kaip 4 darbo dienos. Jei vertinant vietos plėtros projektinį pasiūlymą prašoma miesto VVG pateikti papildomą informaciją, kaip tai numatyta Taisyklių 90 punkte, vertinimo terminas gali būti pratęstas, bet ne ilgiau kaip 5 darbo dienas nuo Taisyklių 85 punkte nustatyto vietos plėtros projektinio pasiūlymo vertinimo termino pabaigos. Apie Projektinio pasiūlymo vertinimo termino pratęsimą Ministerijos atsakingi darbuotojai nedelsiant turi raštu ar elektroniniu paštu informuoti miesto VVG ir nurodyti termino pratęsimo priežastis. Jeigu atlikus vietos plėtros projektinio pasiūlymo vertinimą VRM atsakingi darbuotojai nustato, kad vietos plėtros projektas neatitinka bent vieno Taisyklių 85 punkte nustatyto reikalavimo, VRM Regioninės politikos departamento direktoriaus patvirtinta pagal Taisyklių 3 priedą parengta Projektinio pasiūlymo dėl vietos plėtros projekto įgyvendinimo vertinimo išvada (toliau – Išvada dėl vietos plėtros projekto), kurioje nurodoma, kad Projektas negali būti įtrauktas į VRM siūlomų finansuoti Projektų sąrašą, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo vietos plėtros projektinio pasiūlymo vertinimo termino pabaigos raštu išsiunčiama VVG. Jeigu atlikus vietos plėtros projektinio pasiūlymo vertinimą VRM atsakingi darbuotojai nustato, kad Projektas atitinka visus Taisyklių 85 punkte nustatytus reikalavimus, VRM atsakingi darbuotojai parengia bei pateikia Ministerijos Regioninės politikos departamento direktoriui tvirtinti Išvadą dėl vietos plėtros projekto, kurioje nurodo, kad vietos plėtros projektas atitinka visus Taisyklių 85 punkte nustatytus reikalavimus ir gali būti įtraukiamas į VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašą.

VRM atsakingi darbuotojai, atsižvelgdami į Taisyklių 92 punkte nurodytą išvadą, parengia VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašo projektą ir teikia jį tvirtinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui. Patvirtinus VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašą, VRM Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėse nustatyta tvarka apie tai informuoja įgyvendinančiąją instituciją, VVG ir atlieka kitus Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių III skyriuje nustatytus veiksmus. Vietos plėtros projektų vykdytojai, kurių projektai įtraukti į VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašą, įgyja teisę per VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašą nurodytą paraiškų teikimo terminą teikti paraišką finansuoti vietos plėtros projektą pagal priemonės 08.6.1-ESFA-V-911 PFSA nuostatas.

VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašų keitimas

Patvirtintas VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašas gali būti keičiamas: 1) kai pasikeičia ES veiksmų programa, ES veiksmų programos priedas, priemonių įgyvendinimo planas, vietos plėtros strategija ar kitų Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos, turinčios įtakos vietos plėtros projekto įgyvendinimui; 2) kai iš įgyvendinančiosios institucijos ir (arba) VVG gavus pagrįstą prašymą dėl VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašo keitimo. Esant bent vienai iš nurodytų aplinkybių, VRM patvirtintas siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašas gali būti keičiamas: 1) įtraukiant į VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašą naują vietos plėtros projektą. Vietos plėtros projektas į Ministerijos siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašą įtraukiamas vadovaujantis Taisyklių 81 punktu ir Taisyklių III skyriaus

penktajame skirsnyje nustatyta tvarka; 2) išbraukiant iš VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašo vietos plėtros projektą; 3) patikslinant patvirtintame VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašą esantį vietos plėtros projektą. VRM siūlomų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašas nėra keičiamas Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių 43 punkte nurodytais atvejais.

Strategijos stebėsenos tvarka

Už Strategijos įgyvendinimo stebėseną atsakinga VVG pirmininko vadovaujama administracija ir VVG valdyba. VRM prižiūri kaip VVG atlieka Strategijos stebėseną. VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną atliekama Strategijos šio skyriaus „**Strategijos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos apibūdinimas**“ dalyje nustatyta atsakomybių pasiskirstymo tvarka. VVG atlikdama vietos plėtros strategijos stebėseną vieną kartą per kalendorinius metus parengia metinę ataskaitą apie vietos plėtros strategijos įgyvendinimą per praėjusius kalendorinius metus. VVG, pagal Taisyklių 4 priede nustatytą Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinės / galutinės ataskaitos formą (toliau – metinė ataskaita), ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 20 d parengia metinę ataskaitą. Metinė ataskaita turi būti patvirtinta VVG visuotinio narių susirinkimo. Metinės ataskaitos kopiją ir jos patvirtinimą įrodančio dokumento kopiją (VVG visuotinio narių susirinkimo sprendimo, kuriuo patvirtinta metinė ataskaita) VVG pateikia VRM ne vėliau kaip iki einamųjų metų balandžio 1 d.

VVG, baigusi įgyvendinti paskutinę Strategijos veiklą, numatytą Strategijos finansiniame plane, pagal Taisyklių 4 priede nustatytą Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinės / galutinės ataskaitos formą parengia galutinę ataskaitą (toliau – galutinė ataskaita). Galutinę ataskaitą tvirtina VVG visuotinis narių susirinkimas. Galutinės ataskaitos kopiją ir jos patvirtinimą įrodančio dokumento kopiją (VVG visuotinio narių susirinkimo sprendimo, kuriuo patvirtinta galutinė ataskaita) VVG pateikia VRM ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos, t. y. paskutinės veiklos, numatytos Strategijos finansiniame plane, įgyvendinimo užbaigimo. VVG VRM prašymu jos nustatytu terminu, kuris negali būti trumpesnis kaip 5 darbo dienos, turi pateikti VRM papildomą informaciją, susijusią su Strategijos įgyvendinimu. Jeigu VVG, pasibaigus ataskaitų pateikimo terminui, nepateikė metinės arba galutinės ataskaitos, VRM raštu arba elektroniniu paštu informuoja VVG ir nustato ne ilgesnį kaip 30 darbo dienų terminą ataskaitai pateikti. VVG per nustatytą terminą nepateikus ataskaitos, VRM raštu informuoja įgyvendinančiąją instituciją.

Strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra

VVG gali inicijuoti Strategijos keitimą. Strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis jos narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę. Prieš tvirtinant Strategijos pakeitimą turi būti atlikti veiksmai, nustatyti Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių (patvirtintos LR vidaus reikalų ministro įsakymu 2015-01-22 Nr. 1V-36 „Dėl vietos

plėtos strategijų rengimo taisyklių patvirtinimo“) 24 punkte. Vietos plėtos strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su VRM. VVG gali keisti Strategiją kai: 1) būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių Strategijų įgyvendinimą, pakeitimų; 2) būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp Strategijos uždavinių ir veiksmo sričių; 3) būtina keisti didžiausią galimą ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų paramos sumą (toliau – paramos suma) vienai Strategijos veiklai įgyvendinti pagal skirtingus Strategijos uždavinius; 4) būtina patikslinti Strategijos veiklų sąrašą, siekiant įgyvendinti Strategijoje numatytus rodiklius.

VRM, gavusi Strategijos pakeitimą ir su šiuo pakeitimu susijusius dokumentus per 10 darbo dienų teikia Komitetui motyvuotą siūlymą dėl pritarimo / nepritarimo Strategijos pakeitimui. Komitetas per 10 darbo dienų nuo siūlymo gavimo priima sprendimą dėl Strategijos pakeitimo. Komitetas įvertina, ar atlikus Strategijos pakeitimą vietos plėtos strategija duos tiek pat arba daugiau naudos ir efektyviau bus siekiama Strategijoje nustatyto tikslo įgyvendinimo. Jeigu Komitetas nustato, kad dėl Strategijos pakeitimo VVG negalės pasiekti Strategijoje nustatyto tikslo (-ų) ir tolesnis Strategijos įgyvendinimas būtų neefektyvus, Komitetas nepitaria vietos plėtos strategijos keitimui. Komitetui priėmus sprendimą dėl vietos plėtos strategijos pakeitimo VRM Regioninės politikos departamentas parengia Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymo, kuriuo patvirtintas vietos plėtos strategijų sąrašas, pakeitimo projektą ir pateikia jį Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui. Regioninės politikos departamentas per 5 darbo dienas nuo šio įsakymo patvirtinimo raštu informuoja miesto VVG apie priimtą sprendimą.

Strategijos įgyvendinimo viešinimas

VVG savo interneto svetainėje, Vilniaus miesto savivaldybės interneto svetainėje, per viešus gyventojų susirinkimus, televizijos ir radijo laidas, informacinių straipsnių spausdinimą spaudoje, atlikus reprezentatyvią gyventojų apklausą ir naudodama kitus viešinimo būdus viešins Strategijos įgyvendinimo eigą ir rezultatus, skatins VVG Tikslinės ir susijusių teritorijų gyventojus ir šiose teritorijose veiklą vykdančius juridinius asmenis dalyvauti Strategijos įgyvendinime. Strategijos įgyvendinimo viešinimas VVG interneto svetainėje ir Vilniaus savivaldybės interneto svetainėje bus pradėtas ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo Strategijos įgyvendinimo administravimo projekto sutarties sudarymo su ESFA. VVG interneto svetainėje ir Vilniaus savivaldybės interneto svetainėje bus skelbiama: Strategija ir Strategijos pakeitimai; VVG narių pagal atstovaujamus partnerius (kurie atstovauja bendruomeninėms organizacijoms ir (ar) kitoms nevyriausybinėms organizacijoms; asociacijoms; asocijuotoms verslo struktūroms ir (ar) įmonėms; savivaldybės tarybai ar savivaldybių taryboms) sąrašas, nurodant jų vardus ir pavardes; VVG kolegialaus valdymo organo, kuris priiminės sprendimus dėl vietos plėtos strategijų, narių pagal atstovaujamus partnerius (bendruomeninės organizacijos ir (ar) kitos nevyriausybines organizacijos; asociacijos; asocijuotos verslo struktūros ir (ar) įmonės; savivaldybės taryba ar savivaldybių tarybos) sąrašas, nurodant jų vardus, pavardes; VVG darbuotojų vardai ir pavardės, užimamos pareigos, jų kontaktiniai duomenys (telefono Nr., el. pašto adresai); bendrieji miesto VVG kontaktiniai duomenys (buveinės adresas, darbo laikas, telefono Nr., el. pašto adresas); priėmimo į VVG tvarka; kvietimai teikti Projektinius pasiūlymus ir su kvietimais susiję dokumentai; Projektinių pasiūlymų projektų vertinimo rezultatai; Projektų tvirtinimo rezultatai;

informacija apie įgyvendinamus Projektus; informacija apie įgyvendintus Projektus; informacija apie planuojamus ir vykusius VVG visuotinius narių susirinkimus, susijusius su Strategijos įgyvendinimu (skelbimai apie susirinkimus, susirinkimų darbotvarkės, susirinkimų dalyvių sąrašų kopijos, susirinkimų protokolai); informacija apie planuojamus ir vykusius miesto VVG valdybos posėdžius Strategijos klausimais (kvietimai į posėdžius, posėdžių darbotvarkės, posėdžių dalyvių sąrašų kopijos, posėdžių protokolai); informacija apie planuojamus ir įvykusius renginius, susijusius su Strategijos įgyvendinimu; nuorodos į Europos Sąjungos ir nacionalinius teisės aktus, reglamentuojančius Strategijų įgyvendinimo tvarką; kita su Strategijos įgyvendinimu susijusi informacija.

VVG ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus pristato miesto VVG veiklos teritorijos gyventojams Strategijos įgyvendinimo metinę ataskaitą (toliau – metinė ataskaita) (pavyzdžiui, viešinio ir aktyvinimo renginiai, informavimas spaudoje, per televiziją ir pan.). VVG metinės ataskaitos pristatymo teritorijos gyventojams pasirinktas būdas turi užtikrinti kuo platesnį Vilniaus Šiaurinės tikslinės teritorijos ir susietų teritorijų gyventojų informavimą.

7. VILNIAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS PLANAS

Pagal toliau pateiktą 13 lentelę nurodomi planuojamos Įgyvendinti Strategijos veiklos, joms įgyvendinti reikalingos lėšos ir Strategijos administravimo išlaidos kiekvienais jos įgyvendinimo metais.

13 lentelė. Strategijos finansinis planas

1. TIKSLAS. Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų esamą socialinę atskirtį, taip padidinant darbingų gyventojų socialinę integraciją ir pagerinant jų padėtį darbo rinkoje (kodas BIVP-T1):

1.1. UŽDAVINYS. Mažinti Tikslinės teritorijos gyventojų socialinę atskirtį (kodas BIVP-T1-U1):

VEIKLA	Lėšų poreikis	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Iš viso
1.1.1. Veikla. Informacijos sklaida tikslinių grupių asmenims apie įvairiose organizacijose prieinamas socialines paslaugas ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant (kodas BIVP-T1-U1-V1)	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	0	7.500

VEIKLA	Lėšų poreikis	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Iš viso
kūrimas. Taip pat vietos plėtros strategijos ir jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui (kodas BIVP-T1-U1-V2);	Privačios lėšos	0	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800	0	9.000
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	22.200	22.200	22.200	22.200	22.200	0	111.000
	<i>Iš viso:</i>	0	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000	0	120.000
Iš viso pagal 1.1 uždavinį:		0	122.000	122.000	122.000	122.000	122.000	0	610.000
1.2. Uždavinys. Teikti specialiąsias socialinės priežiūros paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams (kodas BIVP-T1-U2):									
1.2.1. Veikla. Pagalba namuose tvarkant buitį, savi pagalbos grupių steigimas (kodas BIVP-T1-U2-V1);	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	0	22.500
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	55.500	55.500	55.500	55.500	55.500	0	277.500
	<i>Iš viso:</i>	0	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	0	300.000
1.2.2. Veikla. Maitinimo, transporto, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas (kodas BIVP-T1-U2-V2);	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	3.600	3.600	3.600	3.600	3.600	0	18.000
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	44.400	44.400	44.400	44.400	44.400	0	222.000
	<i>Iš viso:</i>	0	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000	0	240.000

VEIKLA	Lėšų poreikis	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Iš viso
1.2.3. Veikla. Psichosocialinės ir intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugos (kodas BIVP-T1-U2-V3);	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	7.500	7.500	7.500	7.500	7.500	0	37.500
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	92.500	92.500	92.500	92.500	92.500	0	462.500
	<i>Iš viso:</i>	0	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	0
1.2.4. Veikla. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo (kodas BIVP-T1-U2-V4);	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	6.750	6.750	6.750	6.750	6.750	0	33.750
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	83.250	83.250	83.250	83.250	83.250	0	416.250
	<i>Iš viso:</i>	0	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	0
1.2.5. Veikla. Sociokultūrinės paslaugos socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams teikimas (kodas BIVP-T1-U2-V5);	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	0	22.500
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	55.500	55.500	55.500	55.500	55.500	0	277.500
	<i>Iš viso:</i>	0	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	0

VEIKLA	Lėšų poreikis	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Iš viso
(įskaitant neformalųjį profesinį mokymą) (kodas BIVP-T2-U1-V1);	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	6.750	6.750	6.750	6.750	6.750	0	33.750
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	83.250	83.250	83.250	83.250	83.250	0	416.250
	<i>Iš viso:</i>	0	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	0	450.000
2.1.2. Veikla. Praktinių darbo įgūdžių įgijimas, jų ugdymas darbo vietoje (kodas BIVP-T2-U1-V2);	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos		9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	0	45.000
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos		111.000	111.000	111.000	111.000	111.000	0	555.000
	<i>Iš viso:</i>		120.000	120.000	120.000	120.000	120.000	0	600.000
2.1.3. Veikla. Sukurti vietines informavimo sistemas, skirtas didinti asmenų, įgijusių neformalaus ugdymo metu kompetencijas, užimtumą, įdarbinimo galimybes ir verslumą (kodas BIVP-T2-U1-V3);	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	0	7.500
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	18.500	18.500	18.500	18.500	18.500	0	92.500
	<i>Iš viso:</i>	0	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	0	100.000
Iš viso pagal 2.1 uždavinį:		0	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	0	1.000.000

VEIKLA	Lėšų poreikis	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Iš viso
2.2. Uždavinys. Teikti pagalbą įdarbinant ir vykdyti profesinį orientavimą, bendradarbiaujant su Tikslinėje teritorijoje veikiančiu verslu ir vietos valdžia, kitomis valstybinėmis ar privačiomis institucijomis bei organizacijomis (kodas BIVP-T2-U2):									
2.2.1. Veiksmas. Profesinis orientavimas bendrojo lavinimo mokyklose (kodas BIVP-T2-U2-V1);	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	6.750	6.750	6.750	6.750	6.750	0	33.750
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	83.250	83.250	83.250	83.250	83.250	0	416.250
	<i>Iš viso:</i>	0	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	0	450.000
2.2.2. Veikla. Profesinis orientavimas asmenims, kuriems gresia iškritimas iš darbo rinkos. Tokių žmonių identifikavimas (kodas BIVP-T2-U2-V2);	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	0	30.000
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000	0	370.000
	<i>Iš viso:</i>	0	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	0	400.000
2.2.3. Veikla. Įtraukimas į neformalaus švietimo programas, įskaitant darbinių įgūdžių įgijimą neformalios pameistrystės būdu, siekiant suteikti pagalbą	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	6.750	6.750	6.750	6.750	6.750	0	33.750

VEIKLA	Lėšų poreikis	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Iš viso
įsidarbinant (kodas BIVP-T2-U2-V3);	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	83.250	83.250	83.250	83.250	83.250	0	416.250
	<i>Iš viso:</i>	0	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	0	450.000
2.2.4. Veikla. Motyvavimas imtis aktyvios veiklos gyventojų grupių, kurios izoliuojasi nuo tokios veiklos (kodas BIVP-T2-U2-V4);	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	6.750	6.750	6.750	6.750	6.750	0	33.750
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	83.250	83.250	83.250	83.250	83.250	0	416.250
	<i>Iš viso:</i>	0	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000	0	450.000
2.2.5. Veiksmas. Suteikimas galimybių profesinių ir aukštųjų mokyklų studentams atlikti gamybinę praktiką savanorystės ir/ar apmokomais pagrindais (kodas BIVP-T2-U2-V5);	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos		4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	0	22.500
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos		55.500	55.500	55.500	55.500	55.500	0	277.500
	<i>Iš viso:</i>		60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	0	300.000
2.2.6. Veikla. Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų 2.2.1 – 2.2.5 veiklų vykdymui ir rezultatų pasiekimui užtikrinti, kūrimas ir	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	3.000	0	0	0	0	0	3.000

VEIKLA	Lėšų poreikis	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Iš viso
);	Privačios lėšos	0	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	0	30.000
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000	0	370.000
	<i>Iš viso:</i>	0	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	0	400.000
3.1.3. Veikla. Verslui (įskaitant savarankišką veiklą pradadantiems asmenims) reikalingų priemonių suteikimas (kodas BIVP-T3-U1-V3);	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	0	30.000
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000	0	370.000
	<i>Iš viso:</i>	0	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000	0	400.000
3.1.4. Veikla. Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų 3.1.1 - 3.1.2 veiklų vykdymui ir rezultatų pasiekimui užtikrinti, kūrimas ir palaikymas (įskaitant bendradarbiavimą su kitų miestų, kaimo vietovių, žuvininkystės regionų vietos veiklos grupėmis). Taip pat skirtų vietos plėtros strategijos ir jai įgyvendinti	Savivaldybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800	0	9.000
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0	22.200	22.200	22.200	22.200	22.200	0	111.000
	<i>Iš viso:</i>	0	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000	0	120.000

VEIKLA	Lėšų poreikis	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Iš viso
	Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0
	Privačios lėšos	0	98.700	98.700	98.700	98.700	98.700	0	493.500
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	20.000	1.237.300	1.237.300	1.237.300	1.237.300	1.237.300	20.000	6.206.500
	Iš viso:	20.000	1.336.000	1.336.000	1.336.000	1.336.000	1.336.000	20.000	6.700.000

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų finansavimo (įskaitant administravimo išlaidas) intensyvumas neturi būti didesnis negu 92,5 proc. visų planuojamų išlaidų (lėšų poreikio), tinkamų finansuoti pagal 2014-2020 metų veiksmų programos 8.6.1 konkretų uždavinį „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“. Vietos plėtros strategijai administruoti gali būti numatyta iki 15 procentų vietos plėtros strategijai įgyvendinti (veiklos išlaidos, išlaidos personalui, mokymo išlaidos, išlaidos, susijusios su strategijos viešiniu, finansinės išlaidos, išlaidos strategijos ir pagal ją įgyvendinamų veiksmų įgyvendinimo stebėsenai, konkrečių vertinimo, susijusio su ta strategija, veiksmų atlikimui) numatytų Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų.

1 PRIEDAS. VILNAUS MIESTO ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMŲ IR KITŲ ASMENŲ APKLAUSOS PROGRAMA IR REZULTATŲ ANALIZĖ

VILNAUS ŠIAURINĖS TIKSLINĖS TERITORIJOS SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMŲ IR KITŲ ASMENŲ APKLAUSOS PROGRAMA IR REZULTATŲ ANALIZĖ

APKLAUSOS METODINĖS NUOSTATOS

Respondentų skaičiaus nustatymo galimybių įvertinimas

Atsižvelgiant į tai, kad Tikslinė teritorija, kuri apima Šnipiškių seniūniją, vakarinę Žirmūnų seniūnijos pusę ir nedideles pietines Šeškinės, Žvėryno bei Verkių seniūnijų dalis yra teritorija, **kurioje gyvena apie 40 tūkstančių gyventojų**, vertėtų nustatyti apklausai reikalingą generalinę visumą, kuri gali užtikrinti patikimus tyrimų rezultatus atsitiktinai atrenkant tyrimui reikalingus respondentus. Problema yra ta, jog apklausai nustatomas socialiai pažeidžiamų asmenų skaičiaus kategorija nėra apskaitomas rodiklis oficialioje statistikoje, todėl netgi Vilniaus savivaldybės mastu galima būtų pateikti tik apytikrą jo įvertį, kuri būtina perskaičiuoti tikslinei teritorijai. Pagal 2013-2014 m. statistinius duomenis Vilniaus m. sav. buvo 5,3 tūkst.²⁶ neįgalieji asmenys, Statistikos departamento duomenimis, 55-64 metų vyresnio amžiaus nedirbančių gyventojų, tarp kurių nemažai vienišų buvo 27,7 tūkst.²⁷ bedarbių, kurių yra didesnė tikimybė patekti tarp socialinės rizikos asmenų buvo 30 tūkst., socialinės pašalpos gavėjų -17 tūkst.

Bendra maksimali potencialiai galinčių patekti asmenų tarp socialinės rizikos asmenų grupių suma siekė 80 tūkst. Kadangi Vilniaus m. sau. gyventojų skaičius 2014 m. pabaigoje siekė 543 tūkst. Tai maksimalus koeficientas potencialiai galinčių patekti asmenų tarp socialinės rizikos asmenų grupių Vilniaus m. siekė apie 15 proc.

Atsižvelgiant į bendrą gyventojų skaičių Šiaurinėje tikslinėje teritorijoje (40 tūkst.) ir anksčiau apskaičiuotą koeficientą maksimalus potencialiai galinčių patekti asmenų tarp socialinės rizikos asmenų grupių skaičius siekia apie 6 tūkst. gyventojų.

Imties (reikalingo apklausos dalyvių skaičiaus) nustatymas

Įvertinta, kad maksimalus potencialiai galinčių patekti asmenų tarp socialinės rizikos asmenų grupių skaičius siekia apie 6 tūkst. gyventojų. Norint gauti reikiamą rezultatų patikimą derinant tipinę proporcingą ir mechaninę imtį, reikalingas klausti asmenų skaičius nustatomas pagal formulę:

$$n = \frac{Nt^2 pq}{\Delta^2 N + t^2 pq}, \quad (1)$$

kur: n - imtis (reikiamas apklausti asmenų skaičius);
N - generalinės visumos (populiacijos) vienetų skaičius);

²⁶ <http://www.socialiniszemelapis.lt/index.php?1262538155>

²⁷ pastaroji reikšmė gauta padauginta šios grupės gyventojų skaičių 63,3 tūkst. iš nedirbančių koeficiento (0,438) gauta 27,7tūkst.

π - maksimali dispersijos reikšmė ($\pi = 0,25$);

Δ - numatytas ribinės imties paklaidos dydis $\leq 0,10$ (+ 10 proc.);

t - patikimumo koeficientas t ($t = 1,64$, kai tikimybė $P = 0,9$).

Rezultato patikimumas garantuojamas tikimybe P. Sociologiniame tyrime vienas iš galimų variantų, esant tikslumui $t = 1,64$, $P = 0,9$ (bendrųjų pasiskirstymų vertinimo atveju paklaida siektų 10 proc.) reikalingas apklausti asmenų skaičius siektų 67 žmones. Žemiau patektas skaičiavimų pavyzdys.

$$n = \frac{6000 \times 1,64^2 \times 0,25}{6000 \times (0,1)^2 + 1,64^2 \times 0,25};$$

$$n = \frac{6000 \times 2,6896 \times 0,25}{6000 \times 0,01 + 2,6896 \times 0,25} = \frac{4034}{60 + 0,6724} = \frac{4034}{60,6724} = 67.$$

Tačiau sociologiniuose tyrimuose siektinas didesnis jų rezultatų patikimumas. Optimaliu atveju (esant 5 proc. paklaidai) reikalingas apklausti asmenų skaičius galėtų siekti 361 (apie 360 (žr. respondentų nustatymo lentelę). Tačiau atsižvelgiant į atliekamo tyrimo operatyvumo svarbą ribotas finansavimo galimybes **pilnai priimtinas respondentų skaičius apie 200 asmenų**. Tai maždaug atitiktų vidurkį tarp 5 ir 10 proc. rezultatų vertinimo paklaidų. Šiuo atveju bendras generalinės visumos tikslumas nėra esminis dalykas, nes iš žemiau esančios lentelės matome, jog populiacijos dydis (tuo atveju kai jos viršija 4000 tūkst. asmenų) jau neturi esminės įtakos respondentų skaičiui nustatyti, nors labiausiai socialinių pažeidžiamų asmenų skaičius, kurie patenka tarp didžiausios socialinės rizikos asmenų Tikslinėje teritorijoje gali būti ir mažesnis.

1 lentelė

Respondentų imties nustatymas esant 5 proc. paklaidai

Visa populiacija (generalinė visuma)	Reikalingas apklausti asmenų skaičius	Visa populiacija (generalinė visuma)	Reikalingas apklausti asmenų skaičius	Visa populiacija (generalinė visuma)	Reikalingas apklausti asmenų skaičius
.....
160	113	800	265	20 000	377
170	118	850	269	30 000	379
180	123	900	274	40 000	380
190	127	950	278	50 000	381
200	132	1 000	285	75 000	382
.....

Šaltinis. R.B.Dunham, F.J.Smith. Organizational Surveys. An Internal Assessment of Organisational Health. London, England, 1975. P.68.

Projekto „Trečiųjų šalių piliečių integracijos į Lietuvos darbo rinką galimybių vertinimas, informacijos apie šią tikslinę grupę kaupimas ir palyginimas“ įgyvendinimo patirtis rodo, kad bent jau bendrųjų pasiskirstymų rezultatų analizę sėkmingai atrinkus respondentus galima atlikti svyruojant

respondentų skaičiui nuo 150 iki 200. Šiame projekte apklausta 200 Teisėtai Lietuvos Respublikoje gyvenančių trečiųjų šalių piliečių turinčių leidimus laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, taip buvo atlikta iš jų 150 besimokančių trečiųjų šalių piliečių apklausa, atskiras projekto tyrimas - darbdaviai (atskirų institucijų vadovaujantis personalo) apklausa. Tai tikslinė grupė, tiesiogiai suinteresuota trečiųjų šalių piliečių integracija į darbo rinką (200 apklaustųjų).²⁸

Tyrimo pagrindiniai uždaviniai bei duomenų analizės metodinės nuostatos

Apklauskos tikslas - nustatyti prioritetinius poreikius ir rasti jų tenkinimo Tikslinėje teritorijoje priemonės, kurios turėtų prisidėti prie socialiai pažeidžiamų asmenų grupių socialinės integracijos, skurdo ir nedarbo mažinimo. Apklauskos anketa buvo rengiama remiantis socialinių tyrimų bendra metodologiniais principais.

Apklauskos uždaviniai:

- Iširti bendras socialiai pažeidžiamų asmenų socialines – demografines apklaustųjų charakteristikas.
- Išskirti jų socialinės socialines problemas bei poreikius susijusias su skurdo ir sveikatos problemų sprendimu.
- Įvertinti socialiai pažeidžiamų asmenų integracijos į darbo rinką galimybes.

Atsižvelgiant į strategijoje išskirtas tikslines grupes apklausoje numatytos šios socialiai pažeidžiamų gyventojų kategorijos:

- senyvo amžiaus žmonės,
- vieniši asmenys,
- nuo priklausomybių ar kitų socialinių problemų kenčiantis gyventojai,
- negalią turintys asmenys.

Apklauskos rezultatų analizė turėtų būti atliekami įprastine tvarka pasinaudojus įprastinius santykinių dydžių pasiskirstymus. Kiekybinių rodiklių analizės pagrindas – santykiniai duomenys.

Anketa buvo platinta per internetą, laikraštyje ir tiesiogiai apklausiant socialiai pažeidžiamus asmenis. Tokiu būdu galima teigti, jog buvo derinami skirtingi apklauskos būdai.

Tyrimo rezultatų analizė

Klausiant kokioms siūlomoms priemonėmis teiktų prioritetus tyrimo dalyviai, apklaustieji dažniausiai pasirinko psichologinę pagalbą ir informavimo paslaugas (po 57 proc. respondentų). Pripažįstant informavimo paslaugų svarbą, kurios rodo dideles galimybes jas tobulinti netgi esant sparčiai besivystančiam informacinių technologijų pasaulyje, **ypatingą dėmesį vertėtų atkreipti į psichologinės pagalbos galimybių plėtrą, kurios plėtra ryškiaus darbu su konkrečiais asmenimis prioriteto susiformavimą.** Kiti atsakymų variantai reikšmingi gerokai mažiau (žr. 1 diagramą).

²⁸ *Projektas „Trečiųjų šalių piliečių integracijos į Lietuvos darbo rinką galimybių vertinimas, informacijos apie šią tikslinę grupę kaupimas ir palyginimas“* Nr.EIF /2009/3/18/RM/1 LSTC Darbo rinkos tyrimų institutas, 2011.

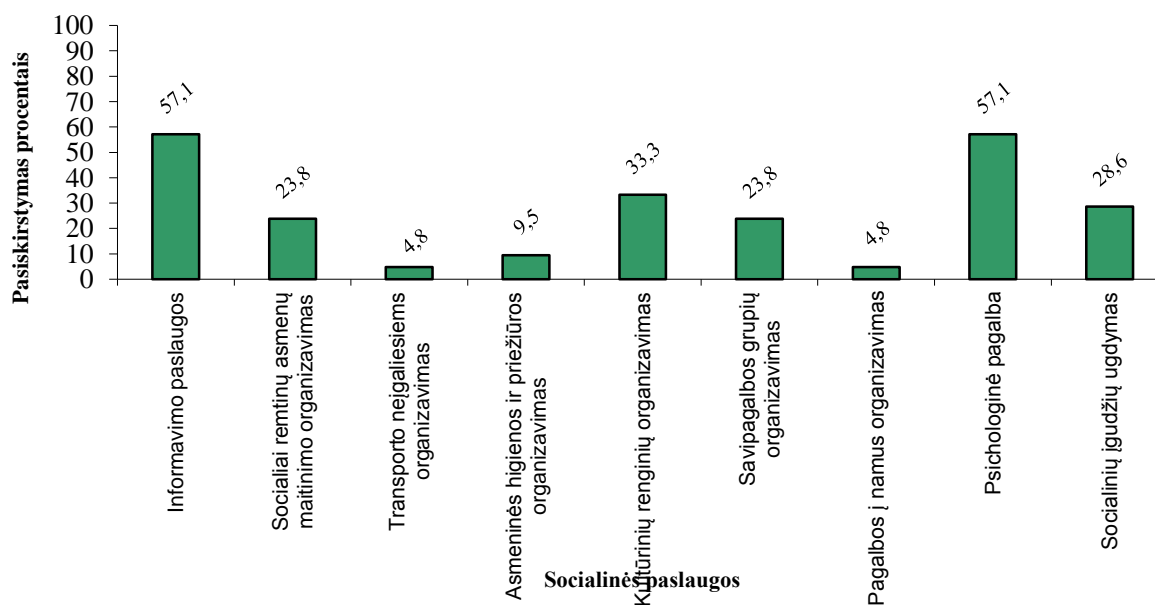
Užimtumo požiūriu ypatingai svarbi pagalba yra siekiant ugdyti darbinius įgūdžius arba ieškant darbo (ją paminėjo 43 proc. respondentų), reikšmingos taip pat paslaugos, kurios padėtų ugdyti darbinius įgūdžius darbo vietoje. Šį atsakymo variantą išskyrė 38 proc. socialiai pažeidžiamų asmenų. Kiti atsakymų variantai reikšmingi mažiau (žr. 2 diagramą).

Vertinant bendruomenės inicijuojamus projektus, visų pirma svarbiausią dėmesį jos nariai skyrė bendruomenės narių informavimui apie teikiamas socialinės paslaugas, perkvalifikavimą ir įdarbinimą. Šią problemą išskyrė net apie trys ketvirtadaliai apklaustųjų. Ypatingas dėmesys taip pat buvo skiriamas kompiuterinio raštingumo bei kalbų mokymo projektams (žr. 3 diagramą).

Tyrimas parodė, jog socialiai pažeidžiamų asmenų darbo paieškoms ypač reikalinga pagalba individualių konsultacijų profesinio orientavimo, darbo paieškos, prisistatymo darbdaviui klausimais, taip pat vis dar labai išlieka aktualūs mokymai, kaip parengti gyvenimo aprašymą (CV) ir tarpininkavimo parama surandant darbdavius ieškantiems darbo asmenims (žr. 4 diagramą).

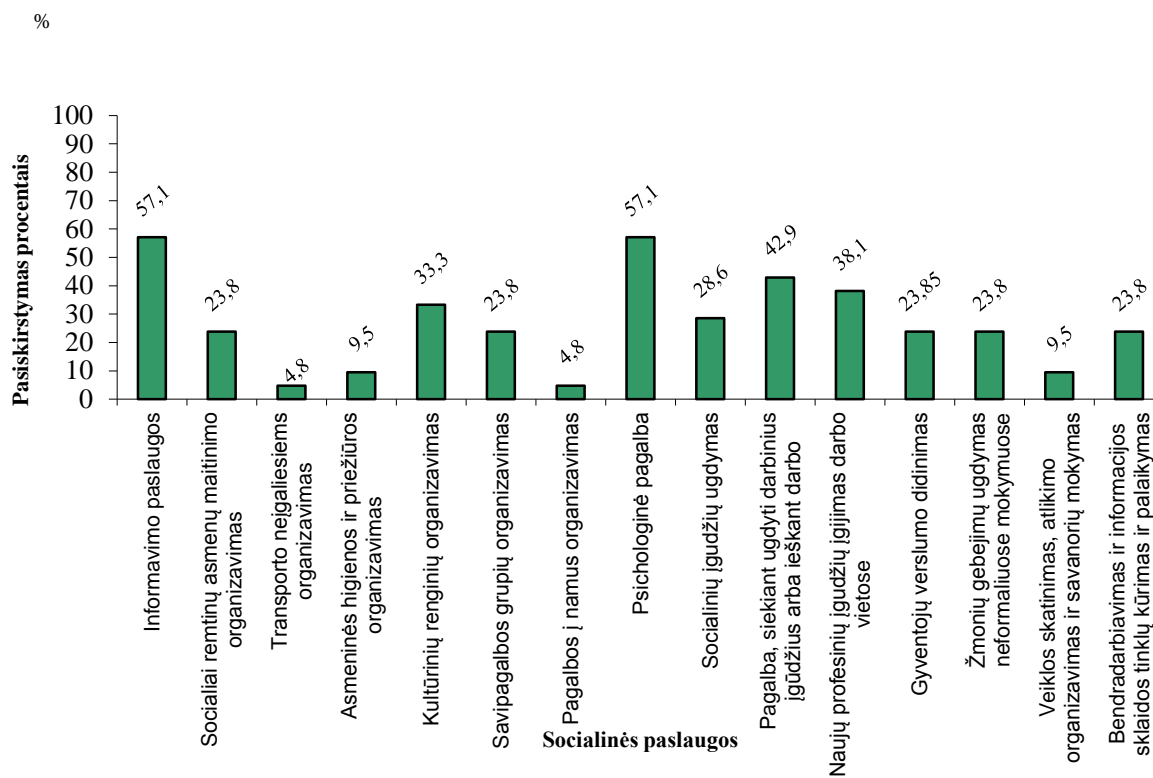
1 diagrama

Socialinių paslaugų poreikiams teikiamų apklaustųjų prioritetų pasiskirstymas (proc.)

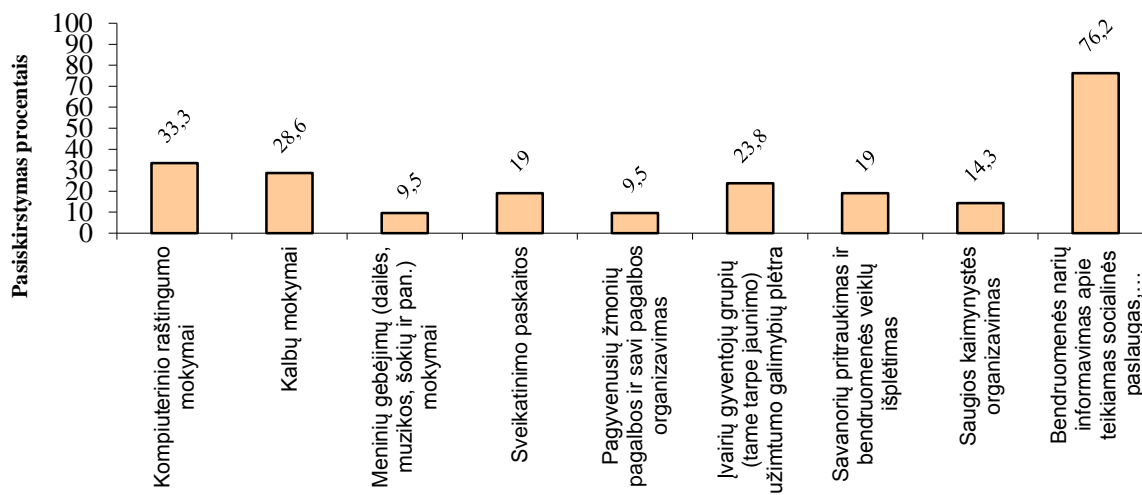
2 diagrama

Užimtumui didinti skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimui teikiami prioritetai (proc.)

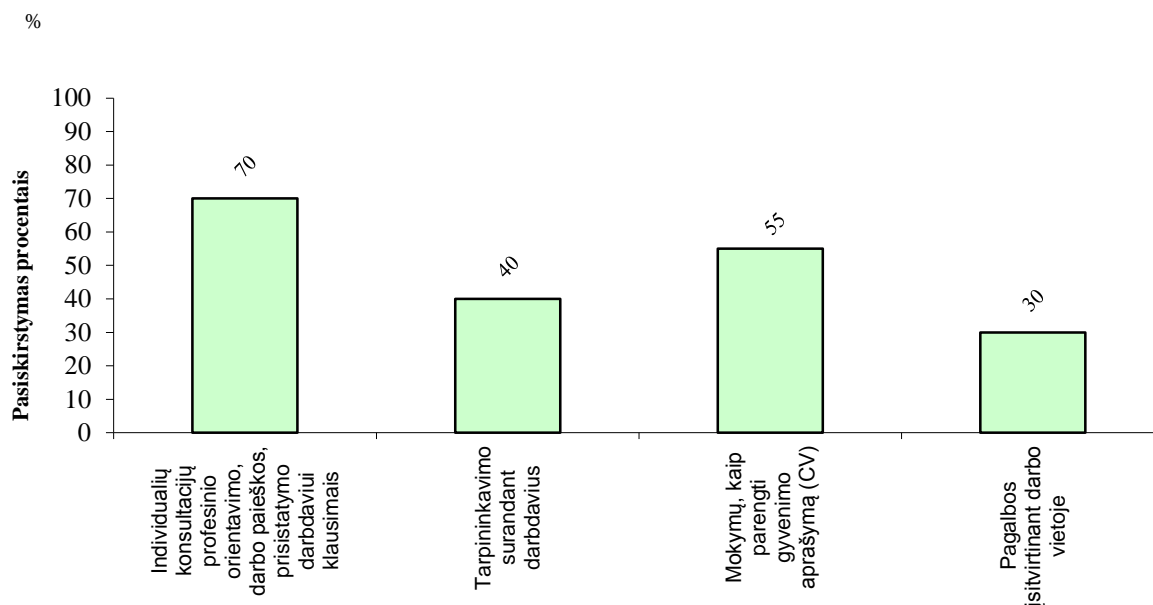

3 diagrama

Socialiai pažeidžiamus asmenis dominantys bendruomenės inicijuojami projektai. Apklaustųjų nuomonių pasiskirstymas (proc.)

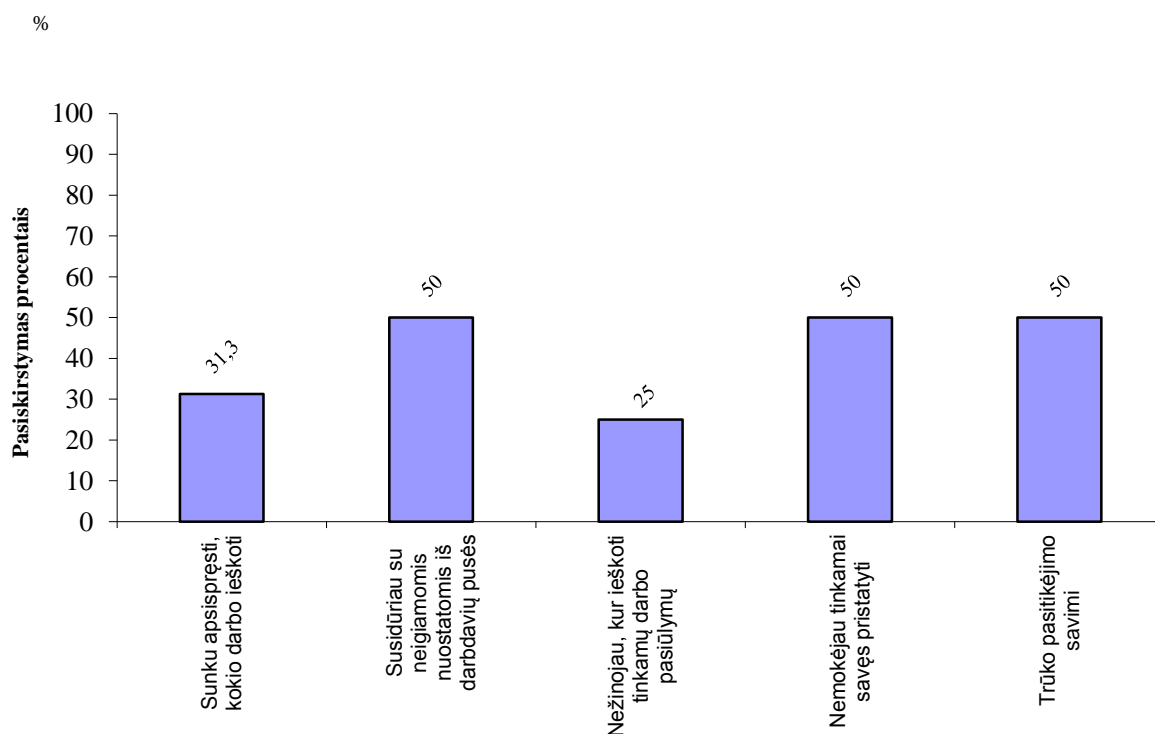
**Socialiai pažeidžiamų asmenų darbo paieškoms reikalinga pagalba.
Apklaustųjų nuomonių pasiskirstymas (proc.)**

Vertinant apklaustųjų sunkumus ieškant darbo, galima teigti, jog socialiniai pažeidžiami asmenys dažniausiai susidūrė su pasitikėjimo savimi trūkumu ir neigiamomis nuostatomis iš darbdavių pusės bei nemokėjimu tinkamai save pristatyti. Šiuos atsakymus paminėjo kas antras apklaustasis. Kiti sunkumai buvo paminėti rečiau (žr. 5 diagramą).

Vertinant problemų aktualumo paplitimo mastą itin didelis respondentų dėmesys buvo skiriamas darbinės integracijos problemoms (žr. 2 lentelę). Tačiau dažniausiai apklaustieji susiduria su tuo, jog įsidarbinus jiems yra mokamas žemas darbo užmokestis ir yra pernelyg godūs darbdaviai, egzistuoja didelis išnaudojimas. Tai liudija apie darbo vietų patrauklumo stoką. Kitos prioritetinės integracijos į darbo rinką problemos buvo kvalifikacijos trūkumas ir nesėkminga darbo vietų paieška. Nesėkminga integracija į darbo rinką sąlygoja aukštą skurdą ir žemas pajamas ir kaip taisyklė apklaustųjų nepasitenkinimą vykdoma socialine politika. Būtina pabrėžti, jog nesėkminga tyrime dalyvavusių asmenų integracija į darbo rinką ir sudėtinga socialinė adaptacija tampa susijusi su nepakankama apklaustųjų sveikatos būkle.

**Socialiai pažeidžiamų asmenų sunkumai ieškant darbo.
Apklaustųjų nuomonių pasiskirstymas (proc.)**

2 lentelė

Problemų aktualumo paplitimo masto įvertinimas (procentais)

Darbinė integracija (įsidarbinimas)	
<i>Įsidarbinus susiduriama su žemu gaunamu darbo užmokesčiu ir darbdavių godumu</i>	83%
<i>Sėkmingai integruotis į darbo rinką man trukdė išsilavinimo ir kvalifikacijos trūkumas</i>	78%
<i>Aktyviai ieškau darbo, tačiau jo nerandu</i>	73%
<i>Įsidarbinti neskatina didelis darbdavių išnaudojimas</i>	73%
<i>Esu bedarbis, nes siūlo dirbti už žemą darbo užmokestį</i>	63%
<i>Esu bedarbis nes ieškant darbo mano pastangos nepakankamos (esu pasyvus)</i>	30%
Skurdas ir žemos pajamos	
<i>Netinkama LR Vyriausybės socialinė politika</i>	80%
<i>Šeimoje dirba tik vienas jos narys</i>	68%
<i>Žemos šalpos pensijos, ,ar mažas nedarbingumo pašalpos dydis</i>	60%
<i>Gaunu socialinę pašalpą (mažas socialinės pašalpos dydis)</i>	53%
<i>Šeimoje nėra dirbančiųjų</i>	30%
Nepakankama sveikatos būklė	
<i>Esu neįgalus (turiu fizinę ar psichinę negalią)</i>	75%

<i>Netinkama LR Vyriausybės sveikatos apsaugos politika</i>	75%
<i>Socialinės problemos (piktnaudžiavimas alkoholiu ir pan.)</i>	65%
<i>Šeimos narių negalia / prasta sveikata</i>	43%

* Apskaičiuoto Vidutinio respondentų balo ir maksimalaus balų skaičiaus santykis. (0 b. - visiškai neaktuali problema, 4 b. – ypač aktuali problema).

Tyrimas parodė, jog socialiai pažeidžiamų asmenų darbo paieškoms ypač reikalinga pagalba individualių konsultacijų profesinio orientavimo, darbo paieškos, prisistatymo darbdaviui klausimais, taip pat vis dar labai išlieka aktualūs mokymai, kaip parengti gyvenimo aprašymą (CV) ir tarpininkavimo parama surandant darbdavius ieškantiems darbo asmenims.

2 PRIEDAS. 2014–2020 M. EUROPOS SAJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS 8 PRIORITETO 6 INVESTICINIO PRIORITETO 1 UŽDAVINIO STEBĖSENOS RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO APRAŠAI

Rodiklio Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetai	Sąvokų apibrėžtys	Apskaičiavimo tipas	Skaičiavimo būdas	Duomenų šaltinis	Pasiekimo momentas	Institucija
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rezultato rodikliai								
R.S.377	„BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“	Procentai	<p>BIVP – bendruomenės inicijuota vietos plėtra.</p> <p>BIVP projektas – iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas ir pagal 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013, L 347, p. 320), 32–35 straipsniuose nurodytą bendruomenės inicijuotą vietos plėtros iniciatyvą įgyvendinamas projektas.</p> <p>Projekto veiklų dalyvis – tiesioginėse iš ESF lėšų bendrai finansuojamo projekto veiklose dalyvaujantis, bet tuo pačiu metu jų neadministruojantis ir nevykdantis, tiesioginę naudą iš projekto gaunantis fizinis asmuo, kurio dalyvavimo projekto veiklose išlaidos yra numatytos projekto biudžete ir kurį projekto vykdytojas gali įvardyti ir paprašyti jį pateikti asmens duomenis, reikalingus informacijai apie projekto įgyvendinimą surinkti.</p> <p>ESF veikla – Europos socialinio fondo lėšomis finansuojamo projekto veikla.</p> <p>6 mėnesiai po dalyvavimo iš ESF lėšų bendrai finansuojamo projekto veiklose pabaigos – 180-oji diena po asmens paskutinio dalyvavimo ESF veiklose pabaigos.</p> <p>Darbo rinka – darbo jėgos pardavimo ir pirkimo</p>	Įvedamasis	<p>Skaičiuojamas taikant formulę:</p> $F = A / B * 100 \text{ proc.},$ <p>kai: F – BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose pabaigos, dalis (procentais); A – BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose pabaigos, skaičius, nustatytas pagal vietos veiklos grupių atliktas projektų veiklų dalyvių apklausas; B – BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes).</p>	<p><u>Pirminiai šaltiniai:</u> tyrimo (apklausos) ataskaita.</p> <p><u>Antriniai šaltiniai:</u> metinės veiksmų programos įgyvendinimo ataskaitos, 2014-2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų posistemis (SFMIS2014).</p>	<p>Stebėsenos rodiklio pasiekta reikšmė nustatoma, kai iki 2018 metų II ketvirčio pabaigos ir vėliau iki kiekvienų metų II ketvirčio pabaigos įgyvendinančioji institucija, atlikusi daugiau kaip 6 mėnesius BIVP projektų veiklose nebedalyvaujančių BIVP projektų veiklų dalyvių apklausą, nustato BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, skaičių.</p>	<p>Už duomenų apie pasiektą stebėsenos rodiklio reikšmę apskaičiavimą atliekant tyrimą (apklausą) ir registravimą antriniuose šaltiniuose yra atsakinga įgyvendinančioji institucija (VŠĮ Europos socialinio fondo agentūra).</p>

Rodiklio Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetai	Sąvokų apibrėžtys	Apskaičiavimo tipas	Skaičiavimo būdas	Duomenų šaltinis	Pasiekimo momentas	Institucija
1	2	3	4	5	6	7	8	9
			<p>ekonominių santykių sistema, kurioje formuojasi darbo pasiūla ir paklausa bei jo kaina – darbo užmokestis.</p> <p>Projekto veiklų dalyvio padėtis darbo rinkoje laikoma pagerėjusia, jeigu tenkinama bent viena iš šių sąlygų:</p> <p>1) dalyvis, kuris pradėdamas dalyvauti projekto veiklose buvo bedarbis ar neaktyvus asmuo, pradėjo dirbti (įskaitant savarankišką darbą);</p> <p>2) dalyvis, kuris pradėdamas dalyvauti projekto veiklose dirbo laikinai ir (arba) ne visą darbo dieną (mažiau valandų per savaitę nei numato Lietuvos Respublikos darbo kodeksas), pradėjo dirbti pagal neterminuotą darbo sutartį ir (arba) visą darbo dieną (ne mažiau kaip keturiasdešimt valandų per savaitę);</p> <p>3) dalyvis pradėjo dirbti darbą, reikalaujantį aukštesnio lygio kompetencijų, įgūdžių ir (arba) kvalifikacijos ir atitinkamai daugiau atsakomybės;</p> <p>5) dalyvis gavo paskatinimą (buvo paaugštintas ir (arba) pradėjo gauti didesnę atlygį ir pan.);</p> <p>4) padidėjo dalyvio iš darbo (įskaitant savarankišką darbą) ar verslo gaunamos pajamos.</p> <p>Savarankiškas darbas – fizinio asmens pagal individualios veiklos pažymą ar verslo liudijimą vykdoma individuali veikla.</p>					
R.S.378	„Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“	Procentai	<p>Savanoriaujantis dalyvis – BIVP projektų veiklų dalyviu ar vykdytoju buvęs fizinis asmuo, kuris vykdo savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybinėje organizacijoje (projekto vykdytojo ar partnerio organizacijoje).</p> <p>Projektų veiklų dalyvis – tiesioginė iš ESF lėšų bendrai finansuojamo projekto veiklose dalyvaujantis, bet tuo pačiu metu jų neadministruojantis ir nevykdantis, tiesioginę naudą iš projekto gaunantis fizinis asmuo, kurio dalyvavimo projekto veiklose išlaidos yra numatytos projekto biudžete ir kurį projekto vykdytojas gali įvardyti ir paprašyti jį pateikti asmens duomenis, reikalingus informacijai apie projekto įgyvendinimą surinkti (šaltinis: Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos</p>	Įvedamasis	<p>Skaičiuojamas taikant formulę:</p> $F = A/B * 100 \text{ proc.},$ <p>kai: F – Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose pabaigos, dalis; A – BIVP projektų veiklų dalyviai ir</p>	<p><u>Pirminiai šaltiniai:</u> tyrimo (apklausos) ataskaita. <u>Antriniai šaltiniai:</u> metinės veiksmų programos įgyvendinimo ataskaitos, 2014-2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų posistemis (SFMIS2014).</p>	Stebėsenos rodiklio pasiekta reikšmė nustatoma, kai iki 2018 metų II ketvirčio pabaigos ir vėliau iki kiekvienų metų II ketvirčio pabaigos įgyvendinančioji institucija, atlikusi daugiau kaip 6 mėnesius BIVP projektų veiklose nebedalyvaujančių ir projekto veiklų	Už duomenų apie pasiektą stebėsenos rodiklio reikšmę apskaičiavimą atliekant tyrimą (apklausą) ir registravimą antriniuose šaltiniuose yra atsakinga įgyvendinančioji institucija (VŠĮ Europos socialinio fondo agentūra).

Rodiklio Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetai	Sąvokų apibrėžtys	Apskaičiavimo tipas	Skaičiavimo būdas	Duomenų šaltinis	Pasiekimo momentas	Institucija
1	2	3	4	5	6	7	8	9
			<p>finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“).</p> <p>Projektų veiklų vykdytojas - pagal savanorystės ar darbo sutartį projekto vykdytojo ar partnerio organizacijoje dirbęs ir tiesioginių iš ESF lėšų bendrai finansuojamo projekto veiklų vykdyme ar šių projektų administravime dalyvavęs asmuo.</p> <p>Vietos bendruomenės narys vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje gyvenantis fizinis asmuo.</p> <p>BIVP – bendruomenės inicijuota vietos plėtra.</p> <p>BIVP projektas – iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas ir pagal 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013, L 347, p. 320), 32–35 straipsniuose nurodytą bendruomenės inicijuotą vietos plėtros iniciatyvą įgyvendinamas projektas.</p> <p>Savanoriška veikla – savanorio neatlyginamai atliekama visuomenei naudinga veikla, kurios sąlygos nustatomos savanorio ir šios veiklos organizatoriaus sudarytoje rašytinėje savanoriškos veiklos sutartyje.</p> <p>Socialiniai partneriai – darbuotojų ir darbdavių atstovai bei jų organizacijos (šaltinis: Lietuvos Respublikos darbo kodeksas).</p> <p>NVO – nevyriausybinių organizacija.</p> <p>Nevyriausybinių organizacija – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų</p>		vykdytojais, vykdančiais savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybiniuose organizacijoje praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose pabaigos; B – BIVP projektų veiklų dalyviai ir vykdytojai, vykdančios savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybiniuose organizacijoje.		nebevykdančių asmenų apklausą, nustato BIVP projektų veiklų dalyvių ir vykdytojų, vykdančių savanorišką veiklą socialinių partnerių organizacijoje ar nevyriausybiniuose organizacijoje praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose pabaigos, skaičių.	

Rodiklio Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetai	Sąvokų apibrėžtys	Apskaičiavimo tipas	Skaičiavimo būdas	Duomenų šaltinis	Pasiekimo momentas	Institucija
1	2	3	4	5	6	7	8	9
			<p>nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas. Valstybė ar savivaldybė, juridinis asmuo, kurio visuotiniame dalyvių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 1/3 balsų, negali turėti daugiau kaip 1/3 balsų nevyriausybinės organizacijos visuotiniame dalyvių susirinkime. Prie nevyriausybinių organizacijų nepriskiriamos: politinės partijos; profesinės sąjungos bei darbdavių organizacijos ir jų susivienijimai; įstatymų nustatyta tvarka steigiamos organizacijos, kuriose narystė yra privaloma tam tikros profesijos atstovams; susivienijimai, kurių daugiau kaip 1/3 dalyvių yra privatus juridiniai asmenys; sodininkų bendrijos, daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijos ir kitokios bendro nekilnojamojo turto valdymo tikslu įsteigtos bendrijos; šeimos (šaltinis: Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas).</p> <p>6 mėnesiai po dalyvavimo ESF veiklose pabaigos – 180-oji diena po asmens paskutinio dalyvavimo ESF veiklose pabaigos.</p> <p>ESF veikla – Europos socialinio fondo lėšomis finansuojamo projekto veikla.</p>					
R.S.379	„Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)“	Procentai	<p>Darbingi asmenys (toliau – asmenys) – fiziniai asmenys, atitinkantys visus šiuos požymius:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) fizinis asmuo, kuris yra ne jaunesnis kaip 16 metų amžiaus ir nėra Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka pripažintas nedarbingu (šaltinis: Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymas); 2) jo dalyvavimo projekto veiklose išlaidos nėra numatytos projekto biudžete; 3) jį projekto vykdytojas gali įvardyti ir paprašyti jį pateikti asmens duomenis, reikalingus informacijai apie projekto įgyvendinimą surinkti <p>Vietos bendruomenės narys – fizinis asmuo, kuris gyvena vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.</p>	Įvedamasis	Skaičiuojamas taikant formulę: $F = A/B * 100 \text{ proc.}$, kai: F – asmenų, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl dalyvių dalyvavimo projekto veiklose praėjus 6 mėnesiams po dalyvio dalyvavimo ESF veiklose pabaigos, dalis; A – asmenų, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl dalyvių dalyvavimo projekto veiklose praėjus 6	<u>Pirminiai šaltiniai:</u> 1) vietos veiklos grupių parengtos ir Vidaus reikalų ministerijai pateiktos: a) tyrimų ataskaitos apie asmenų skaičių, dėl kurių socialinės atskirties mažinimo į projektų veiklas įtraukti dalyviai, ir asmenų, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto	Stebėsenos rodiklio pasiekta reikšmė nustatoma kiekvienais metais nuo 2018 metų iki 2023 metų, kai vietos veiklos grupė, atlikusi asmenų, dėl kurių socialinės atskirties mažinimo į projektų veiklas įtraukti dalyviai baigė dalyvauti projektų veiklose ne mažiau kaip prieš 6 mėn.,	Už duomenų apie pasiektą stebėsenos rodiklio reikšmės apskaičiavimą atsakinga miesto vietos veiklos grupė ir Vidaus reikalų ministerija. Už duomenų apie pasiektą rodiklio reikšmę registravimą antriniuose šaltiniuose

Rodiklio Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetai	Sąvokų apibrėžtys	Apskaičiavimo tipas	Skaičiavimo būdas	Duomenų šaltinis	Pasiekimo momentas	Institucija
1	2	3	4	5	6	7	8	9
			<p>Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija – vietos plėtros strategijoje, prie kurios įgyvendinimo prisideda projektas, dalyje „Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis“ apibrėžta teritorija.</p> <p>Vietos plėtros strategija – vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintas dokumentas, parengtas Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklėse, patvirtintose vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. IV-36 „Dėl Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.</p> <p>Projekto veiklų dalyvis – tiesioginė iš Europos socialinio fondo lėšų bendrai finansuojamo projekto veiklose dalyvaujantis, bet tuo pačiu metu jų neadministruojantis ir nevykdantis, tiesioginę naudą iš projekto gaunantis fizinis asmuo, kurio dalyvavimo projekte veiklose išlaidos yra numatytos projekto biudžete ir kurį projekto vykdytojas gali įvardyti ir paprašyti jį pateikti asmens duomenis, reikalingus informacijai apie projekto įgyvendinimą surinkti (šaltinis: Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“) (toliau – dalyvis).</p> <p>Socialinė atskirtis – situacija, kurioje esantis asmuo dėl trūkstamų materialinių išteklių, išsilavinimo, negalios, patiriamos diskriminacijos ar kitų priežasčių negali palaikyti visuomenėje įprastų socialinių ryšių.</p> <p>Asmens socialinė atskirtis laikoma sumažėjusia, jei pagerėjo asmens padėtis darbo rinkoje ir (ar) asmuo ėmė aktyviau dalyvauti visuomenės gyvenime.</p> <p>Asmens padėtis darbo rinkoje laikoma pagerėjusia, jeigu tenkinama bent viena iš šių sąlygų:</p> <p>1) asmuo, kuris, pradėdamas dalyviui dalyvauti</p>		mėnesiams po dalyvio dalyvavimo ESF veiklose pabaigos, skaičius; B – asmenų skaičius, dėl kurių socialinės atskirties mažinimo į projektų veiklas įtraukti dalyviai.	<p>veiklose praėjus 6 mėnesiams po dalyvio dalyvavimo ESF veiklose pabaigos, skaičių; b) asmenų, dėl kurių socialinės atskirties mažinimo į projektų veiklas įtraukti dalyviai, apklausos anketų kopijos; 2) Vidaus reikalų ministerijos suvestinė rodiklio pasiektos reikšmės apskaičiavimo pažyma, parengta remiantis vietos veiklos grupių ataskaitose pateikta informacija.</p> <p><u>Antriniai šaltiniai:</u> metinės veiksmų programos įgyvendinimo ataskaitos, 2014-2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų posistemis (SFMS2014).</p>	apklausa, nustatytų asmenų, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvavimo ESF veiklose) skaičių, ir informaciją apie nustatytus duomenis pateikia Vidaus reikalų ministerijai.	atsakinga Vidaus reikalų ministerija.

Rodiklio Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetai	Sąvokų apibrėžtys	Apskaičiavimo tipas	Skaičiavimo būdas	Duomenų šaltinis	Pasiekimo momentas	Institucija
1	2	3	4	5	6	7	8	9
			<p>projekto veiklose, buvo bedarbiu ar neaktyviu asmeniu, pradeda dirbti (įskaitant savarankišką darbą);</p> <p>2) asmuo, kuris, pradėdamas dalyviui dalyvauti projekto veiklose, dirbo laikinai ir (arba) ne visą darbo dieną (mažiau valandų per savaitę nei numato Lietuvos Respublikos darbo kodeksas), pradeda dirbti pagal neterminuotą darbo sutartį ir (arba) visą darbo dieną (ne mažiau kaip keturiasdešimt valandų per savaitę);</p> <p>3) padidėja asmens iš darbo (įskaitant savarankišką darbą) ar verslo gaunamos pajamos (lyginant su pajamomis, kurias gavo iki dalyvis pradėjo dalyvauti projekto veiklose);</p> <p>4) asmuo pradėjo dirbti darbą, reikalaujantį aukštesnio lygio kompetencijų, įgūdžių ir (arba) kvalifikacijos ir atitinkamai daugiau atsakomybės.</p> <p>5) asmuo gavo paskatinimą (buvo paaukštintas ir (arba) pradėjo gauti didesnę atlygį ir pan.);</p> <p>Savarankiškas darbas – fizinio asmens pagal individualios veiklos pažymą ar verslo liudijimą vykdoma individuali veikla.</p> <p>Laikoma, kad asmuo ėmė aktyviau dalyvauti visuomenės gyvenime, jei asmuo, pradėdamas dalyviui dalyvauti projekto veiklose ribotai dalyvavęs visuomenės gyvenime, pradeda visuomenės gyvenime dalyvauti aktyviau, t. y. naujai įsitraukia ir ne rečiau kaip kartą per mėnesį dalyvauja bent vienoje iš bendruomeninio, socialinio, pilietinio ir (ar) kultūrinio gyvenimo veiklų.</p> <p>6 mėnesiai po to, kai– 180-oji diena po dalyvio paskutinio dalyvavimo ESF veiklose pabaigos.</p>					
Produkto rodikliai								
P.B.020	„Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“	Skaičius	<p>Projektas – ekonomiškai nedalomų ir tikslų funkciją turinčių veiklos rūšių visuma, turinti apibrėžtą biudžetą, įgyvendinimo laikotarpį ir aiškiai nustatytus tikslus.</p> <p>Socialiniai partneriai – darbuotojų ir darbdavių atstovai bei jų organizacijos (šaltinis: Lietuvos Respublikos darbo kodeksas).</p> <p>NVO – nevyriausybinė organizacija.</p>	Automatiškai apskaičiuojamas	Skaičiuojamas sumuojant projektus, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendina socialiniai partneriai ar NVO (projektų skaičius).	<u>Pirminiai šaltiniai:</u> projekto sutartis (informacija apie projekto vykdytoją ir (arba) partnerius, projekto vykdytojo ir (arba) partnerių įstatai.	Stebėsenos rodiklis laikomas pasiektu, kai sutarties sudarymo metu įgyvendinančioji institucija, remdamasi	Už duomenų apie projekto priskyrimą šiam stebėsenos rodikliui registravimą SFMIS2014 yra atsakinga

Rodiklio Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetai	Sąvokų apibrėžtys	Apskaičiavimo tipas	Skaičiavimo būdas	Duomenų šaltinis	Pasiekimo momentas	Institucija
1	2	3	4	5	6	7	8	9
			<p>Nevyriausybė – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas. Valstybė ar savivaldybė, juridinis asmuo, kurio visuotiniame dalyvių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 1/3 balsų, negali turėti daugiau kaip 1/3 balsų nevyriausybines organizacijos visuotiniame dalyvių susirinkime. Prie nevyriausybinių organizacijų nepriskiriamos: politinės partijos; profesinės sąjungos bei darbdavių organizacijos ir jų susivienijimai; įstatymų nustatyta tvarka steigiamos organizacijos, kuriose narystė yra privaloma tam tikros profesijos atstovams; susivienijimai, kurių daugiau kaip 1/3 dalyvių yra privatūs juridiniai asmenys; sodininkų bendrijos, daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijos ir kitokios bendro nekilnojamojo turto valdymo tikslu įsteigtos bendrijos; šeimos (šaltinis: Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas).</p> <p>Projektas yra laikomas visiškai įgyvendinamu socialinio partnerio ar NVO, kaip pats projekto vykdytojas yra socialinis partneris arba NVO.</p> <p>Projektas yra laikomas iš dalies įgyvendinamu socialinių partnerių arba NVO, kai nors vienas iš projekto partnerių yra socialinis partneris arba NVO, o projekto vykdytojas nėra socialinis partneris arba NVO.</p>			<p><u>Antriniai šaltiniai:</u> 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų posistemis (SFMIS2014): sutarties forma.</p> <p>Jei stebėsenos rodiklis yra nustatytas projekto lygmeniu, informacija apie jo pasiekimą taip pat nurodoma mokėjimo prašyme.</p>	sutartyje nurodyta informacija apie projekto vykdytoją ir (arba) partnerius, 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų posistemyje (SFMIS2014) sutarties formoje pažymti, kad projektas priskiriamas šiam stebėsenos rodikliui.	įgyvendinančioji institucija. Jei stebėsenos rodiklis yra nustatytas projekto lygmeniu, už duomenų apie pasiektą stebėsenos rodiklio reikšmę registravimą mokėjimo prašyme yra atsakingas projekto vykdytojas.
P.S.376	„BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)“	Skaičius	<p>BIVP – bendruomenės inicijuota vietos plėtra.</p> <p>BIVP projektas – iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas ir pagal 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir</p>	Automatiškai apskaičiuojamas	<p>Skaičiuojamas sumuojant BIVP projektų veiklų dalyvius (asmenų skaičius).</p> <p>Tas pats asmuo, dalyvavęs keliuose to paties projekto</p>	<p><u>Pirminiai šaltiniai:</u> dalyvių sąrašai ir (arba) dalyvių sąrašų suvestinės.</p> <p><u>Antriniai šaltiniai:</u> mokėjimo prašymai.</p>	Stebėsenos rodiklis laikomas pasiektu, kai asmuo pirmą kartą pradeda dalyvauti projekto veiklose, t. y. yra įtraukiamas į dalyvių sąrašą.	Už stebėsenos rodiklio pasiekimą ir duomenų apie pasiektą stebėsenos rodiklio reikšmę teikimą antriniuose šaltiniuose yra atsakingas

Rodiklio Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetai	Sąvokų apibrėžtys	Apskaičiavimo tipas	Skaičiavimo būdas	Duomenų šaltinis	Pasiekimo momentas	Institucija
1	2	3	4	5	6	7	8	9
			<p>žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013, L 347, p. 320), 32–35 straipsniuose nurodytą bendruomenės inicijuotos vietos plėtros iniciatyvą įgyvendinamas projektas.</p> <p>Dalyvis – tiesioginėse iš ESF lėšų bendrai finansuojamo projekto veiklose dalyvaujantis, bet tuo pačiu metu jų neadministruojantis ir nevykdantis, tiesioginę naudą iš projekto gaunantis fizinis asmuo, kurio dalyvavimo projekto veiklose išlaidos yra numatytos projekto biudžete ir kurį projekto vykdytojas gali įvardyti ir paprašyti jį pateikti asmens duomenis, reikalingus informacijai apie projekto įgyvendinimą surinkti.</p> <p>Tikslinė grupė – socialinė grupė ar jos dalis, į kurią orientuota pareiškėjo vykdoma projekto veikla.</p>		veiklose, skaičiuojamas vieną kartą.			projekto vykdytojas.